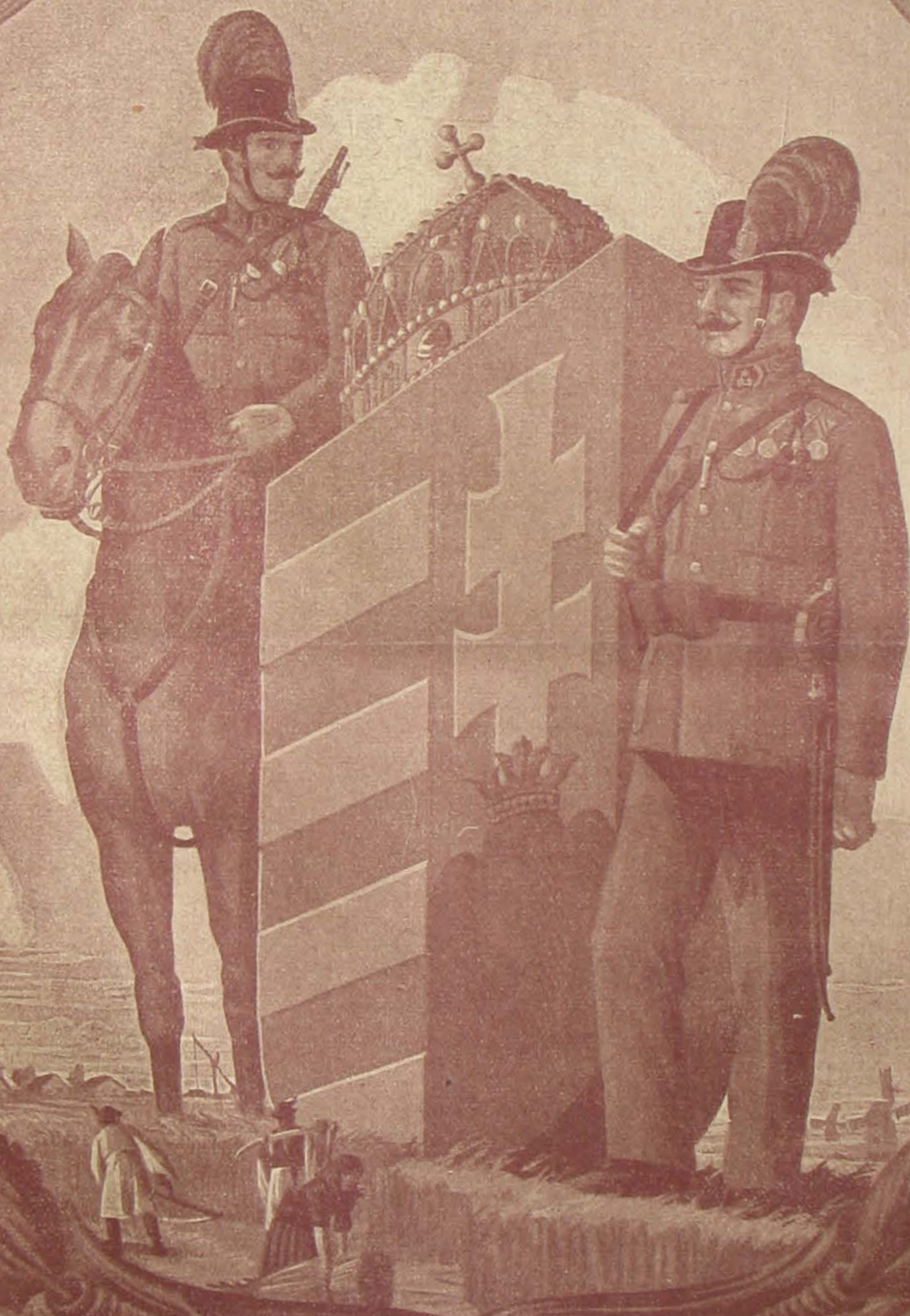

XXI. ÉVFOLYAM.
11. SZÁM.

BUDAPEST, 1931.
ÁPRILIS 10.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ :
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL : BUDAPEST, I., BŐSZÖRMENYI-ÚT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Budapest, I., Böszörményi-út 21 TELEFON: 501-90.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Az elme sportja.

Egy amerikai közmondás szerint nincs ember a világon, aki az állától lefelé többet érne napi egy-két dollárnál. Azt mondja ezzel a praktikus jenki, hogy az a munka, amit az ember csak a testével, az izmaival, kezével-lábával végez, nem ér sokkal többet a kifejtett energia nyers értékénél, mert még a fizikai teljesítmény haszna is aszerint több vagy kevesebb, hogy mennyi értelemmel történik. Egyszóval mindenki annyit ér, amennyit a feje ér.

Minden pályán és minden emberi munkán be lehet bizonyítani ennek a mondásnak az igazságát. Miután azonban hozzánk a magunk mestersége áll a legközelebb, húzzuk csak egy kicsit magunkra ezt az amerikai igazságot, annál inkább, mivel nagyszerűen reánk illik. Mert ha van fizikai munka, amely a szellem, az ész közreműködése nélkül semmit sem ér, hát a csendőré aztán olyan.

Nehéz eldönteni, vajjon a jó csendőrrel szemben támasztott követelmények közül a testiek, vagy a szellemiek előbbrevalók-e? Az erős, egészséges, minden fáradságot könnyen bíró, de semmit sem tudó csendőr a szolgálat szempontjából éppen olyan értéktelen, mint az, aki nagyszerűen tudja az összes kötelességeit, de vézna hozzá, hogy meg is tudjon azoknak felelni. Ne gondoljuk tehát, hogy hiányzó testi vagy szellemi képességeket egymással pótolni, vagy pedig egymás rovására egyoldalúan fejleszteni lehet, mert csak e két tulajdonság harmónikus aránya ad olyan egyéniséget, akiből a jó csendőr terem.

Valljuk meg őszintén, hogy éppen azért, mert a tudás mértékét s főleg pedig gyarapodását pontosan megállapítani és megmérni nem lehet s talán azért is, mert mindennapi tennivalóink gépies elvégzése valóban igen kis tudomány mellett is lehetséges, a szellemi renyhesség a legelterjedtebb betegségek egyike. Vannak, akik egész életükön át azon élösködnek, amit húszéves korukban megtanultak, anélkül, hogy azt később csak valamennyire is gyarapítani igyekeznének. Természetes, hogy az ilyen ember ismeretei nem állanak meg eredeti színvonalukon, hanem a természetes felejtés révén mind hézagossabbakká, a külvilág haladása folytán pedig mindig elavultabbakká válnak, amit azonban rendszerint éppen csak az érdekelt nem hajlandó észrevenni és elismerni.

Ha vannak, akik szabad idejüket testi erejük gyarapítására fordítják, mennyivel inkább kellene,

hogy legyenek, akik legalább ugyanannyi időt szentelnek agyuk fejlesztésének és tökéletesítésének. Az agyat éppen úgy lehet gyakoroltatni, erősíteni, mint a karokat vagy az ujjakat. Csak az elhatározás, meg a kezdet nehéz, a többi aztán már csak szokás dolga. A legnehezebb tanuláshoz, agyunk állandó foglalkoztatásához is úgy hozzá lehet szokni, mint a nehéz testi munkához. És minél jobban benne van az ember, annál inkább reájön, hogy érdemes, mert nemcsak haszonnal jár, de az örömök legszebbikét és legnemesebbikét is nyújtja. Főleg pedig reávezet annak a megismerésére, hogy milyen sok az, amit még nem tudunk. S aki pedig idáig eljutott, tovább már magától megy.

Ne mondja senki, hogy nem ér reá a szellemi tréningre. Az embernek mindig van ideje, amire akarja és nincs, amire nem akarja. Csak az nem ér reá semmire, aki nem tud gazdálkodni az idejével. Aki ezer pengőt észrevétlenül, egy-két pengőnként haszontalanságokra elkölt anélkül, hogy bármi maradandó értéket szerzett volna magának belőle, azt könnyelműséggel vádoljuk; de vajjon nem százszor könnyelműbb-e, aki egymásután forgácsolja szét a soha vissza nem térő éveket az egymást követő napok kényelmes vagy halogató tétlenségében, vagy csak a köteles napi munkájának elvégzésében, anélkül, hogy életének bármelyik esztendeje maradandó értéket hagyott volna vissza a számára.

Ráérő németek kiszámították, hogy milyen hihetetlenül nagy munka az, amit egy órának ötven esztendő alatt el kell végeznie. Mégis könnyedén teljesíti, mert mindent a maga percében végez. Sohasem több a dolga, mint az ideje és fordítva. Százat, meg százat üt naponta, de mindenik ütésnek megvan a maga ideje. Sohasem akar egyszerre kettőt ütni, de nem is késlekedik soha a másodikkal az első után. Nem tűnődik afölött, amit tegnap tett, de nem nyugtalanítja magát azzal sem, amit holnap kell elvégeznie. Minden, amit tesz, a Mának, a Jelennek, az Ittnek és Mostnak szól. Aki békén, nyugodtan és eredményesen akar sokat dolgozni, az próbáljon az órától tanulni. Éljen ma és most. Tegye mindig csak a legközelebbi tennivalóját s ne törődjék azzal, amit már befejezett, vagy amit még azután kell megtennie, mert nehéznek, kilátástalannak tűnik fel a neki-készülődés, ha az egész elvégzendő munkát tekintjük, de könnyűvé és élvezetessé válik, mihelyt részeire bontjuk s megelégszünk azzal, hogy lépésenkint haladunk vele előre. Aki sohasem siet, de nem is késik, annak mindig éppen annyi lesz az ideje, amennyire szüksége van.

Ha gondolkozunk egy kissé ezek felett, nem vett kárba például ez az öt percünk sem, amit az amerikai igazságnak szenteltünk.

Az új igényjogosultsági törvény.

írta: ORBÁN LÁSZLÓ százados.

Már a világháborút közvetlenül megelőző évtizedben szükségesnek látszott a kiszolgált altisztek polgári alkalmaztatásáról szóló 1873. évi II. t.-c.-nek a szerzett tapasztalatokon alapuló átdolgozása. Illetékes tényezők az 1900-as években több ízben tettek ezirányban kezdeményező lépéseket, de azok egyike sem vezetett eredményre. A világháború után azonban, amikor az általános helyzetben mélyreható változások következtek be s állami berendezkedésünk minden ágazatában alapvető reformokat valósítottak meg, a régi igényjogosultsági törvénynek újabb, korszerű törvénnyel való pótlása elodázhatatlan feladattá vált.

Az 1931. évi III. t.-c. ezt a feladatot teljes mértékben megoldotta.

Az új törvény alapgondolata azonos a régi törvény alapgondolatával, amelyet röviden akként lehet összefoglalni, hogy: az államnak kivételes támogatást kell nyújtania a nehéz fegyveres szolgálatért azoknak, akik a honvédségnél, illetve a csendőrségnél nem bírnak vagy nem óhajtanak végleg elhelyezkedni s a támogatásra érdemesek. Az államnak ez a kivételes támogatása azonban nemcsak arra alkalmas, hogy általa ellenértéket, illetve jutalmat adjon az arra érdemeseknek, hanem jó eszközt a fegyveres szolgálat megkedveltetésére is.

Az új igényjogosultsági törvény szükségességét, de egyúttal korszerű voltát is a régi törvénnyel szem-

ben eszközölt lényegbeli változtatásai bizonyítják legjobban.

A régi törvény szerint csak altiszt kaphatott igazolványt, még pedig 12 évi összszolgálat után, amelyből legalább nyolc évnek altiszti szolgálatnak (tizedesi rendfokozattól felfelé) kellett lennie. Ez ma — főleg a hadseregnél — túlságosan súlyos feltétel volna s ezért az új törvény már hatévi összszolgálat után is megadja az igényjogosultságot. Ezen a könnyítésen túlmenően az altiszti szolgálat sem képezi többé az igazolvány kiállításának előfeltételét s rendfokozathoz sincsen kötve annak adományozása. Megkaphatja tehát azt a rendfokozat nélküli egyéntől rangosztályba nem soroló havidíjasig bezárólag mindenki, aki a feltételeknek megfelel. A megkövetelt szolgálatnak — mint a múltban — a jövőben sem kell megszakítás nélkülinek lennie s abba a csendőrségi, honvédségi, vámőrségi és folyamőrségi szolgálaton kívül be kell számítani a régi honvédségben és a volt cs. és kir. közös hadseregben, illetve haditengerészetnél teljesített szolgálatot is.

Az igényjogosultság elismerése és az erről szóló igazolvány kiállítása mindenekelőtt testi és szellemi alkalmassághoz, valamint jó minősítéshez van kötve. Vagyis az a csendőr, akinek rossz a minősítése, nem kaphat igazolványt, még ha a megkívánt szolgálati ideje megvan is. Akinél azonban a megkívánt összes feltételek megvannak és a 6. szolgálati évét betöltötte, az kétféle igazolványt kaphat, még pedig:

az „A” mintájú igazolványt, amelynek elnyerése nincsen iskolai képzettséghez kötve s „altiszti, valamint azzal egy tekintet alá eső” állásokra való pályázásra jogosít, vagy

Repülőkaland az Adrián.

írta: ÖREG KATONA.

A napokban íróasztalom egyik ritkán használt fiókjából előkerültek rég elfelejtett jegyzeteim. Összehajtott gyászjelentésben egy háborúban megesett repülőkaland részleteivel teleírt néhány papírlapot találtam. Az a magyar tengerésztiszt, akinek elbeszélése után annak idején jegyzeteimet készítettem, ma már nem él; néhány évvel az összeomlás után tragikus körülmények között halt meg.

Napjainkban, amidőn Balbó olasz szárnyashadát dicsőíti a félvilág, ma a Lindberghek korában, mikor egymás után hozza a feltűnő meglepetéseket a repülőtechnika, egészen elfelejti az ember az úttörő kezdőknek kezdetleges és gyarló eszközeikkel elért teljesítményeit. A világégés szörnyű idején számtalan hőstettet könyvelt el naponként a krónika; ki ügyelt volna akkor egyeseknek sokszor emberfeletti erővel kifejtett személyes küzdelmére a nagy cél érdekében? Ma, amikor újból értékesebb az emberélet, talán már jobban tudjuk értékelni bajtársaink hősiek haditetteit is.

Hát hogyan is volt?

„1915-ben, június 1-én hajnali 2 órakor három vízi-repülőgéppel csoportban indultunk el a cattarói állomásról, a célból, hogy a katonailag megerősített tulsó part ellen légi támadást intézzünk. Szívünkben a tettrevágyás, reménység a dicsőségre és az a kívánság élt, hogy becsületet szerezzünk a fegyvernemnek. Gyönyörű holdvilágos éj, alattunk 1000 méternyire a tenger ezüsthényben csillogó tükre, hátunk mögött a ködbe tűnő magas hegyláncok halvány körvonalai, itt-ott még egy-egy felcsillanó fénypont mögöttünk... aztán már csupán a gondolat fűz össze a földdel.

Fehér-piros-fehér szárnyú madarunk bűgva repül előre; gondolkodni, tünölnödni nem jó, nincs időnk erre. Fenn, a felhőpárnák között tudatára se ébred az ember, hogy élete egy vékony fonálon függ, mely el is szakadhat. Parancs: az Adriát átrepülve, Brindisi fölé jutni, tehát odajutunk! Én megfigyelő vagyok, a pilóta kezében a kormány, előttünk az óra, fordulatmutató, iránytű. Gondolatban folyton számolunk: 2 óra lefolyása alatt a tulsópart felett kell lennünk, 30 perccel előbb már feltűnhetnek körvonalai. Egymás mellett ülünk, de nem halljuk egymás szavát a motor és légáramlat zajában; csak a szájak mozgásáról vagy jelekből értjük meg egymást, de megértjük és ez a fontos. Figyelem az óramutatót: 3 óra 20... 22... 25... 30 perc! Egy pillanat műve csak és hirtelen a derengő szürkület áttetsző ködében egy óriási sarkantyús csizma sarka tűnik fel alattunk. Verne fantáziája a hold plasztikus tájait így varázsolta elém diákkoromban. Délolaszország! Gyorsan tájékozódni: itt Otrantó! Jobbra át a kormányt, bizony 35 mérfölddel délre jutottunk; keletlen, mert minden percünk drága. Ilyen hibák gyakoriak: vagy az iránytű mutat tévesen, vagy a széláramlat erősebb, mint ahogy számításba veszi a pilóta. Az eltérést az iránytól valamiképpen ki kell egyenlíteni. Két fel-fel-

a „B” mintájú igazolványt, amelynek elnyerése a középiskola IV. osztályának sikeres elvégzésétől van függővé téve és „az állami rendszerű kezelői, az állami üzemeknél és közforgalmú vasúti vállalatoknál a segéd-tiszt, valamint az ezekkel egy tekintet alá eső állásokra” való pályázásra nyújt lehetőséget.

Az „A” mintájú igazolványnál idézőjel között hozott törvényszöveg alatt mindennapi nyelven a szolgái és hasonló állásokat kell érteni. A „B” mintájú igazolvánnyal elnyerhető állások viszont már irodai állások, amelyek az ideiglenes díjnoki és a rangosztályba sorolt irodakezelési tisztviselői állások közé esnek.

Ha valaki 12 évet szolgált és a középiskola IV. osztályának sikeres elvégzését igazolja, akkor a „C” mintájú igazolványt kaphatja meg, amellyel „az irodakezelési szakhoz tartozó tisztviselői állásokra” pályázhat. Ezek már a XI. fizetési osztályba sorolt irodai állások, amelyekből további előlépés révén a VIII. fizetési osztályig lehet előre jutni. Éppen ezért a törvény a fent felsorolt feltételekhez még külön hozzáfűzi, hogy „ezzel az igazolvánnyal csak olyanok láthatók el, akik egész egyéniségüket tekintve, ily állások betöltésére általában alkalmasaknak látszanak”.

Elnyerhetik az igazolványt ezenkívül, szolgálati időre való tekintet nélkül, azok is, akik az új törvény életbeléptetése után, „az ellenség előtt vagy szolgálat teljesítése közben, vagy azzal szoros kapcsolatban, önhibájukon kívül szenvedett sérülés folytán” csendőrségi szolgálatra alkalmatlanná váltak. Itt meg kell jegyezni, hogy az idézőjel között hozott törvényszövegnek „a szolgálat közben vagy azzal szoros kapcsolatban

stb.” meghatározása a békeidőre is vonatkozik. Nem szabad azonban szem előtt téveszteni, hogy bármely igazolványnak, elszervedett sérülés alapján való elnyerésénél a törvény csak az egyes igazolványoknál megkívánt szolgálati idő tartamától tekint el, a többi feltételek teljesítését ez esetben is megköveteli.

Különös méltánylást érdemlő esetben, kivételesen elismerhető az igényjogosultsága annak is, tehát igazolványt kaphat az is, aki már három évet szolgált és a törvény életbeléptetése után, minden kétséget kizáróan a katonai vagy közbiztonsági szolgálat teljesítésének közvetlen folyományaképpen, más módon vált, önhibáján kívül, csendőrségi szolgálatra alkalmatlanná. Az igazolványnak ily esetben való elnyerése természetesen szintén ahhoz van kötve, hogy az érte folyamodó a megszabott feltételeknek egyébként megfeleljen.

Összegezve tehát az eddig elmondottakat:

háromféle igazolvány van, még pedig: „A”, „B” és „C” mintájú. Az „A” mintájút, amely szolgái állásra jogosít, hatévi szolgálattal és iskolai végzettség nélkül, a „B” mintájút, amely kezelői állásra jogosít, hatévi szolgálattal és négy középiskolai végzettséggel, a „C” mintájút, amely tisztviselői állásra jogosít, tizenkétévi szolgálattal és négy középiskolai végzettséggel lehet elnyerni. Az igazolványokat 1. az összes feltételek teljesítése alapján, 2. sebesülés esetén a szolgálati időre való tekintet nélkül és 3. egyébként bekövetkezett szolgálatképtelenség esetén, legalább háromévi szolgálat után adományozzák. Ezt az utolsó esetet, amely méltányos újabb lehetőséget nyújt az igényjogosultság elismerésére, a régi törvény nem ismerte.

csillanó pontocska tőlünk jobbra a légűrben, két szerencsésebb társunk fehér füstgomolyagok között az ellenséges tűzben; lenn a földön a parányi épületek és erődítmények között szintén felcsillanó robbanások látszanak. A óramutató 4 óra 30 percen áll, teljes félóra idővesztés! A könnyű kis géppel éppen csak 4 üzemórára telik a benzinkészletünk. Négy rövid óra csak és egy perccel sem több. Ez alatt egy tengert kétszer is át kell repülni, idegenben a kitűzött feladatot teljesíteni és újból biztos révbe kell jutni. Nem marad tehát más választásunk, mint a tervet feiadni és azonnal visszafordulni a dalmát partok felé. Egyik repülőgépet már magunk előtt látjuk útban hazafelé. Egymásra pillantottunk és ez a tekintet többet mondott, mint élőszóval mondhattunk volna egymásnak: nem baj, majd máskor mi is sorrakerülünk több szerencsével!

Egy erősebb szívdobbanást érzek, mert a motor bűgása egyenetlen. A gyújtógyertya lett olajos? Ez ismert szervi baja ezeknek a szeszélyes készülékeknek. Körültekintünk a láthatáron és, mert veszély az ellenség részéről nem mutatkozik, leszállunk a tengerre, hogy ott gyorsan kijavíthassuk a hibát. Gyenge bóra fodrosította éppen a tenger felszínét. A gép újból működik; a könnyű felszállás kedvéért szabadulni akarunk a felesleges tehertől, azért eldobjuk a bombákat. A felszállás sikerül és 200 méter magasságban folytatjuk a légi utat. Alig múlt el 10 perc, a motor újból megállt. Vezető bosszús kézmozdulatából és lemondó arckifejezéséből már leszállás előtt tudtam, hogy javíthatatlan baj van. Forgattyútengelytörést állapítottunk meg. Hosszú magyar szó, de sokat is mond. Azt mondja, hogy a motor hasznavehetetlen, büszke mada-runk tehát szárnyaszegetten most már a szél és a habok játékszerévé vált az Adria kellős közepén és vele együtt mi is. Fel van téve a közismert kérdés, hogy: lenni, vagy nem lenni?!

Amint felpillantok a levegőbe, ezer méternyire a másik társunk is elhalad felettünk. Egy színes rakétát sütöttem el, hogy felénk vonzzam a figyelmét és egy szerencsés véletlen folytán észre vegyék a parányi vergődő pontot lenn a víz színén. Bizony nem láttak bennünket. Ki venné rossznéven tőlük? Jóívégzett munka után, szerencsés hazatérés közben csak előre néz mindenki és figyel, mikor csillanik meg először a kelő nap sugara a Lovcsen havas csúcsain, mikor tűnik fel a Radostak, az ostrói világítótorony, mikor vannak megint otthon.

Helyzetünk e pillanatban ugyan nem volt irigylésre méltó, de komoly aggodalomra se volt még ok. Mi történhet? Az idő nem aggasztó, a bóra jól viselkedik. Elgondolásunk az volt, hogy reggel hat óra után otthon mindenestre észreveszik, hogy hiányzunk, keresésünkre indulnak pihent gépekkel és a délelőtt folyamán előreláthatólag mi is biztos révbe kerülünk. Nem marad más hátra, mint megvárni, míg később lesz. Ezt is sokat gyakoroltuk a tengerészethnél. Alig, hogy megnyugodtunk, a bóra kezdett szeszélyeskedni; a hullámok körül táncolták a könnyű és erősen ringó alkotmányt.

Az Adria kellős közepén vagyunk a szó teljes értelmében. A vékony furnérlemezekből alkotott hajócskán egy tenyérnyi lék támadt valószínűleg már az első leszálláskor. Ez elég baj, a nagyobb baj azonban az, hogy a szél és áramlás az olasz part felé sodor bennünket, melyet pedig egyelőre nem kívánunk viszontlátni. Sóvárögva tekintünk a dalmát partok felé. Egy-egy siránkozó fehér sirály kering a habok felett, mintha csak a sorsunkon keseregnének. Az idő múlik lassan és közönyös egyenletességgel, segítség pedig nem érkezik. Az órára nézek, 1 óra van dél után; gondolataim keresztül-kasul szaladgálnak az agyamon, csupa olyan kérdést teszek fel magamnak, melyre nem találok választ. Ki tudja, hogyan lesz?

Az igazolványok első oldala a név, rendfokozat és egyéb személyi és szolgálati adatokon kívül azt is tartalmazza, hogy a törvény mely szakasza és pontja alapján állítottatott az ki és milyen állásokra való pályázásra jogosít. Az igazolvány hátlapján „Fájékoztatás” van, amely a tulajdonosnak felvilágosítást nyújt, hogy valamely állást miként kell megpályázni s törvénytelen mellőzés esetén minő jogorvoslattal élhet. Megmondja továbbá azt is, hogy az igazolvány érvénye, illetve a vele való ellátás igénye mely esetekben szűnik meg s végül, hogy a csendőrségnél stb. szerzett nyugdíjévek mikor és miként számítanak be az új pályán kiérdemelhető nyugdíjba.

Az igazolvány kiállítását tényleges szolgálatban álló csendőregyén közvetlen előljárójától kéri. Az őrsökön szolgálatot teljesítők tehát őrskihallgatáson, a többiek, akik irodába stb. vannak beosztva, a közvetlen előljárónál, segédtsízt úrnál stb.

A nyugdíjas, végkielégítéssel elbocsájtott s leszerelt csendőrök. ahhoz a kerületi parancsnoksághoz fordulnak kérelmükkel, amelynek állományából fogyatéka jutottak.

A kerületi (stb. csapat-) parancsnokságok fognak arról gondoskodni, hogy az igény elismerése és az igazolvány kiállítása iránt a belügyminiszter úrhoz (VI—c. osztály) a törvény végrehajtási utasításában előírt „Minősítvényi beadvány” előterjesztessék.

A kérelem előadása alkalmával célszerű (úgy a ténylegesek, mint a nyugdíjasok stb. részéről) a próbaírást és — amennyiben arra szükség van — az iskolai végzettséget tanúsító bizonyítványt egyidejűleg beterjesztetni, hogy ezeknek utólagos bekövetelésével a kérelem elintézése ne szenvedjen késedelmet. A még

szükséges egyéb okmányokat (büntetési jegyzőkönyvi kivonat stb.) tényleges szolgálatot teljesítőknél az előljáró kerületi parancsnokságok szerzik be és csatolják az előterjeszteshez, míg a nyugállományúaknál stb., akiknél erkölcsi és orvosi bizonyítvány is szükséges, vagy a kerületi parancsnokság fogja azokat beszerezni vagy az érdekeltet fogja azok beterjesztésére utasítani.

Ha a belügyminiszter úr (VI—c. osztály) az igényjogosultságot elismeri, az arról kiállított igazolványt a tényleges szolgálatban álló egyének számára előljáró parancsnokságuk útján adja ki, míg a nyugállományúaknak, végkielégítéssel elbocsájtottaknak és a leszerelt csendőröknek a tartózkodási helyük szerint illetékes közigazgatási hatóság útján kézbesíti.

Felmerülhet a kérdés, hogy aki megszerezte az igényt valamelyik igazolványra, kiváltsa-e azt azonnal, vagy pedig várjon-e vele addig, amíg a testületből távozni, illetve valamelyik megüresedett polgári állásra pályázni akar. A hatodik szolgálati év betöltésekor valószínűleg, de a tizenkétévi szolgálat után mindenestre érzi azt minden csendőr, hogy testi erejénél fogva bírja-e majd a csendőrségi szolgálatot; szellemi képessége, törekvése alapján fel fogja-e magát küzdeni tudni az általa elérhető legmagasabb, illetve az ő ambícióját kielégítő állásba és rendfokozatba, avagy előnyösebb, ha idővel — talán családi körülményeire való tekintettel is — kevésbé terhes, más elfoglaltságot is megtűrő polgári állásba megy át. Aki ezt az igényjogosultság elérésekor megfelelően mérlegeli, tudni fogja, hogy mitevő legyen. Ezen túlmenően is lehet ugyan gondoskodni magáról az embernek s azt is mondhatja mindenki, hogy „hátha baleset ér, vagy

Az ég lassan beborul, felhők vonulnak át a fejünk felett. Az Adria közmondásos azur színe zöldesszürkére változik, majd a szél minden átmenet nélkül átcsap délkeletre: szirokkó! Ez kétségtelenül egész új helyzetet teremt. Említettem, hogy az Adria közepén vagyunk; az új széláramlat ÉNy. irányba terel és így semleges vonalon egyenletes távolságon tart bennünket mindkét parttól. Újból több remény kél bennem, hogy nem jutunk ellenséges kézre, még mielőtt a mieink reánk találhatnának. Istennem, csak az első nap volt!

Mennyi életösztön is van az emberben. Mindketten épek vagyunk, bár másképp is történhetett volna. Nincsenek a csüggedésre; biztosan szerető szívek imádkoznak érttem ott messze fenn, Magyarországon. Bizony, a reménység és a fiatalság mindig együtt van.

A szirokkó folyton hangosabb nótát fúj a szárnyak drótköteléke között; a hullám is becsap a csónakba, alulról is vizet kap, ezért szüntelenül meríteni kell a vizet. Azzal igyekszünk a jármű orrát a szél ellen tartani, hogy egy rövid kötélre szerszámokat és egyéb nehezéket erősítsünk, akárcsak horgonyt húznánk magunk után. Fel a vitorlákkal! A szükség leleményessé tesz: ingujjra vetküzünk, a kabátokat a gép szárnyai közé erősítjük. Elismerem, hogy a hajóesztétika szempontjából nem jó benyomást kelthetett az így feldíszített cigánysátor, de nézünk nem volt és célt értünk vele, mert körülbelül két mérfölddel jutunk előre óránként. Lassan alkonyodik, aztán ráncborul az ég, akárcsak a koporsófedél a halottra. Nincs egy csillag, egy fénypont a koromsötétségben. Egyedül vagyunk gondolatainkkal. Eddig az izgalom és kilátásaink mérlegelése közben tudatára se ébredtünk annak, hogy immár több mint 24 órája étlen-szomjan töltjük az időt. Most már aztán a zsarnok gyomor is követelni kezdte jogait, nem szégyellem bevállani, az enyém különösen üres

volt, mert a szokatlan hánykolódás következtében elővett a tengeribetegség is. Sóvárogva gondoltam arra a sonkászsemlére és darabka csokoládéra, amit induláskor magammal hoztam, de rosszat nem sejtve, már az első félórán meg is ettem.

A kötelességérzet és az életösztön azonban a gyomornál is nyomatékossabban azt parancsolta, hogy tegyünk meg minden lehetőt a rozoga jármű megmentésére.

Felváltva, egy-két órát vagyunk a kormánynál. Egy kézzel kormányozni kell a szél és hullámverés kiegyenlítésére, másik kézzel szüntelenül a vizet meríteni, hogy felszínen maradjon az alkotmány. Szörnyen kimerítő foglalkozás ez. Térdig elmerülve ülünk a sós vízben, időközönként egy-egy hideg zuhanyt kapunk. Éppen fáradtan szenderültem el vizes ülőhelyemen, amidőn társam örömmel ráz fel eszméltre és dél felé mutat az alig áttetsző sötétségben. Előbb egy pont, egy füstgomolyag és azután mellette több hasonló pontocska tűnik fel látcsövemben. Ez a menekülést jelenti: hipp, hipp, hurrá! Azt hittük, a „Saida” hajónk tart felénk kísérettel és hogy értünk jönnek. Vigyázat, csend, megfeszített idegekkel várunk... Lehangelő csalogás, hogy csak háromkéményes az a karcsú hajó, tehát csak ellenséges cirkáló lehet a kopóival. Aggodalmas, szörnyű lassan múló percek ezek. Szótlanul nézük a csoport közeledését. Egy kézszorítással szótlanul megegyezünk, hogy semmi esetre sem adunk életjelt magunkról és hadifogsággal nem váltjuk meg az életünket, hanem inkább tovább várunk. Hiszen csak egy nap múlt még el, a második talán szerencsésebb lesz.

Most csak egy gondolatunk van, hogy észre ne vegyennek. Erősen szivattyúztam a tartályba a benzint; készen voltunk arra, hogy abban a pillanatban, ha a fényszóróval megvilágítanak bennünket, felgyújtjuk a gépet és nem hagyjuk ellenséges kézre jutni. Mindketten levetkőztünk

olyan betegség vesz erőt rajtam, amit előre nem tudhat senki s akkor jó, ha az igazolvány megvan." Ezt az álláspontot is el kell fogadni, azért végeredményben leszögezhetjük, hogy akinek az igazolvány a kezében van, az, ha bármely okból megszakad a csendőrségi szolgálata, sohasem fog egy állásra való pályázásról csak az igazolvány hiánya miatt lekésni. Ezzel szemben csak az hozható fel, hogy az igényjogosult bármikor — aránylag rövid idő alatt — megkaphatja az őt megillető igazolványt.

Miként kaphat egy „A” igazolvánnyal ellátott egyén „B” vagy „C” mintájú igazolványt, illetve egy „B” igazolványos „C” igazolványt? Ha egy alsóbbfokú igazolvánnyal ellátott egyén megszerzi a jogosultságot egy magasabb kategóriájú igazolványra, tehát például elvégzi a négy polgárit, vagy betölti a 12. szolgálati évét s ezzel megfelel a „B” vagy „C” mintájú igazolvány elnyeréséhez előírt feltételeknek, akkor ezirányú kérelmét ugyanolyan úton és módon kell előadnia, mint ahogy a meglevő igazolványát annak idején kérelmezte. Azonban a törvény ezt az igazolványcserét megszorítja s csak addig engedi meg, míg valaki az alsóbbrendű igazolvány alapján még nem nyert el valamilyen fenntartott állást. Ha tehát egy „A” igazolványos egyént kineveztek például valamelyik bírósághoz II. osztályú altisztnek (irodaszolgának), akkor ha később megszerzi is a középiskola IV. osztályából a képesítést, a „B” mintájú igazolványért többé nem folyamodhatik.

Talán szükségtelen is felemlítenem, hogy a tényleges szolgálat alatt megszerzett igazolvány érvénye a nyugállományba helyezéssel egyáltalában nem változik meg, viszont a tényleges szolgálat alatt megszerzett

igényt a nyugállományba helyezés után is érvényesíteni lehet mindaddig, amíg az illető az előírt feltételeknek megfelel. Mindössze a folyamodás vagy kérvényezés módja változik meg a már ismertetett elveknek megfelelően.

Fontos tudni, hogy az igazolványra vonatkozó igény, illetve egy már kiállított igazolványnak az érvénye meg is szűnhet, még pedig:

1. A magyar állampolgárság elvesztése esetén.
2. Az igényjogosultságról való önkéntes lemondással.
3. A 45. életév betöltésével.
4. Valamely fenntartott altiszti állásnak a törvényben megállapított hatóságoknál, hivataloknál stb. végleges minőségben történt elnyerésével azoknál, akiknek igazolványa csupán az altiszti állásokon való alkalmazásra jogosít.
5. Valamely fenntartott tisztviselői, kezelői stb. állásnak ugyancsak a törvényben megállapított hatóságoknál, hivataloknál stb. végleges minőségben történt elnyerésével.
6. Ha az igazolványos a kinevezést alapos ok nélkül nem fogadja el.
7. A katonai bünvádi eljáráson kívül történt lefokozás következtében.
8. Az igazolványnak a jó minősítés elvesztése folytán történt elvonása következtében.

A 7. és 8. pont eseteiben azonban az igény újból feléledhet, illetve az érdekelt az igazolvánnyal újból ellátható, ha az igény elvesztését, illetve az igazol-

arra várva, hogy a vízbe kell vetni magunkat. A sors másképp határozott. Alig 300 méternyire tőlünk siklott el hangtalanul, mint egy sötét árnyék a homályban a vezetőhajó és nyomában a többi; össze-vissza néhány perc és az izgató látomány eltűnt.

A hajnal korán, de szürke, reménytelen idővel köszöntött be. Nem volt repülésre alkalmas, a szél és hullámvérés túlságosan erős. Tisztában voltunk azzal, hogy repülőgépekkel nem indulnak keresésünkre. Egyért többet kockáztatni tiltja a háborúban reánk kényszerített takarékoság. De talán egy torpedónaszád jön ki értünk? Minden szakember tudja, hogy milyen nehéz feladat kint a tengeren egy úszó tárgyat megtalálni, különösen, ha az hosszabb időn keresztül van a szél és áramlás veszélyének kitéve.

Gyötörni kezd a szomjúság. A tenger mérhetetlen vize vesz körül és az ajkad kiszárad a szomjúságtól! A hűtőtartályban még van ugyan víz, de undorítóan élvezhetetlen. Az Ég belátással van velünk és hirtelen egy rövid záport küld reánk. Élvezettel szürcsöljük az esővizet a gép szárnyairól. Rövid megkönnyebbülés után még jobban megkívánjuk a vizet.

Tekintetünk hasztalan járja körül a láthatárt, nem mutatkozik mentésünkre semmi jel. Újból alkonyodni kezd s mi egy új-éjszaka elé nézünk. Lassan elhal bennem a remény, az életkedv. Szótlanul töltjük az időt, csak a habok locsogása körülöttem. Társam félreértette valamelyik mozdulatomat, mert elkéri és zsebreteszi a pisztolyomat.

Tovább felváltva a kormányon. Gépiesen végzek minden mozdulatot, szokásból, elfásult tagokkal. Az időt nem ellenőrizzük tovább, múlik az éj és észrevétlenül dereng egy új nap, a harmadik! Vajjon ez mit hoz? Halál, fogság, most már egyre megy, csak vége legyen!

Délután 5 óra. Felcsillan a szemünk, a láthatáron

egy világítótorony körvonalai bontakoznak ki, ez Pelagosa. Ez a kis sziklasziget a beláthatatlan víz közepén az Adria öre. Egy pillanat alatt áttekintjük a helyzetet; ott, 10 mérföldnyire tőlünk emberek laknak, a világító éber gondozója és családja. Igaz, hogy kihalt is lehet már a sziget, hiszen a világítótorony nem működik a háborúban. Miért azonban a rosszabbat gondolni? Remény a menekülésre új életerőt ad. A rögtönzött vitorlákat be kell vonni, hogy lassítsuk a mozgást, mert nappal kell elhaladni a sziget mellett, hogy észrevegyenek és csónakot küldjenek onnan értünk. Ha éjjel visz el mellette az áramlás, úgy reggelre megint elérhetetlen távolság van köztünk.

5 óra 40 perckor váratlan fordulatot vesz sorsunk. Egy hajó! Nem a felizgatott képzelet fantáziája-e ez a füstfelhőbe burkolt hajó, mely felénk közeleg? Nem, valóság. Milyen hajó? Ellenség, barát? A hajó orrán nagy méretekben zászló van festve; kék vonalak, kék... és fehér: görög zászló, semleges hajó! Éljen a görög király, éljen Herodotostól kezdve minden görög!

Integtetünk, látom, észrevesznek bennünket, mert a hajó hídjáról távcsöveket irányítanak felénk. Mellettünk vannak 500 méter távolságban, a hajócsavar tovább működik és magasra locsolja fel a fehér habot. De mi ez? A hajó tovább halad és nem áll meg! A kétségbeesés és düh minden erejével szorul össze a szívem: csak nem hagynak tovább itt prédául bennünket? Egy semleges hajó teszi ezt meg? Jelzőrakétát sütünk el, pedig nyitva vannak a benzincsapok. Végre megáll a hajó, csavarja hátra dolgozik és csónakot eresztenek a vízre. Átugrunk a csónakba. a következő pillanatban lángokban áll a repülőgép, váza összerogy és elmerül; helyén csak egy sűrű, fekete füstfelhő marad. Isten veled!

Órák 7 órát mutat délután. Hatvanöt óra múlt el, mióta gépre szálltunk. Számítsd ki, hány perc, hány kínzó

vány visszavonását kimondó jogerős határozat keltétől számítva, legalább két évet kifogástalanul szolgál és az igazolvány kiállításához a törvényben előírt egyéb feltételeknek is megfelel.

A fent felsorolt eseteken túlmenően, a törvény még arról is gondoskodik, hogy az igazolvánnyal való ellátásból teljesen kirekesztessék, vagy ha ilyennel már elláttatott, akkor attól végleg megfosztassák az,

aki büntett, továbbá az állam- vagy a társadalmi rend ellen irányuló, vagy nyereségvágyból elkövetett, illetve közszemérmet sértő vétség miatt jogerősen elítéltetett;

aki jogerős bírói ítélettel rangvesztésre (lefokozásra, elbocsátásra), hivatalvesztésre, vagy viselt hivatalának, illetve állásának elvesztésére ítéltetett, vagy olyan büntetendő cselekmény miatt ítéltetett el jogerősen szabadságvesztés büntetésre, amellyel a közhivatalnak vagy szolgálatnak elvesztése, mint törvény szerint következő hatály van egybekötve, végül,

aki valamely állami hatóság, vagy állami hivatal stb., önkormányzati hatóság, hivatal stb., avagy közforgalmú vasúti, vízi, légi stb. közlekedési vállalat kötelékéből jogerős fegyelmi határozat alapján büntetésekként elbocsátatott.

Ha azonban az elítéltetés 1931 február 1. előtt az 1855. évi katonai büntető jogszabályok alapján olyan büntett miatt történt, amely becsületcsorbúlással nem jár és a fent említett egyéb gátló körülmények nem forognak fenn, a miniszter az illetőt kivételesen igazolvánnyal elláthatja, illetőleg az igazolványt birtokában meghagyhatja.

gondolat, míg újra szilárd talaj van lábaid alatt! Feledve az éhség, feledve a szomjúság, feledve minden rossz.

Szemügyre veszem a hajó parancsnokát: jovialis öreg tengerész. Olasz nyelven jól megértjük egymást. Megmagyarázza, miért habozott felvenni bennünket hajójára. Nem gondolta volt ugyanis, hogy hajótöröttek lennénk; ellenkezőleg, azt hitte, hogy egy új aknamezőt örzünk és figyelmeztetni akarjuk jeleinkkel a semleges hajót kitérésre, nehogy kárt szenvedjen.

Nem kell mondanom, hogy a rögtönzött vacsora kitűnően ízlett.

Háborúban a legbecsületesebb arc is gyanús, ezért társammal megegyeztünk abban, hogy a parancsnokkal csak a hídon tárgyalunk a továbbiakról, a legvégső esetben pedig fegyverrel kényszerítjük, hogy partra szállítson bennünket. Hosszú szócsaták után meggyőztük az öreg tengeri medvét arról, hogy helyesebb lesz bennünket a legközelebbi osztrák-magyar szigeten kitenni, mint magával levinni Piraeus-ba, mert így előbb megszabadul tőlünk. Irányt veszünk tehát Meleda felé. Pontosán kellett ügyelni az aknamezőkre, mert többnyire felületesen és primitív eszközökkel hajóznak az ilyen hajókon; majdnem a hajó vezetői itt a parancsnokot.

Gyanunk a kapitány iránt, bevallom, nem volt indokolt, mert minden tekintetben őszintének bizonyult és betartotta adott szavát.

Reggel öt órakor megérkeztünk Meleda alá. Itt érzékeny búcsút mondtunk megmentőnknek és kézfogással ígéretet tettem neki az iránt, hogy hivatalos úton kellő jutalmat fogunk a hajószemélyzet számára kieszközölni. Soha hálásabb még nem voltam az életemért, mint abban a percben, mikor újból hazai földet éreztem lábaim alatt.

Csónakkal a partra érve, nekivágtunk a bozótnak, hogy érintkezést keressünk a lakossággal. Igen ám, de a

Ismertetésem végére hagyom annak a kérdésnek a tisztázását, hogy mi történik a régi igazolványokkal és az új törvény életbeléptetése előtt már megszerzett igényjogosultsággal. Az új törvény ez irányban a legpraktikusabban intézkedik, amikor kimondja, hogy a régi igazolványok érvényessége teljes egészében megmarad, de valamely állás elnyerésére már az új törvény rendelkezései mérvadók. Az utóbbi intézkedést nagy horderejűnek tartom azért, mert az új törvény a pályázásnál jobban megvédi az igazolványos érdekét, mint az 1873. évi II. t.-c. Ami pedig a régi törvény alapján megszerzett igényjogosultságot illeti, etekintetben külön elbírálás alá esnek azok, akik a törvény életbeléptetésének napján, vagyis 1931 január 22-én még tényleges szolgálatot teljesítettek, — s másként intézkedik a törvény azokra nézve, akik e nap előtt már nyugállományba helyezettek, végkielégítéssel elbocsátottak vagy leszereltek. Az első kategóriába tartozók ügyét egyszerűen és természetesen oldja meg az új törvény, amidőn kimondja, hogy ezek már az új törvény alapján kapnak igazolványt s kérelmüket az elől ismertetett módon adhatják elő. Az utóbbiak azonban továbbra is csak az 1873. évi II. t.-c. rendelkezései szerint kaphatnak igazolványt, vagyis csak akkor, ha 12 évi összszolgálatuk van s ebből legalább 8 év altiszti szolgálat. Az új törvény kedvezőbb feltételeit tehát nem terjesztették ki visszamenőleges hatállyal azokra, akik annak életbeléptetése napján már nem szolgáltak ténylegesen. A régi törvény alapján szerzett igényjogosultság érvényesítése, vagyis az igazolvány kiállítása végett az ér-

lakosság nem nagy bizalommal volt a megfigyelt idegen hajón érkezett jövevények iránt. Megmenekülésünknek megvolt az a tragikomikuma, hogy olasz helyett az osztrák-magyar tábori csendőrség fogságába estünk. Hosszas ki-magyarázások után, mert bizony a csendőrség ugyancsak komolyan fogta fel teendőit, engedélyt kaptunk, hogy táviratilag érintkezésbe lépünk a cattarói kikötőparancsnoksággal. Nyugodt lélekkel szenvedtük el most már a hazai hadifogság kellemetlenségeit, tudtuk, hogy jó kezekben vagyunk.

Június 3-án, délután négy órakor jött az igazolásunkat hozó távirat, amely véget vetett fogságunknak és kilátásba helyezte két óra múlva egy naszádunk érkezését, melyet értünk küldöttek.

Este Raguzában voltunk. Ott a hadsereg-repülőállomás tisztjei körében ültünk le vacsorához. Itt ízlés csak igazán a bor és ugyancsak ügyelnünk kellett, hogy el ne ázzunk, alig hogy szerencsésen kint voltunk a vízből. Holtfáradtan aludtam át a következő éjszakát."

*

Mit fűzzek még hozzá? Kiegészítésül talán még azt, hogy a hazatérő két repülőgépen tényleg nem látták az elmaradt harmadikat. Arra a feltevésre, hogy ez géphiba következtében leszállásra kényszerült, már az első nap több repülőgép és egy vízalattjáró naszádunk is keresésére indult, a Cattaro—brindisi vonalon, de mivel a balsors ezen vonaltól jóval délebbre érte utól, a fáradozás nem járt eredménnyel. Mivel ellenséges jelentés egyébként sem tett említést egy gépünk lelövetéséről, minden valószínűség mellett szól, hogy a gép és utasai egy felfedhetetlen szerencsétlenség áldozatai lettek. A görög hajó derék kapitánya tényleg megkapta a jutalmat, 10.000 frankot aranyban.

dekelteknek közvetlenül a belügyminiszter úrhoz (VI—c. osztály) kell fordulniok.

Az igazolványosokat a jövőben csak a minisztérium tartja nyilván. Ezért a tényleg szolgáló egyének-ről a kerületi parancsnokságok bejelenteni kötelesek: más kerület állományába történt áthelyezést, felülvizsgálatot, elbocsájtást, megindított bünvádi eljárást, bírói elítéltetést, bünvádi eljárásen kívül történt lefokozást (ami a csendőrségnél az eltávolítás következményeképpen jelentkezik), továbbá a jó minőség elvesztését és végül az elhalálozást. A tényleg nem szolgálóknál a lakhely szerint illetékes közigazgatási hatóság köteles, értelemszerűen: a lakhelyváltozást (az igazolványos bejelentése alapján), bünvádi eljárást, illetve elítéltetést, vagy annak folyományaképpen bekövetkezett lefokozást, az igazolványra való erkölcsi érdemteleniséget s végül az elhalálozást bejelenteni. A tényleg nem szolgálók ezekből a lakhelyük szerint illetékes községi (Budapesten a kerületi) előljáróság-nál jelentkezni kötelesek.

Az igazolvány elvesztését ténylegesen szolgáló egyének az előjáró parancsnokságuknak, a nyugállo-mányúak stb. a község előljárósága útján a járás főszolgabírájának, Budapesten a kerületi előljáróság-nak kötelesek bejelenteni. Ha az igazolvány 90 napon belül nem kerül meg, akkor az említett parancsnokságok, illetve hatóságok ezt bejelentik a miniszternek, aki az igazolvány érvénytelenítése iránt intézkedik. Csak ezek megtörténte után kerülhet a sor új igazol-vány kiállítására, amit az eddig ismertetett módon kell kérni. Aki tehát megkapta az igazolványát, az jól vi-gázzon reá, mert, amint látható, hosszú hónapokig tart egy elveszettnek a pótlása.

Az igazolványosok részére fenntartott állások te-kintetében az új törvény szintén kedvező változást hozott. Ennek bizonyítása csak hosszabb összehason-lítás útján volna lehetséges, ezért csak arra szorítko-zom, hogy az igazolványosok részére ezután fenntar-tott állásokat általánosságban felsoroljam.

Fenntartatnak: az altiszti, valamint az ezekkel egy tekintet alá eső állások („A” Igazolvány), az ál-lami rendszerű kezelői, illetve üzemi segédtszti állá-sok („B” Igazolvány), továbbá az irodai és kezelési szakhoz tartozó tisztviselői állások („C” Igazolvány) felerészben:

a) A minisztériumoknál, a m. kir. legfelsőbb ál-lami számvevőszéknél, a m. kir. bíróságoknál, a m. kir. közigazgatási bíróságnál, valamint a minisztériumok hatósága alá tartozó minden állami hatóságnál, hiva-talnál, tanintézetnél, egyéb intézetnél, vállalatnál és üzemnél, továbbá a kormány kezelése alatt álló köz-alapoknál és közalapítványoknál;

b) a törvényhatóságoknál, továbbá a megyei vá-rosoknál, községeknél, valamint az általuk egészben vagy részben fenntartott, igazgatott vagy kezelt tan-intézeteknél, egyéb intézeteknél, vállalatoknál, üze-meknél, alapoknál és alapítványoknál, és pedig tekin-tet nélkül arra, hogy az illető állások mily módon töl-tetnek be, ha évi fizetéssel javadalmazottak és nyug-díjigénnyel vannak egybekötve;

c) az olyan nem állami tanintézeteknél, általában az olyan intézeteknél, amelyeket az állam külön törvé-nyes rendelkezések alapján létesített vagy tart fel-ügyelete alatt;

d) a nyilvánossági jellegű és nem csupán magá-nosok által fenntartott tanintézeteknél akkor is, ha nem esnek az a), b) pontok alá;

e) az állami felügyelet alatt álló alapítványokból

fenntartott tanintézeteknél és egyéb intézeteknél, amennyiben ez az alapítólevél rendelkezéseivel ösz-szefér;

f) a közforgalmú vasúti vállalatoknál és az állam által engedélyezett vagy szabadalmazott bármely szá-razföldi, vízi és légi forgalmú közlekedési vállalatnál, amennyiben őket erre az engedélyokirat kötelezi;

g) az ügyvédi, közjegyzői, mérnöki, mezőgazda-sági, kereskedelmi és iparkamaráknál, a törvény által alkotott más testületeknél, a vízszabályozó, ármente-sítő, belvízlecsapoló társulatoknál és általában azok-nál a társulatoknál és más jogi személyeknél, ame-lyeknek szervezetét törvény állapítja meg.

Meg kell jegyezni, hogy a gyakornoki állások, továbbá a napidíjas és napibéres stb. alkalmazások nem tartoznak a fenntartott állások közé.

Ezeket az állásokat az érdekelt minisztériumok ezután fogják még csak egyenként megjelölni és egyetértőleg egy kimutatásba foglalni, amelyből az is kitűnik majd, hogy milyen feltételek mellett nyerhe-tők el az illető állások. Ezt a kimutatást a belügy-miniszter úr (VI—c. osztály) kellően ki fogja hir-detni s minthogy az állandó változásnak lesz kitéve, például egy régi állás megszűnik, egy újat felvesznek, vagy valamely állásnál az előírt feltételek megváltoz-nak stb., a helyesbítéseket szintén ki fogják hirdetni.

Külön hangsúlyozza a törvény, hogy pályázáskor az igazolványostól más feltétel teljesítését nem sza-bad megkövetelni, mint amelyek a kimutatásban sze-repelnek. Ha ez valahol másként történnék, akkor az érdekelt ez ellen felszólalhat annál a minisztérium-nál, amelynek felügyelete alá a szóban forgó hatóság, hivatal stb. tartozik, s ha ott a sérelmét nem reparál-nák, akkor a közigazgatási bírósághoz fordulhat pa-nasszal.

Fontos azt is tudni, hogy az altiszti stb. állások közül a kezdő állások, a kezelői stb., illetve irodai tiszt-viselői stb. állások közül a legalacsonyabb fizetési osz-tályban rendszeresített állások 50 százaléka számít fenntartott állásnak. Az állások 50 százalékanak igazolványosokkal való betöltését úgy oldják meg, hogy az összes állásokat felváltva, egyszer igazolványossal, egyszer pedig más pályázóval töltik be. Nehogy pe-dig a kezdő altiszti és legalacsonyabb fizetési fokozatú kezelői, illetve irodai tisztviselői állások megüresedé-sében a magasabb állásokba való egyoldalú kinevezé-sek folytán pangás álljon be, a törvény arról is gon-doskodik, hogy a magasabb állásoknak a felerészét csak úgy lehet betölteni, hogy a betöltés következté-ben ugyanannál a szolgálati ágánál a legalacsonyabb fizetési osztályba, illetőleg a kezdő altiszti csoportba tartozó olyan állás jusson üresedésbe, amelyet igazol-ványcsok is elnyerhetnek. Ha egy magasabb állást nem lehet ennek megfelelően, tehát az alacsonyabból való kinevezéssel betölteni, akkor ezt a magasabb ál-lást is a törvényben előírt pályázat útján kell betöl-teni. Ilyen esetben tehát az igazolványos kivételesen nem a kezdő, illetve legalacsonyabb fizetési fokozatú állásba is kerülhet.

A fenntartott állásokra általában véglegesen ne-vezik ki a pályázókat, de van közöttük olyan is, amelyre csak ideiglenesen. Ez mindig az állás termé-szetéből folyik. A végleges kinevezés bizonyos idő el-telte után, vagy akkor történik meg, ha az illető eme szolgálat alatt esetleg megkívánt feltételeknek meg-felel. Ha valamely állás viszont csak próbaszolgálat, vagy egy tanfolyam elvégzése után nyerhető el, ak-

kor az igazolványosok igénye kiterjed a próbaszolgálatra bocsájtásra, vagy a megkövetelt tanfolyam látogatásának a megengedésére is.

A fenntartott állások betöltésénél az álláshoz megkívánt alkalmassággal bíró igazolványosokat a gyakornokok, kezelők, napidíjas és napibéres alkalmazottak nem előzhetik meg.

Ha egy fenntartott, tehát elsősorban igazolványos által betöltendő állás megüresedik, akkor az a hatóság, hivatal stb., amely annak betöltésére hivatott vagy jogosult, a hivatalos lapban, amely alatt a „Budapesti Közlöny”-t kell érteni, pályázatot köteles kiírni, amelynek tartalmaznia kell az állás megnevezését, székhelyének, a törvényszerű rendszeres illetményeknek, az állás elnyeréséhez az igazolványosoktól megkövetelhető feltételeknek, a szükséges iskolai végzettségnek, elméleti és gyakorlati képességeknek, az esetleg szükséges próbaszolgálatnak, végül annak megjelölését, hogy az állásra való kinevezés végleges vagy ideiglenes-e s az alkalmazás után jár-e nyugdíj vagy sem. A kiírással egyidejűleg a belügyminisztert (VI—c. osztályt) is értesíteni kell a pályázatról, hogy azt ő is megfelelően kihirdethesse. A hatóság, hivatal stb. ezt oly módon köteles megtenni, hogy a pályázat kiírása, illetve a belügyminiszter (VI—c. osztály) értesítése és a pályázat lejártának időpontja között legalább 30 nap legyen még hátra.

Ha már most egy tényleges szolgálatban álló igazolványos egy ilyen meghirdetett állásra pályázni óhajt, akkor ezirányú kérvényét szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz nyújtja be s csatolja ahhoz elsősorban az igazolványát, ezenfelül pedig mindazokat az okmányokat, amelyeket a pályázati hirdetmény az állás elnyeréséhez megkívánt feltételeknek az igazolására előír.

A nyugállományúak stb. a kérvényüket közvetlenül a pályázati hirdetményben megjelölt hatósághoz stb. nyújtják be s a fentemlített okmányokon felül csatolni kötelesek az állandó tartózkodási helyük községi előljárósága által kiállított újabb keletű erkölcsi bizonyítványt és az elnyerni óhajtott állás betöltéséhez megkívánt testi alkalmasságot igazoló hatósági orvosi, esetleg a pályázati hirdetményben megkívánt szakorvosi bizonyítványt.

Az igazolvánnyal ellátott egyének egyszerre több állásra is pályázhatnak. Ilyen esetben tényleges szolgálatban álló igazolványosok kérvényeikhez az előljáró parancsnokságuk által hitelesített okmány-másolatokat is csatolhatnak. Az igazolvány mindegyik hiteles másolatát azonban alá kell írniok.

Lényeges kedvezményt biztosít a törvény azáltal, hogy az igazolvány kiállítását illetékmentessé teszi s kimondja azt is, hogy az igazolványosok részéről a törvény alapján benyújtott mindazok a folyamodványok és összes mellékleteik, amelyek fenntartott állások elnyerésére, gyakorlati próbaszolgálat teljesítésének, próbaképpen való alkalmazásnak az engedélyezésére, vagy valamely tanfolyamra való felvételre irányulnak, szintén illetékmentesek.

Ha a pályázatot hirdető hatóság stb. a megüresedett állásra egy igazolványost alkalmaz, akkor őt erről kinevezési (törvényhatóságoknál a megválasztásról szóló) okmány kézbesítése mellett értesíti és szolgálatának megkezdésére felhívja. Tényleges szolgálatot teljesítő egyéneknél ez az előljáró parancsnokság, nyugállományúaknál stb. a tartózkodási hely szerint illetékes községi előljáróság útján történik.

A pályázó igényjogosultakat azonban kérelmük elutasításáról s annak indokairól is értesíteni kell.

Csak a tényleges szolgálatot teljesítőket érinti az, hogy a törvény nem mentesíti a szolgálati kötelezettség alól a kinevezett (megválasztott) igazolványost, sőt a végrehajtási utasításban a kérvény továbbítása tekintetében a parancsnokságoknak szóló rendelkezésekben azt mondja, hogy: „Ha az igényjogosult folyamodót elvállalt szolgálati kötelezettsége az állás azonnali elfoglalásában akadályozná, ezt úgy vele, mint az állás betöltésére hivatott hatósággal stb. közölni kell. Ugyancsak közölni kell azt is, hogy a folyamodó elvállalt szolgálati kötelezettsége mikor jár le.” Ezzel szemben ugyancsak a végrehajtási utasításnak egy másik pontja a következő rendelkezéseket tartalmazza: „A parancsnokság a kinevezett igazolványost utasítja az új szolgálati állás azonnali elfoglalására és jebből a célból őt elbocsátja.”

Megnyugtathatók minden csendőrt, hogy nem tudok olyan esetet, amelyben egy kinevezett igazolványos csendőregyénnek a hátralevő szolgálati kötelezettsége miatt nem engedték volna meg, hogy az igazolvány alapján megpályázott s elnyert állását elfoglalja. Ha ez így volna, akkor a tényleges szolgálatot teljesítő csendőrök közül ezből csak egy foglalhatná el az elnyert állását, mert nem hiszem, hogy gyakrabban bekövetkezzék az a véletlen, hogy a kinevezett szolgálati kötelezettsége éppen a kinevezés időpontjában járjon le. Ezirányban egyébként a gyakorlat fogja majd a leghelyesebb megoldást kialakítani, vagy pedig a minisztérium fog a szükségnek megfelelően intézkedni.

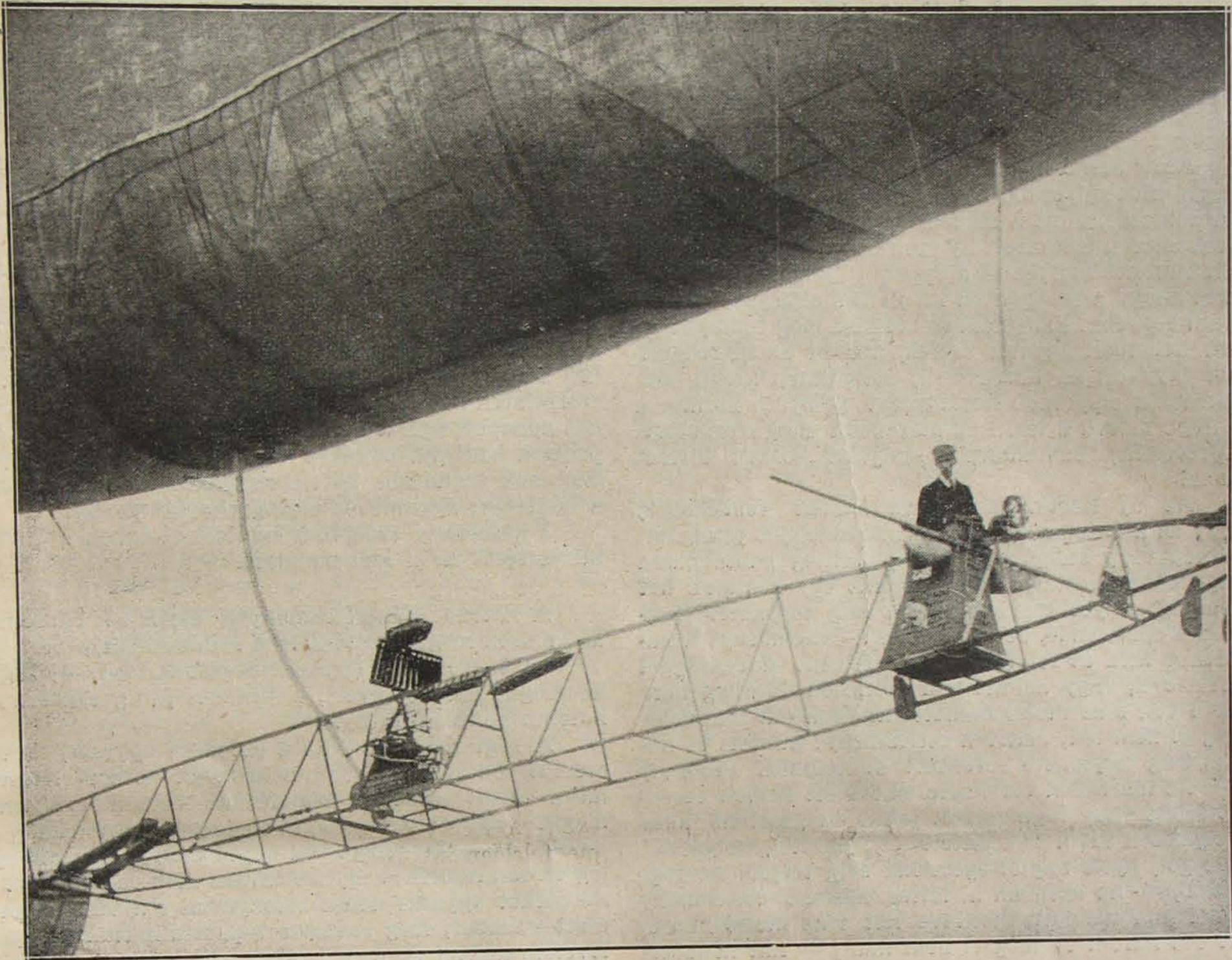
Ha egy igazolványos egyszerre több állásra pályázott s azok alapján egyik állásra alkalmazták, ezt a többi hatóságnak, ahova még pályázati kérvényt nyújtott be, jelenteni köteles.

Aki olyan polgári alkalmazásra törekszik, amelynek az alkalmazás különleges volta miatt csak bizonyos gyakorlat elsajátítása után felelhet meg, az próbaszolgálatra bocsátható. Ebből a célból, a tényleges állományban levő igazolványosoknak 6 hónapig terjedhető szabadság engedélyezhető. Ha a próbaszolgálat fizetéssel nem jár, akkor a végrehajtási utasítás rendelkezései szerint az igazolványosnak erre az időre összes előírt csendőri illetményeit engedélyezni kell.

Ugy az igazolványos, mint igazolvánnyal még el nem látott tényleg szolgáló legénységi állományú egyének részére, ha olyan alkalmazásra törekszenek, amelynek elnyerésére előzetes tanfolyam elvégzése vagy szakvizsga letétele szükséges, erre a célra is lehet szabadságot engedélyezni, de csak azoknak, akik legalább a megszakítás nélküli hatodik szolgálati évüket töltik.

A próbaszolgálatra, valamint a vizsga letételéhez szükséges gyakorlatra vonatkozó kérvényeket a tényleges állományban levők szolgálati úton a belügyminiszter úrhoz (VI—c. osztály), a nyugállományú egyének pedig közvetlenül az alkalmazást betöltő hatósághoz stb. nyújtják be.

Valamely fenntartott állásba kinevezett igazolványosnak az új állásában járó fizetéséről, továbbá a csendőrségnél szolgált éveinek a nyugellátás szempontjából való beszámításáról most még nem adhatok tájékoztatást, mert a törvény egyelőre csak a

A kormányozható léghajó az első kísérletek korában.

fentebb, *a)* és *b)* alatt felsorolt állásokra nézve intézkedik ezirányban, míg a *c)*—*g)* pontok alatt felsorolt állásokra nézve csak ezután fog az összminisztérium, a törvényben adott felhatalmazás alapján rendeleti úton intézkedni.

Az igazolványosok érdekeit elsősorban a belügyminiszter úr (VI—c. osztály) fogja megóvni, mert a törvény 11. §-a elsősorban neki nyújt erre módot, amidőn kimondja, hogy: „minden hatóság, hivatal, intézet, intézmény, vállalat, üzem vagy érdekképviselő, ha fenntartott állást tölt be, az érdekelt minisztert értesíti arról, hogy az állást kivel töltötte be, pályázott-e igényjogosult és ha pályázat nem iratott ki, ez mi okból történt”. Ezen túlmenően azonban az igazolványosokat is bekapcsolja ebbe a munkába, de csak a *d)*—*g)* pontok alatt felsorolt, valamint azoknál az állásoknál, amelyeket a jövőben fognak a törvény hatálya alá vonni. Ha ezek közül valamelyik állást törvénytelenül töltötték be, vagy egy pályázó igazolványost törvénytelenül mellőztek, akkor az első esetben bármelyik igazolványos, aki arról tudomást szerzett, a második esetben pedig a mellőzött, felszólalással élhet annál a minisztériumnál, amelynek felügyelete alá a szóbanforgó hatóság, vállalat stb. tartozik. Ha a felszólalást elutasították, az ellen a közigazgatási bíróságnál panasszal élhet a felszólaló. Ezt a panaszt az 1929. évi XXX. t.-c. 55. §-ának 1. bekezdése értelmében ugyanannál a minisztériumnál kell benyújtania, amely a

felszólalást elutasította. Céltalan panaszemelések elkerülése végett megemlítem, hogy a törvény, illetve a végrehajtási utasítás módot nyújt arra, hogy egyes esetekben az érdekelt, például kereskedelmi miniszter a belügyminiszterrel (VI—c. osztály) megegyezzen abban, hogy valamely fenntartott állás nyomós okból egy alkalommal a törvénytől eltérően töltsék be vagy a pályázat határnapja 30 napnál rövidebb időben alapíttassék meg. Ha tehát valaki bizonytalan a dolgában, inkább forduljon felvilágosításért a belügyminiszter úrhoz (VI—c. osztály), semhogy alaptalan felszólalással vagy panasszal éljen.

Befejezésül még általánosságban szólnom kell az új törvénynek ama nagy horderejű rendelkezéséről, amely az *a)*—*g)*-ig felsorolt hivataloknál stb. a fenn nem tartott állások betöltésénél mindenkor, a fenntartott állásokra pedig abban az esetben, ha igazolványos nem pályázott reá, elsőbbséget biztosít a viselt katonai rendfokozatra való tekintet nélkül a vitézi rendtagjainak, valamint az 1914—18. évi világháború alatt arcvonalbeli katonai szolgálatot teljesítetteknek, illetve az ebből a szolgálatból kifolyólag rokkantakká vált egyéneknek. A törvény eme részének részletesebb ismertetésére nincsen szükség, mert az a tényleges, nyugállományú stb. csendőröket nem érdekelheti, minthogy ezeknek vagy a régi, vagy az új törvény alapján valamilyen formában biztosan igényük van egy igazolványra.

A katonai büntetőreform újításai.

írta: GERŐ GYULA ny. tábornok főhadbíró.

(Befejező közlemény.)

Ezzel szemben az új Ktbtk. álláspontja az, hogy mégis csak súlyosabb beszámítás alá esik a tettleges bántalmazás, mint a szóbeli szidalom és hogy a szolgálat közben elkövetett ily cselekmények minden esetben büntetné nyilvánítása éppoly túlszigorra vezethet, mint ahogy a szolgálaton kívüli bántalmazásnak egyszerű fegyelmi kihágássá minősítése meg túlenyhe lehet. Lehetnek ugyanis esetek, amikor az alárendeltnek (gyakori és kintzásszerű) szolgálaton kívüli bántalmazása súlyosabb beszámítást igényel, mintha a (kisebb mérvű s talán az alárendelt magaviseletével kiprovokált) bántalmazás szolgálat közben történt volna.

Az új Ktbtk. ennél fogva akként rendelkezik, hogy az a katonai egyén, aki alárendeltjét (szolgálat közben vagy szolgálaton kívül) tettleg bántalmazza vagy bántalmaztatja, vétség miatt egy hónaptól hat hónapig, súlyos esetben három évig terjedhető fogházzal büntetendő, de ha a tettes a cselekményt huzamosabb időn át folytatta vagy feltűnő durvasággal követte el, vagy amiatt már kétízben bíróilag büntetve volt s az utolsó büntetés kiállása óta három év még el nem telt, akkor a cselekmény: büntett és három évig terjedhető börtönnel büntetendő. (126. §.)

Az alárendelt sérelmére elkövetett szóbeli becsületsértést vagy rágalmazást (akár szolgálatban, akár szolgálaton kívül követtetett el), mint „szolgálati” vétséget, nyolc naptól egész két évig terjedhető fogházzal, — ha azonban a tettes hasonló cselekmény miatt már kétízben büntetve volt s az utolsó büntetés óta három év még el nem múlt, — hat hónaptól három évig terjedhető fogházzal kell büntetni. (127. §.)

Ha a cselekmény oly becsületsértésben vagy rágalmazásban állt, amely csupán felhatalmazásra üldözhető, úgy az ily szolgálati vétség üldözéséhez is felhatalmazás kell (128. §.). A sértő állítás valóságának bizonyítása is épp olyan korlátok közt van megengedve, mint a függelemsértésnél, ha pedig a (tettleges vagy szóbeli) becsületsértésre az alárendeltnek kínzó vagy botrányt keltő viselkedése adott okot, akkor a bíróság — a bűnösség megállapítása mellett — felmentheti az előljárót a büntetés alól.

*

Ugyancsak a „szolgálati büntettek és vétségek” elnevezése alatt külön büntetéseket tartalmaz az új Ktbtk. az alárendelt jogellenes letartóztatására és a fegyelmi fenyegető hatalom túlhágására, továbbá az alárendelt panaszáinak elnyomására, valamint az alárendelt érdekeiből jogellenes levonásokra vagy az alárendelt legénységnek szabályellenes beszerzésekkel terhelésére stb.

Minthogy továbbá a polgári büntetőtörvény más vagyonának rongálására túlenyhe büntetéseket szab, az új Ktbtk. külön katonai (szolgálati) bűncselekménynek nyilvánítja, ha katonai egyén a katonai szolgálatra rendelt ingó vagy ingatlan dolgot (p. o. katonai repülőgépet vagy nehezen pótolható műszert stb.) jogtalanul megrongál, megsemmisít vagy használhatatlanná tesz. Háború idején az ilyen cselekmény tíz évig is terjedhető börtönnel büntethető.

Végül még egy új, házagpótló rendelkezésről kell a szolgálati büntettek közt megemlíkeznem.

A régi Ktbtk. minden részletessége mellett is előfordult ugyanis, hogy némely katonai szempontból fontos kötelességsértésre nem volt megfelelő rendelkezés. Ezt a házagot most akként pótolja az új Ktbtk., hogy háború idejére egy általános, kiegészítő rendelkezést vesz fel arra az esetre, ha valamely kötelességsértésre a törvények kifejezett rendelkezést nem tartalmaznának.

A 134. §. szerint ugyanis „a szolgálati kötelességnek minden szándékos vagy gondatlan megszegése, amely a jelen törvény külön rendelkezése vagy más súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik, szolgálati büntett, ha háború idején követték el és abból a szolgálatra hátrány származott”. E büntett büntetése hat hónaptól egészen a tízévi börtönig fokozható, „ha pedig a hadi műveletekre nagy hátrány valamely parancsnok szándékos kötelességszegéséből származott, a büntetés: agyonlövással végrehajtandó halál”.

Valamennyi szolgálati büntett esetében a „hivatalvesztést” is ki kell mondani.

*

A katonai bűncselekmények sorát az öncsonkítás, mások megcsonkítása és a színlelés zárja be.

Az öncsonkítás (mások megcsonkítása) új fogalom meghatározást nyert, a színlelés pedig egészen új katonai bűncselekmény.

A régi Ktbtk.-nek az a szabálya ugyanis, amely szerint öncsonkítás büntette csak akkor létesül, ha a tettes azzal a szándékkal csonkította magát vagy tette magát beteggé, hogy ekkép a katonai szolgálatra egészen képtelenné váljék és végleg elbocsáttassék: a gyakorlatban nem vált be. Ezt a szándékot ugyanis nehéz bizonyítani s a világháború alatt százszor, meg százszor tapasztalhattuk, hogy a lövészárkokban és a mögöttes országrészben sokan csak azért követtek el önsértéseket, hogy a lövészárkok borzalmi és nélkülözései vagy a harctérre küldés elől legalább egyelőre meneküljenek s az ilyen bűnösöket nem lehetett kellő szigorral megbüntetni.

Az új Ktbtk. fenntartotta ugyan az öncsonkításnak vagy mások megcsonkításának a régi Ktbtk. szerinti büntetminősítését, de egyúttal (a szokésnél tett újítás mintájára) azt is ily büntetnek nyilvánította, ha katonai egyén háború idején magát vagy más katonai egyént csupán abból a célból csonkítja meg, hogy szolgálati kötelességének teljesítésére időlegesen váljék alkalmatlanná stb.

Ugyanígy és ugyanilyen megkülönböztetés szerint bünteti az új Ktbtk. színlelés miatt azt a katonai egyént, aki fondorlatot használ abból a célból, hogy magát vagy más katonai egyént szolgálati kötelességének teljesítése alól végképen vagy időlegesen kivonja.

E rendelkezésekkel mód van nyújtva arra, hogy a hadrakelt sereg eljárásában az ilyen trükkökkel elkövetett „büntettek” miatt rögtönbírósi eljárást lehessen hirdetni s annak során a bűnöst halálra, vagy (ha a minisztérium botbüntetés alkalmazását elrendeli) gyors és érzékeny botbüntetésre lehessen ítélni.

Ezekben ismertetem az új Ktbtk.-ben foglalt főbb módosításokat.

Ezenfelül azonban az életbeléptető törvény is számos módosítást tartalmaz abban az irányban, hogy ezentúl az egyes közönséges bűncselekmények

miként bíraltassanak el a polgári büntetőtörvény alapulvétele mellett a katonai bíraskodásban, sőt az életbeléptető törvényben sok olyan módosítás is van, amelyet a polgári büntetőbíraskodásban is alkalmazni kell. Ennek megfelelően az életbeléptető törvény két felirat alatt két csoportban tárgyalja ezeket a módosításokat és pedig az egyikben azokat, amelyek „mind a polgári, mind a katonai büntetőbíraskodás körében” érvényesek, a másikban pedig azokat, amelyeket csak „a katonai büntetőbíraskodás körében” kell alkalmazni.

Az előbbi csoportbeliek közt legfontosabbak a „hűtlenség”-re vonatkozók, amelyek tehát a polgári bünvádi eljárásban is kötelezők.

Ezek a módosítások annyira mélyrehatóak, hogy a polgári Btk-nek a hűtlenségre vonatkozó egész fejezetét teljesen hatályon kívül kellett helyezni s helyébe egészen új fejezetet kellett illeszteni. (Életh. tv. 57—71. §.)

Ez az új fejezet a Csendőrségi Lapokban már ismertette volt és így a hűtlenségre vonatkozó újítások közül csak nagyjában említem meg, hogy ezen túl nem csupán a „magyar honos”, hanem bárki elkövetheti a hűtlenséget, továbbá, hogy az úgynevezett hadi árulás nincs külön részletezve, mint eddig volt (Btk. 144. §.), hanem (a régi Ktbtk. 327. §-ának és a modern törvényeknek mintájára) csak egész általánosságban van hűtlenségnek nyilvánítva minden olyan cselekmény vagy mulasztás, amelynek az a célja, hogy az ellenségnek előny, vagy a saját (szövetséges) haderőnknek hátrány okoztassék. (59. §.) A hűtlenség fogalma alá vonja az életh. törvény és teljesen egyforma büntetés alá helyezi az államtitoknak és a katonai titoknak kikémlelését, jogosulatlan megszerzését, vagy elárulását és ezen túl a kémkedés fogalmához nem lesz szükséges, hogy a kém azzal a szándékkal cselekedjék, hogy a kikémlelt körülményt más állammal közölje, mert a jövőben már befejezett kémkedésnek (hűtlenségnek) kell tekinteni az államtitoknak vagy katonai titoknak minden, bármily szándékkal történt szimatolását vagy jogosulatlan megszerzését és az csak a büntetés fokozására szolgál, ha a tettes szándéka egyenesen idegen állam, külföldi szervezet (szakszervezet) stb. értesítése volt.

A katonai titokra irányzott kémkedés ezentúl is a katonai büntetőbíraskodás alá tartozik békében is. (Életh. tv. 98. §.)

*

Azok közt a módosítások közt, amelyeket a polgári büntetőbíraskodás körében is alkalmazni kell, felemlítendő még, hogy:

a) tekintet nélkül a lopott dolog értékére, lopás büntette az is, ha a lopást katonai egyén katonai egyéneken vagy szállásadóján követi el;

b) nem tekinthető „fegyveres lopás”-nak, ha a tettes a fegyvert hivatásánál fogva, vagy foglalkozásánál fogva jogosan viselte;

c) az orgazdaság fogalma ki van terjesztve arra az esetre is, ha valaki fosztogtatásból vagy jogosulatlan zsákmányolásból, vagy jogos zsákmány jogtalan eltulajdonításából származó, avagy a katonai szolgálati használatában levő kincstári ruházati stb. cikket rosszhiszeműen megszerez;

d) ha a bűnpártolás felségsértésre (Btk. 126. §. és 127. §. 3.), vagy hadi árulásra, avagy kémke-

désre vonatkozólag követtetett el, akkor az büntetett és öt évig terjedhető börtönnel büntetendő;

e) eddig nem volt oly rendelkezés, amely a katonai vezetés alatt szolgálat, vagy munkálat teljesítésére kötelezett polgári egyéneket (hajcsárokat, fuvarosokat stb.) e köteleességük nem teljesítése, megtagadása vagy ez elől való eltávozás miatt büntetéssel sújtaná. Az ily cselekmény ezentúl hat hónapig terjedhető fogházzal, ha pedig a cselekményt összebeszélésből, vagy súlyos hátrány okozásával követték el, öt évig terjedhető börtönnel büntetendő;

f) háború idején a hadviseléssel kapcsolatos vészír koholása vagy terjesztése (amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik) egy évig terjedhető fogházzal büntetendő;

g) egyhónapi elzárásra emelkedett fel annak a büntetése, aki illetéktelenül közszolgálatban álló egyénnek adja ki magát, vagy közszolgálati egyenruhát visel, katonai egyenruhát vagy címet stb. bitorol stb.

*

Azok közül a módosítások közül, amelyek csak is a katonai büntetőbíraskodás körében nyernek alkalmazást, a következőket kell kiemelni:

a) a Btk. 126. §-ában körülírt felségsértés valamennyi esete halállal büntetendő. Furcsa is volna a katonai bíraskodásban az, ha egy katonát, aki az ő legfelsőbb hadurának testi épségét megsérti, vagy őt az uralkodásra képtelenné teszi stb.: csak életfogytig tartó fegyházzal büntetnék (Btk. 128. §.), holott ha a tizedesét felállított sorban és rendben megüti: agyonlövik;

b) a felségsértésre való sikertelen reábírást (amit a polgári Btk. nem büntet) a katonai büntetőbíraskodásban tizenöt évig terjedhető fegyházzal kell büntetni s fel van emelve a felségsértésre szövetkezésnek, vagy az arra felhívásnak, továbbá a feljelentési kötelezettség elmulasztásának büntetése is, sőt a katonai bíraskodás alá tartozó egyén köteles a felségsértés elkövetését, súlyos büntetés terhe alatt, megakadályozni, ha azt önmagának vagy hozzátartozójának veszélyeztetése nélkül megteheti;

c) a hűtlenség feljelentésének elmulasztása szigorúbban büntetettetik a katonai bíraskodásban, mint a polgáriban s nálunk a hűtlenségre vonatkozólag is fennáll az előző b) pontban meghatározott megakadályozási köteleesség;

d) a király- (kormányzó-) sértés „büntett”-nek tekintendő a katonai bíraskodásban és ha nyomtatvány útján stb. követtetett el, öt évig terjedhető fegyház a büntetése;

e) a tisztek között előforduló rágalmozás és feltűnően durva becsületsértés: büntetett s három, illetőleg két évig terjedhető börtönnel büntetendő;

f) a katonai bíróság az ítélet hírlapi közzétételének elrendelését katonai érdekből mellőzheti;

g) a katonai bíraskodás körében a lopás: büntetett, ha katonai szolgálatra rendelt dolgon követték el és a lopott dolog értéke 50 pengőt meghalad;

h) a katonai egyén által elkövetett uzsora vétsége és tulajdon elleni kihágás miatt hivatalból van eljárásnak helye, valamint akkor is, ha a lopást vagy sikkasztást háztartásbeli vagy hozzátartozók ellen (Btk. 343. §. és 358. §. végbek.) követte el;

i) tényleges katonai egyénnek engedély nélküli

nősülése egy hónaptól hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő;

k) aki elesett katonai holttestét megcsonkítja, egy évig, súlyos esetben öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

*

Említettem, hogy az életbeléptető törvény a katonai bünvádi perrendtartást is módosítja.

Ezek az összesen ötvennégy §-ra terjedő módosítások (3—56. §.) jórészt csak a szakembereket érdeklik közelebbről, mert csak olyan alaki kérdésekre vonatkoznak, amelyek az új Ktbtk. új büntetési rendszere s új intézményei, valamint új terminológiája (hivatalvesztés, összbüntetés, rendkívüli enyhítő jog, büntetés végrehajtásának felfüggesztése stb.) miatt váltak szükségessé. Ez utóbbiak közül felemlíthetem azt, hogy ezentúl a pénzbüntetéssel, vagy hat hónapot meg nem haladó szabadságvesztéssel sújtott vétségeket és kihágásokat fegyelmi úton is el lehet intézni (ha a fegyelmi megtorlás is kielégítőnek mutatkozik), de a fegyelmi megtorlás nem csupán akkor van kizárva, ha lefokozás volna kimondandó, hanem akkor is, ha hivatalvesztést, avagy a viselt hivatal vagy állás, illetőleg az ügyvédség elvesztését kellene kimondani. Ugyancsak a nagyobb kiterjedésben biztosított bírói enyhítő jog és az új mellékbüntetések (hivatalvesztés stb.) stb. szükségessé tették a fellebbviteli jog gyökeres átszervezését s ennek során külön fellebbezés biztosított azokra az esetekre, ha a haditörvényszék fiatalok ellen büntető ítéletet hozott, vagy a büntetés végrehajtásának felfüggesztését kimondta, avagy mellőzte, vagy ha az a kérdés forog szóban, vajjon az ítélet hírlapi közzétételének elrendelése katonai érdekből mellőztessék-e, vagy sem, stb.

*

Vannak azonban a katonai bünvádi perrendtartáson tett módosítások közt olyanok is, amelyek, amellet, hogy újítások, általánosabb érdeklődésre tarthatnak számot.

Ilyenek különösen a következők:

a) a katonai bünvádi perrendtartás 14. §-a (amelynek alapján „háború idején” polgári egyéneket is katonai bírászkodás alá lehet helyezni), megfelelő átszervezés mellett ki is terjesztetett s az új szöveg szerint ezentúl háború idején azok is katonai büntetőbírászkodás alá helyezhetők, akik katonai vétség elkövetésére bűntanak fel, vagy ily katonai vétség elkövetésében más módon vesznek részt, továbbá az is, aki idegen hatalomnak katonai titok kikémlelésére ajánlkozik, vagy részére kémiszolgálatot vállal, avagy aki katonai titkot gondatlanságból nyilvánosságra hoz, vagy illetéktelen személlyel közöl, nemkülönben aki a katonai titkot tartalmazó tárgyat jogosulatlanul magánál tartja, vagy aki a készülöben levő hadi árulást, vagy a katonai titok kikémlelését fel nem jelenti, illetőleg meg nem akadályozza, valamint az is, aki a hadifogolynak nem ugyan áruló szándékkal, hanem csak könyörületből stb. avégből nyújt segílyt, hogy az szabadságát viszszerhesse stb.;

b) a 12. és 13. §-ban foglalt módosítással a katonai érdek megóvása céljából ki van mondva, hogy a hűtlenség legtöbb esetében (hadi árulás, kémkedés stb.) a haditörvényszék és a legfelsőbb törvényszék tárgyalása sohasem nyilvános és az ítélet kihirdetése

is a nyilvánosság kizárása mellett történik; ez a szabály az életb. törvény 94. §-ában a polgári büntetőbírászkodásra is ki van terjesztve;

c) a legfelsőbb törvényszék méltánylást érdemlő esetben elrendelheti, hogy az az idő, amelyet a szabadságvesztésre ítélt a haditörvényszéki ítélet kihirdetése óta letartóztatásban töltött, akkor is beszámíttassék a büntetésbe, ha az elítélt perorvoslatának nem volt sikere;

d) az eddigi jogállapot szerint részint magában a (régi) katonai büntetőtörvényben, részint külön volt elrendelve, hogy rögtönbírászkodásnak mely esetekben lehet helye.

A reform abból a szempontból indult ki, hogy ezek a kérdések alaki jogi természetűek, minélfogva csakis a katonai bünvádi perrendtartásba valók.

E szempontnak megfelelően az új Ktbtk. a rögtönbírászkodási esetekről már mit sem tartalmaz, hanem az életbeléptető törvény 41—49. §-ai határozzák meg, a Kbp. megfelelő módosításával, hogy mily büncselekmény miatt mily feltételek alatt van rögtönbírászkodásnak helye stb.

Az új törvény fenntartotta azt a jogállapotot, amely szerint bizonyos katonai büncselekmény (függeselemsértés és zendülés) miatt minden előzetes kihirdetés nélkül helye lehet rögtönítelő eljárásnak, sőt még meg is toldotta ezeket az eseteket, amennyiben az új szabályozás szerint minden előzetes kihirdetés nélkül rögtönbíróságilag lehet eljárni a katonai őrszolgálat elleni büntettnék amúgy is halálbüntetéssel sújtott esetében, továbbá a gyávaság büntettnék valamennyi esetében.

A közönséges büncselekmények közül előzetes kihirdetés nélkül csakis az ellenség stb. javára, háború idején elkövetett kémkedés (hűtlenség) és az ily kémnek nyújtott segíly miatt van rögtönítelő eljárásnak helye.

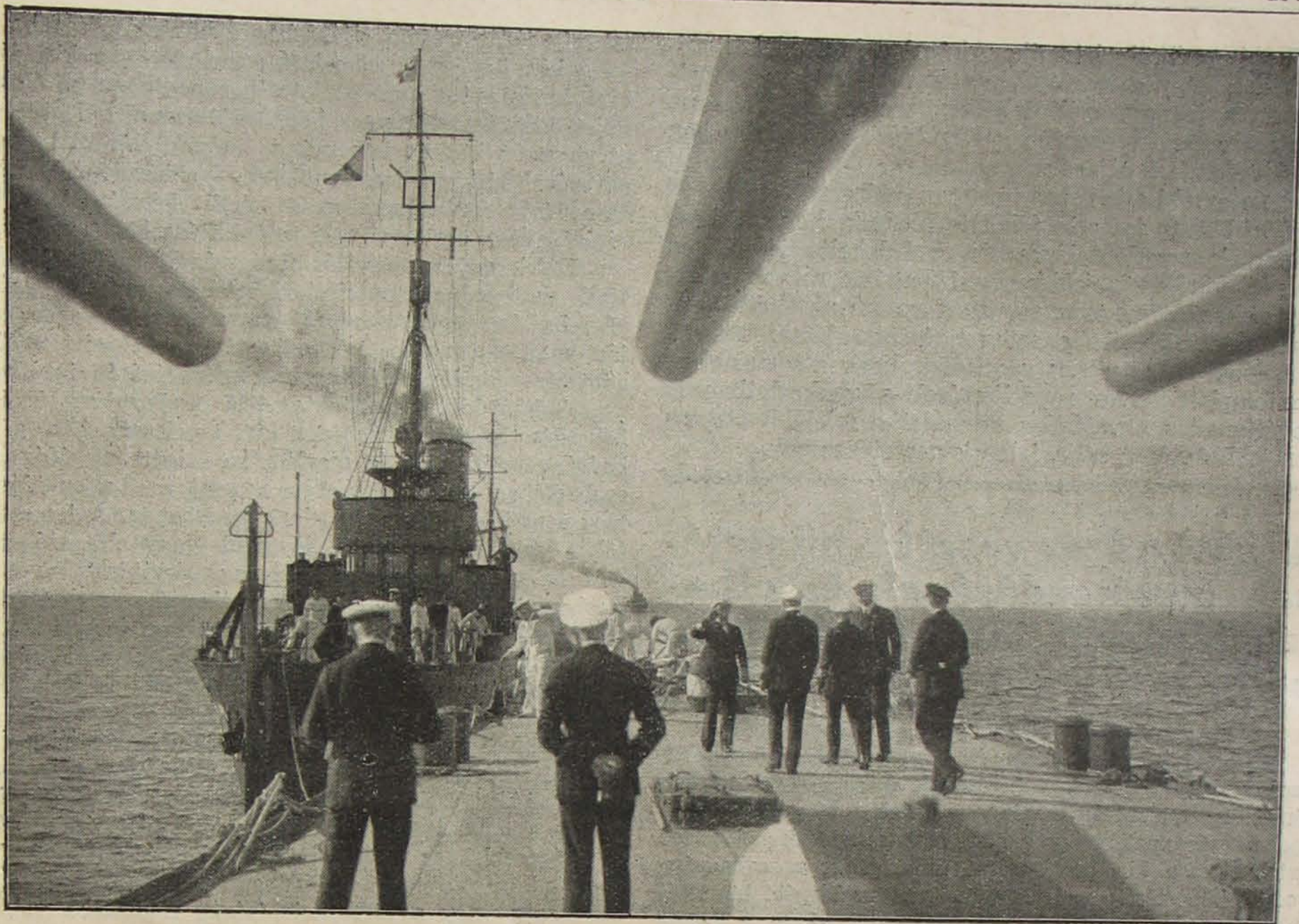
Azokat a büncselekményeket, amelyek miatt csak akkor lehet rögtönbíróságilag eljárni, ha a rögtönbírászkodás előzetesen (vagyis a tett elkövetése előtt) ki volt hirdetve, az életbelépő törvény az eddigi jogállapotnak megfelelően sorolja fel, de ezekhez is hozzávesz néhány katonai és közönséges büncselekményt. Kiterjeszti ugyanis az ily eljárás lehetőségét a bujtoztatásra, továbbá az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921:III. t.-c. 1. vagy 2. §-ában meghatározott, továbbá a robbantószer és robbanó anyag használatával stb. elkövetett büncselekményekről szóló 1924:XV. t.-c. 1. §-ának 3. bekezdésében meghatározott büntett esetre.

*

A rögtönítelő eljárás elrendelésére jogosult parancsnok elhatározásának előkészítésére eddig 3 nap volt meghatározva. Ez a határidő 8 napra lett meghosszabbítva.

Azt is meghatározza az életbeléptető törvény, ami eddig szabályozva nem volt, hogy a rögtönítelő eljárásban mikor kell a halálbüntetést kötéllal és mikor agyonlövással végrehajtani. Kötéllal végrehajtandó halálbüntetést kell kiszabni, ha a törvényben amúgy is kötéllal végrehajtandó halálbüntetés van megállapítva (a katonai büncselekmények közt ez csak az ellenséghez szökésre van megállapítva), vagy ha a cselekmény: közönséges büncselekmény.

Kételyek elhárítása céljából az is ki van mondva,

Napfény a tengeren.

hogy a rögtönítelő eljárásban a halálbüntetés: kísérlet, részesség és sikertelen felbujtás esetében is alkalmazható.

A katonai bünvádi perrendtartásnak a hadrakelt sereg bünvádi eljárására vonatkozó rendelkezései a trianoni békeszerződés miatt sok tekintetben kiigazításra szorulóknak, ami a mai viszonyok közt nem igen kívánatos s ezenfelül a haditapasztalatok azt igazolták, hogy a hadrakelt sereg eljárási szabályainak lehetőleg ruganyosaknak, vagyis olyanoknak kell lenniök, hogy azokat a hadihelyzet hirtelen és előreláthatatlan változásaihoz alkalmazni lehessen.

Tekintettel a körülményekre, az életbe léptető törvény 50. §-a a minisztériumot hatalmazza fel arra, hogy az eddigi alapelvek szem előtt tartásával a hadrakelt sereg eljárásának gyorsítása és egyszerűsítése érdekében a törvénytől eltérő rendelkezéseket tegyen s ebben a körben a rögtönítelő eljárásban halálbüntetés helyett más enyhébb büntetés (tehát esetleg a botbüntetés) alkalmazhatását is elrendelhesse, a fegyelmi megtorlás lehetőségét pedig kiterjeszthesse akként, hogy az illetékes parancsnok ily megtorlás alá vonhasson minden olyan bűncselekményt (tehát esetleg: kisebb büntetteket is), amelyek miatt az adott esetben előreláthatóan nem lehetne bírói úton sem hathavi fogháznál²⁰ súlyosabb büntetést kiszabni.

²⁰ Büntettek ugyan legalább is „börtön”-t szab a törvény, de rendkívüli enyhítő körülmények közt a bíróságnak is joga volna a Btk. 92. §-ának alkalmazásával börtön helyett fogházat kiszabni. Az ily kiterjedt fegyelmi fenytőhatalom különben is csak az „illetékes parancsnok”-ot illetné meg, aki mellé szakember (hadbíró) van előadóként beosztva.

Az előző pont szerint a kormánynak általában megadott felhatalmazás folytán még csak néhány részletkérdésre vonatkozólag kellett magának a törvénynek rendelkezni, a hadrakelt sereg bünvádi eljárásának gyorsítása érdekében.

Egy ilyen rendelkezés az, amely szerint a visszamaradó parancsnok az általa illetékesen megindított bünvádi ügyben akkor is illetékes marad, ha a terhelt időközben a hadrakelt sereg viszonyába lépett. Ezentúl tehát nem kell az aktákat ide-oda tologatni aszerint, amint a terhelt harctérre ment, vagy ottan sebesülés vagy betegség folytán a mögöttes országrészbe visszakerült és felgyógyulva ismét harctérre ment.

Azt is megengedi az új törvény (amit a régi nem engedett meg), hogy a hadrakelt sereg illetékes parancsnoka az ügyészét felhatalmazhatja arra, hogy nevében ez maga elrendelhesse a nyomozó és a rögtönítelő eljárást, a vizsgálati fogságot, a vádemelést, a tábori haditörvényszék egybehívását stb., de az ítélet megerősítését és a tisztek (hasonló állásúak) ellen teendő minden efféle rendelkezést magának a parancsnoknak kell megtennie. (Ezt az új rendelkezést is az eljárás gyorsításának érdeke indokolja, mert sokszor a hadrakelt sereg parancsnoka oly távol volt ügyészétől, hogy ez főleg rögtönbíráskodáshoz kellő időben ki sem kérhette mindannyiszor a parancsnok elhatározását.)

*

Még csak azt említem meg, hogy ezentúl minden a tábori bíróság által szabadságvesztésre elítélt (megkegyelmezett) egyénnek jogában lesz minden

időhatár nélkül, bármikor kérni a honvédelmi minisztert, hogy a büi ügyben a koronaügyésszel (melteszen a jogegység érdekében semmiségi panaszt, vagy tétesse folyamatba a Kbp. 401. §-a értelmében az újrafelvételi eljárást.

És ezzel be is fejeztem ismertetésemet.

Ebből az ismertetésből is kitűnik, hogy milyen temérdek megfontolásra és az érdekelt katonai és polgári körök részéről mennyi megértésre volt szükség ahhoz, hogy ez a nagy reformmű az elnökletem alatt állott bizottság szövegezésében létrejöhessen.

Most már csak az van hátra, hogy a törvényben kontemplált üdvös rendelkezések a gyakorlatban is beváljanak s e végből a köztudatba mielőbb átmenjenek. Ez volt a célja jelen ismertetésemnek.

A szabadságvesztés-büntetések megkezdésének és elhagyatásának főbb feltételei a polg. bíróság gyakorlatában.

írta: ZSOLDOS BENŐ kir. ítélőtáblai bíró.

Polgári bűnvádi perrendtartásunk 504—518. szakaszai intézkednek a kir. bíróságok által kiszabható különböző szabadságvesztés-büntetések végrehajtásáról, melynek foganatosítása a 494. szakasz ötödik bekezdése értelmében a kir. ügyészséget illeti. Ezek a szabadságvesztés-büntetések, melyek az ezeket megállapító büntetőítélet jogerőre emelkedése után hajthatók végre, a következők: 1. *fegyház* (vagy életfogytig, vagy 2—15 évig), melyet országos fegyintézetben; 2. *államfogház* (egy naptól 15 évig), melyet külön országos fogházban; 3. *börtön* (hat hónaptól tíz évig), melyet kerületi börtönben, vagy az igazságügyminiszter által e célra külön kijelölt törvényszéki fogházban és 4. a *fogház* (egy naptól öt évig), melyet törvényszéki vagy járási fogházban kell végrehajtani. Ezeken kívül a kihágási büntetőtörvénykönyvünk (1879:XL. t.-c. 15. szakasz) ismeri az *elzárás-büntetés*t, melynek legrövidebb tartama három óra és amely közigazgatási hatósági fogházban hajtandó végre.

A „Csendőrségi Lapok” olvasói mindnyájan jól ismerik polgári büntetőtörvénykönyvünk harmadik fejezetében részletezett ama rendelkezéseket, melyek a szabadságvesztés-büntetések fentebb megjelölt neveit határozzák meg. Teljesség kedvéért e helyütt hivatkozom azokra a kormányhatósági utasításokra, melyek ezeknek a szabadságvesztés-büntetéseknek a végrehajtására vonatkoznak. Ezek az utasítások pedig a következők: a *fegyházra*: 2106—1880. I. M. E. rendelet II. sz. melléklete és az 1870 június 10-iki házszabályoknak érvényben maradt 70., 75—79., 84—90. szakaszai; az *államfogházra*: az 1140—1895. III. 14. I. M. E. számú rendelet; a *börtönre*: a 2106—1880. I. M. E. számú rendelet IV. sz. melléklete; a *fogházra*: ugyanennek az igazságügyminiszteri rendeletnek V. sz. melléklete, valamint a fogházrendtartás módosítása tárgyában 1899 december 10-én kiadott 5400—1899. I. M. számú rendelet. A kihágásokra megállapított *elzárás-büntetés* végrehajtását illetően főként az 1892. évi XXVII. t.-c. idevonatkozó rendelkezései irányadók.

Ha már most a szabadságvesztés-büntetést kimondó bírósági ítélet jogerőre emelkedett: a bíróság — amennyiben az ítéletet az elítélt személyes jelenlétében hirdette ki — az elítéltet nyomban a kir. ügyészségnek adja

át, míg járásbíróági eljárásban a büntetés végrehajtása — a kir. ügyészség ellenőrzése mellett — a kir. járásbíró hatáskörébe tartozik. Amikor pedig az elítéltet az ítélet kihirdetésére nem lehet előállítani, a legtöbbször azért, mert közben ismeretlen helyre távozott, vagyis egyszóval kifejezve: megszökött — ekkor lép előtérbe a csendőrség fontos szerepe az elítélt kézrekerítése és a bíróság vagy ügyészség elé való állítása körül.

E tekintetben kiváló fontossággal bír a 30.451—1906. sz. igazságügyminiszteri rendelet, mely a büntetés végrehajtása végett elővezető- vagy elfogató-parancs alapján vagy nyomozólevél következtében bekísért elítéltek büntetése kezdőpontjának meghatározásáról intézkedik.

A bűnvádi perrendtartás 515. szakaszának 2. és 3. bekezdése szerint ugyanis a kir. ügyészség által a szabadságvesztés-büntetés megkezdése végett megidézett és szabadlábban lévő elítélt ellen az esetben, ha az idézésre meg nem jelenik vagy ha alaposan lehet tartani a szökéstől, — a kir. ügyészség elővezető- vagy elfogató-parancsot, ha pedig már megszökött vagy elrejtőzött, nyomozólevelet bocsáthat ki. Abban az esetben, ha az elítélt *tényleges katonai szolgálatban áll*, akkor az előjáró katonai parancsnokságot kell a kir. ügyészségnek megkeresnie a büntetés végrehajtása, illetőleg az elítéltnak evégből leendő átkísértetése végett.

A hivatkozott igazságügyminiszteri rendelet értelmében mindazokban az esetekben, melyekben a jogerősen elítélt vádlott szabadságvesztés-büntetésének végrehajtása végett a most ismertetett kényszerintézkedések váltak szükségessé, az előállított (bekísért) elítélt szabadságvesztés-büntetésének kezdőidőpontját rendszerint a kir. ügyészség vagy a kir. járásbíró fogházába való befogadás időpontjától kell számítani. E tekintetben semmi különbséget nem tesz az, hogy a büntetést megállapító ítélet ki volt-e már hirdetve az elítélt előtt, vagy azt csak a befogadás után fogják előtte kihirdetni, — sőt az sem jön tekintetbe, hogy az ítéletet az elítélttel csupán kézbesítés útján közölték.

Vannak esetek, mikor az elítélt elfogatásával vagy elővezetésével megbízott csendőrijárőr — szükségszerűen a kézrekerítés helyének viszonyaihoz alkalmazkodva — nem közvetlenül az elővezetést, vagy elfogatást, illetve nyomozást elrendelő kir. ügyészség vagy kir. járásbíró fogházába, hanem más kir. ügyészség vagy járásbíró fogházába kíséri be az elítéltet. Ilyen esetben a szabadságvesztés-büntetés foganatba vételének kezdő időpontját az első átvevő hatóság fogházába való befogadás időpontjától kell számítani. Ha ilyen esetben az ítéleti szabadságvesztés-büntetés oly kevés időtartamban van ki-

KI TUDTA?

MUNKÁCSY MIHÁLY (1844—1900), Bécsen át Münchenben tanult és Párisban világhírré jutott. Legismertebb képei: A siralomház, A zálogház, Krisztus Pilátus előtt, Ecce homo, Mozart és Liszt Ferenc arcképei stb.

ZICHY MIHÁLY (1827—1906), az orosz cár udvari festője, Marastoni és Waldmüller tanítványa. Képei: Tivornya III. Henriknél, Luther Wartburgban, Erzsébet Deák ravatalánál.

BENCZÜR GYULA (1844—1920) nagyszabású történelmi képekkel indult s mint kiváló arcképfestő halt meg. Művei: Hunyadi László búcsúja, II. Rákóczi Ferenc elfogatása, Buda visszafoglalása, Az 1896-iki hódolat Ferenc József királynak előtt.

szabva, hogy a megkereső hatósághoz való átszállítás a büntetés egész tartamának megfelelő időt venne igénybe, akkor — kétségtelen személyazonosság esetében — a büntetés végrehajtását az első átvevő hatóság fogházában is lehet foganatosítani.

További intézkedése a beszámítás tárgyában a kérdéses kormányrendeletnek az, hogy az átszállítás és fogvartartás idejének a büntetésbe való be- vagy be nem számítása s mily tartamban való beszámítása iránt az illető bűnügyben első fokban ítélkező bíróság utólag, tárgyalás nélkül, végzéssel határoz a következő esetekben: 1. ha az elővezetett vagy elfogott elítéltnak valamely rendőri hatóság vagy közeg által a megkereső hatóságnak való átadása az elítélt hibája nélkül, az átszállításhoz szükséges időt rendszerint meghaladó hosszabb időt vett igénybe; 2. ha az elítélt ellen a jogerős ítélet meghozatala után, de annak kihirdetése vagy kézbesítése előtt a bíróság rendelt el elfogatást, letartóztatást vagy vizsgálati fogságot; 3. ha az elítélt ellen a büntetés végrehajtása végett kikérési eljárás folyt és az eközben le volt tartóztatva.

Az elítélt azonban nem minden esetben van kötve ehhez, hogy a reá kiszabott szabadságvesztés-büntetés megkezdhetése végett az azt kimondó ítéletnek a jogerőre emelkedését okvetlenül bevárja. A Bp. 506. §-ának 2. bekezdése szerint már az ítéletnek jogerőre emelkedése előtt is megkezdheti a büntetését az a vádlott, aki már vagy egyáltalán nem élt az ítélet ellen perorvoslattal, vagy pedig annak kihirdetésekor megnyugodott ugyan a kiszabott büntetésnek a nemében, de azért jelentett be perorvoslatot (fellebbezést vagy semmiségi panaszt), mert a büntetést túlságosan súlyosnak tartja s annak megfelelő enyhítését kéri. A felsőbbíróság egy adott esetben már kimondotta, hogy megfelelő biztosíték adása esetén sem lehet szabadlábra helyezni az olyan elítéltet, ki az ellene kiszabott szabadságvesztés-büntetést az ítélet jogerőssége előtt már megkezdte. A már megkezdett ilyen büntetésnek a félbeszakítását csakis az igazságügyminiszter engedheti meg.

A szabadságvesztés-büntetés végrehajtása tekintetében fontos intézkedése a törvénynek az, mely az ilyen, még megkezdés előtt álló büntetés elhalasztásáról rendelkezik. El kell ugyanis halasztani a végrehajtást akkor, ha az elítélt a megkezdés előtt elmebetegségben vagy olyan súlyos más betegségben szenved, mely miatt az élete is veszélyeztetve volna akkor, ha a büntetést rajta végrehajtanák. Ez a kötelező elhalasztás — melynek mindennemű és minden tartamú szabadságvesztés-büntetésre ki kell terjednie — mindig az elítélt felgyógyulásáig tart.

Az elhalasztásnak további esetei azok, melyeket a bűnvádi perrendtartás az 508. §. és 509. §. eseteiben teljesen a hatóság belátásától tesz függővé. Az egyik eset szintén betegség fennforgása esetén jó alkalmazásba, ha ugyanis az elítélt habár nem súlyos, de *ragályos* betegségben szenved, amikor tehát nemcsak az egyénnek legszemélyesebb körülményei, hanem magának a letartóztatási intézetnek egészségügyi követelményei is feltétlenül kívánatosak, hogy a beutalandó elítélt a betegsége megszűnéséig ne kezdje meg a büntetését, még kórházi ápolás mellett sem. Fontos eset ezzel kapcsolatban az elítélt *nőnél* az, ha már annyira előrehaladott terhességben szenved, hogy már a büntetés tartama alatt lehet várni a szülés bekövetkezését.

Itt kell ismertetnem az e tárgyban kibocsátott 5800/1899. I. M. számú rendeletnek azt az érvényben levő rendelkezését, amely szerint azokban az esetekben, ha bármilyen nemű és tartamú szabadságvesztés-büntetésnek a

végrehajtását a fentebb hivatkozott 507. §. értelmében akár elmebetegség, akár súlyos betegség miatt *el kell* halasztani, vagy pedig azt ragályos betegség vagy előrehaladottabb terhesség miatt a Bp. 508. §. szerint *el lehet* halasztani, akkor a betegség s illetve terhesség megállapítására *hatósági orvos* bizonyítványát kell beszerezni. Kétes esetben, nemkülönben, ha *egy évet meghaladó* szabadságvesztés-büntetés elhalasztásáról van szó, még egy hatósági orvos, esetleg az igazságügyi orvosi tanács is meghallgatható. Ez a meghallgatás tehát nem minden esetben kötelező s a hatóság legjobb belátásától függ.

A fentebb ismertetett elhalasztási eseteken, illetve okokon kívül a fegyházbüntetésnek, úgyszintén az egy évnél hosszabb tartamú börtön- vagy fogházbüntetés megkezdésére a büntető perjogunk szerint *rendszerint* nem lehet halasztást adni. De miután itt sincs kivétel nélkül a szabály, a gyakorlatban az igazságügyminiszter még a jelzett esetekben is adhat halasztást, vagy akkor, midőn az elítélttel szemben különös tekintetet érdemlő körülmények vehetők figyelembe, vagy pedig *kegyelmi* kérvény esetében. Az előbbinél a Bp. 510. §-ának utolsó bekezdése akképpen rendelkezik, hogy az igazságügyminiszter, *két évet* meg nem haladó *bármely* szabadságvesztés-büntetés végrehajtására, szükség esetében a megszökés veszélyét lehetőleg kizárta tevő megfelelő *biztosíték* letételétől feltételezetten, *több ízben* és két hónapnál hosszabb tartamú halasztást is adhat. *Kegyelmi kérvény* beadása esetén — melyet közvetlenül az igazságügyminiszterhez kell felterjeszteni, a miniszter elrendelheti, hogy a szabadságvesztés-büntetés végrehajtása a kegyelmi kérvény érdemleges elintézéséig elhalasztassék vagy félbeszakíttassék —, maga az ügyészség vagy a bíróság azonban a nála benyújtott kegyelmi kérvény alapján a szabadságvesztés-büntetés végrehajtását nincs jogosítva elhalasztani.

A már fentebb hivatkozott 5800/1899. számú igazságügyminiszteri rendelet intézkedése szerint a halasztás határozott időre szól, melyet törvényes okból meg lehet hosszabbítani. Az elítélt korábbi meggyógyulása esetében a betegség alapján nyert halasztás hatályát veszti. Ha az elítélt javára a halasztás kérdésében különös tekintet érdemlő körülmények forognak fenn, az idevonatkozó halasztási kérelmet az elítélt vagy képviselője a büntetés megkezdése előtt a kir. ügyészhez, vagy ha a bíróság székhelyén ügyészség nincs, a kir. járásbírósághoz adja be, vagy ugyanitt felveendő jegyzőkönyvben terjeszti elő. Az ügyész, illetve járásbíró aztán a kérelmet sürgősen az igazságügyminiszterhez terjeszti fel s felterjesztő jelentésében kimerítő véleményt kell adnia a leteendő biztosíték szükségességére és annak fedezetére nézve is. Ugyanígy kell eljárnia akkor is, ha a már megadott és letelőben levő halasztás további meghosszabbítása mutatkozik indokoltnak. Betegség okából szükségesnek látszó halasztás esetén kívül, az ügyésznek a két évet meghaladó szabadságvesztés-büntetésre ítélt egyének halasztási kérelmét vissza kell utasítania.

Itt kell ismertetnem a már jogerős bírói ítélettel kiszabott büntetés *kivételes* elhalasztásának és félbeszakításának egy speciális esetét, melyet az 1921. évi augusztus

KI TUDJA?

DIGITALIS, piros gyűszűvirág. Dél-Európában, Észak-Afrikában és a Kanári-szigeteken fordul elő. Leveleiben van a digitalin nevű gyógyyszer, mely a szív működésére van nagy hatással.

hó 12-én kihirdetett és életbelépett 1921. évi XL. t.-c. szabályoz. A „Csendőrségi Lapok” olvasói előtt nem ismeretlen az az úgynevezett *csere-akció*, mely 1921-ben a nálunk kommunista bűncselekmények miatt jogerősen elítélt egyes egyéneknek az Oroszországban sánylődő magyar hadifoglyokkal való megfelelő kicserélésére irányult. A most idézett törvény ugyanis akként rendelkezik, hogy az igazságügyminiszter *határozatlan időre* elhalaszthatja vagy félbeszakíthatja az úgynevezett tanácsköztársasággal kapcsolatos büntetett vagy vétség miatt elítéltek büntetésének végrehajtását és az ilyen elítélteket az orosz tanácsköztársaságnak átadhatja, amennyiben ezt a minisztérium az Oroszországban visszatartott magyar hadifoglyok hazatérésének lehetővé tétele érdekében feltétlenül szükségesnek tartja.

Amint láthatjuk tehát, ez az elhalasztás, vagy félbeszakítás a legnagyobb mértékben feltételes és annak tartama alatt a kiadott egyén büntetésének további végrehajtása sem évülhet el, mert a törvény további rendelkezése értelmében abban az esetben, ha az orosz tanácsköztársaságnak átadott elítélt Oroszország területét bármikor elhagyja, a büntetés végrehajtásának elhalasztása vagy félbeszakítása azonnal hatályát veszti, az elévülés pedig a büntetés végrehajtásának elhalasztásától vagy félbeszakításától kezdve mindaddig, míg az elítélt újból a magyar hatóság rendelkezése alá kerül, — nyugszik.

Azokkal az egyénnel szemben, akik még nem állottak jogerős büntetés hatálya alatt, mert ellenük a bűnvádi eljárás még folyamatban volt, a fenti rendelkezéseket megfelelően kellett alkalmazni s ezek a bíróság elé nem állítható távollévőkkel esnek egy tekintet alá, akikkel szemben ugyanis a Bp. 472. §-a értelmében az eljárást az előállításukig meg kell szüntetni. Az orosz tanácsköztársaságnak átadott ilyen büntetett egyénre nézve az elévülés nyugvása a bűnvádi eljárás jelzett értelemben való megszüntetésétől vette kezdetét.

A büntetésnek ilyen módon való félbeszakítása és az elévülésnek most ismertetett nyugvása természetesen jelentékeny feladat elé állítja a nyomozó hatóságot akkor, ha — a miként az a közelmúltban is előfordult — nyomatékos gyanúok merülnek fel arra, hogy az annak idején Szovjet-Oroszországnak átadott büntetett kísérleteket tett a magyar állam területére való visszatérésre, vagy ezt a hatóságok kijátszásával esetleg meg is tette. Utóbbi esetben a nyomozás sikeres befejezése után a magyar hatóság rendelkezése alá jutott elítéltet haladéktalanul a kir. ügyészség vagy bíróság elé kell állítani, mely aztán megteszi a szükséges lépéseket arra, hogy az ekként kézrekerült tettesen az elhalasztott büntetés végrehajtása és pedig az orosz területen eltöltött idő tartamára való minden tekintet nélkül, folytatólagosan továbbra is folyamatba tétessék.

Visszatérve bűnvádi perrendtartásunknak a szabadságvesztésbüntetések elhalasztására vonatkozó egyéb intézkedéseire: az elzárásbüntetés, úgyszintén az egyévi és ennél rövidebb tartamú fogház- vagy börtönbüntetés végrehajtásának megkezdését egy ízben és pedig legfeljebb két hónapra el lehet halasztani abban az esetben, ha az elítélt hitelt érdemlően kimutatja, hogy a büntetésnek azonnal való végrehajtása neki vagy családjának a büntetés célján kívül eső súlyos sérelmet okozna és ha ilyenkor a hatóság az elítélt egyéniségére és személyi körülményeire tekintettel úgy látja, hogy a megszökés nem valószínű. A kir. ügyészségek a törvénynek ezt a rendelkezését méltányossági és célszerűségi okokból meglehetősen sűrűn alkalmazzák is, illetve az elítéltnak erre irá-

nyuló kérelmeit aránylag kevés esetben szokták visszautasítani. Meg kell jegyezni, hogy a most ismertetett elhalasztási esetben az elítélt részéről nem kell elmebetegségnek, sem életet veszélyeztető súlyos betegségnek, vagy ragályos betegségnek, sem előrehaladott terhességnek fennforognia. Az elhalasztásra alapul szolgálható körülmények esetek szerint kezelendők.

A *katonai szolgálatra kötelezett* elítéltre vonatkozóan szükséges tudnunk büntető perjogunknak azt a lényeges szabályát, mely szerint a hat hónapnál hosszabbra nem terjedő szabadságvesztés-büntetés végrehajtását szintén el lehet halasztani és pedig az illetékes katonai hatóság megkeresése folytán akkor, ha a polgári büntetőbíróság ítélete után az elítéltet tényleges katonai szolgálattételre hívták be. Ilyen esetben a büntetés végrehajtásának elhalasztása a tényleges katonai szolgálat leteltéig terjedhet. Ide vonatkozóan a polgári büntetőbíróságok által szabadságvesztés-büntetésre ítélt besorozott, de tényleges szolgálatra még be nem vonult hadkötelesek által előterjesztett halasztási kérelmek mikénti elintézéséről a 2687/1909. számú igazságügyminiszteri rendelet intézkedik.

vitéz Gelencsér István tiszthelyettes.

1914. év július 26-án Erdélybe vezényelték, ahol a vajdahunyadi őrsön teljesített szolgálatot, egészen 1915 szeptember hó 15-ig. Ezen idő alatt háromszor jelentkezett frontszolgálatra s minden esetben elutasították. Az utolsó jelentkezésekor parancsot kapott, hogy többet ne terjessze elő kérelmét, mert megfenyítik. Így, bármennyire is akart, nem vehetett részt az első harcokban.

A gyakori jelentkezésnek azonban mégis volt annyi eredménye, hogy amikor Erdélyben a 70. honvédegyaloghadosztályt megalakították, mint önként jelentkezőt, az első között osztották be a hadosztály harcosállományába. A hadosztály 1915 decemberében és 1916 januárjában a román határ mentén teljesített szolgálatot. Innen került 1916 február 16-án az orosz harctérre.

Gelencsér tiszthelyettes — akkor alörmester — a 313. és 314. honvédegyalogezrednél teljesített szolgálatot, mely idő alatt az *elsőosztályú ezüst- és a bronz vitézségi érmmel, valamint a koronás ezüst érdemkeresztrel* tüntették ki.

Az elsőosztályú ezüst vitézségi érmet a Putna-Slanie-völgyben lefolyt harcokban szerezte meg, 1916. évben. Ugyanis az oroszok egy éjjel a völgy drótsövénnyel el nem zárt részén támadásba mentek át. Az állásokat tartó századparancsnok telefonált az ezredhez, hogy világító-töltényei elfogytak s a nagy sötétségben a helyzet bizonytalan s azonnal világító-töltényeket kér. Az ezredsegédtiszt Gelencsér alörmestert küldte ki, hogy a világító-töltényeket a századhoz vigye. Útközben egy gránát Gelencsér közelében robbant s földdel betemette. Azonban kisebb légnyomás árán megmenekült s még idejében érkezett a szá-

zadhoz. A világítópisztolyok segítségével sikerült a támadás irányát megállapítani s az oroszokat visszaverni. A harcokban Gelencsér alörrmester is részt vett.

Ahogy az ezredhez vissza akart térni, a század másik szárnyán az oroszok váratlanul újra támadtak. A szárny a meglepő támadásra megingott s több ember viasszaszaladt. Gelencsér ezeket összeszedte s ellentáma-

vitéz Gelencsér István tiszthelyettes.

dásra vezette s rövid, de heves küzdelem után a betört ellenséget sikerült visszavernie. Csak a hajnali szürkületben vonult be az ezredtörzshöz, amikor az oroszok teljesen elcsendesedtek. Az ezrednél már azt hitték, hogy visszatérés közben az oroszok ágyutüzének esett áldozatul.

Másnap már ott volt a századparancsnok jelentése, amelyben kérte, hogy az alörmestert, aki önszántából avatkozott a harcokba, kitüntetésre terjesszék elő. A jelentés alapján Henter alezredes ezredparancsnok megszerkesztette a kitüntetési javaslatot, amely a többek között a következőket tartalmazza: „*Putna-Slannie-völgyben egy éjjeli ellentámadásnál az ellenségre vetette magát s halált megvető bátorsággal, kézigránátokat dobálva, az ellenségnek nagy veszteséget okozott. Tábori posta 640. Henter alezredes, ezredparancsnok.*”

Ezért kapta Gelencsér alőrmester az elsőosztályú ezüst vitézségi érmet.

Szomorú példája a felületes felderítésnek amaz eset, midőn 1739 július 23-án Krockánál a császári sereg élén haladó lovasság azon hitben, miszerint a török seregnek csak mintegy 12.000 főből álló elővédjével kerülhet szembe, mely a fő-seregtől három napi menetrel van előretolva, egy mélyen bevágott útszorosból való kibontakozásnál a török nagyvezérnek csatarendbe felállított egész seregére bukkant, mely rögtön támadásba ment át. A császári hadoszlop élezrede, a Pálffy-féle vérteszred, hősies védekezés után, rövid idő alatt megsemmisült. A következő ezred, a Savoya-dragonosok, visszavetettvén, a mögöttük levő négy lovasvezredet is rendetlenségbe hozták. A hosszú mélyútban szorongó császáriaktól csak 6 gyalogezred és 18 gránátos-század birt az estig húzódó harcban résztvenni. Ha a törökök tudták volna, hogy az egész ellenséges sereg ott van a mélyútban és azt a legnagyobb könnyűséggel bekeríthetik, olyan katasztrófa érte volna a császáriakat, amilyen kevés van a hadtörténelemben.

Megpróbáltatások.

írta: BAKK JÓZSEF ny. csendőrtiszthelyettes
(Olaszliszka).

Befejeztem a csendőri pályafutásomat: nyugalomba vonultam. Ez azonban nem jelenti azt, hogy azért, mert a tényleges létszámban nem szerepelek, ne lennék ma is az a csendőr lélekben, aki voltam az évek hosszú során át. Életem egész munkaerejét, hitét és bizalmát a m. kir. csendőrségnek szenteltem, összeforrtam a testülettel, ahogyan összeforrtam a szűkebb családom életével. Ez a kapocs közöttem és a testület között nem is fog megszűnni, amíg élek, ennek a kapcsolatnak a közvetlenségét és állandóságát pedig a Csendőrségi Lapok biztosítja számomra s lehetővé teszi azt, hogy a lap olvasása útján a nyugdíj elzárkózottságában se maradjak egyedül, távol a testülettől, hanem azzal együtt éljem tovább annak az életét. Ami mondanivalóm még van, én is itt teszem hát szavá.

A Csendőrségi Lapokban gyakran olvasom öreg bajtársak visszaemlékezéseit és olyan események leírásait, amelyek alkalmasak arra, hogy az újabb nemzedék okuljon, tapasztaljon belőlük. A leírásokból minden figyelmes olvasó szeme előtt ki kellett alakulnia az igazságnak, hogy az erély, a határozottság sokat pótol és szinte mindent legyőz. Hogy ez mennyire igaz, azt hosszú szolgálatom alatt én is számtalanszor tapasztaltam s ennek hasznát is vettem éppen azokban a legválságosabb időkben, amikor az én szerény véleményem szerint határozottsággal, eréllyel mindent, vagy legalább is majdnem mindent megmenthettünk volna abból, amit gyámoltalan tétovázásunk miatt elveszítettünk. A magam életéből hozok fel erre néhány bizonyítékot: röviden, körülményesség nélkül leírva.

Az 1918-as forradalom Olaszliszkan ért. Több száz ember garázdálkodott, hangoskodott az utcákon, este aztán a tettek mezejére is léptek, összetörték a község-házán és az azzal szomszédos bankban minden össze-törhető és fosztogatni kezdték az üzleteket. Az őrs-nek egy rutén származású őrmestere letette a fegy-vert, nem volt hajlandó többé a magyar csendőrség-gel egy célért küzdeni. A népfelkelők határozatlan-kodtak, rájuk számítani nem lehetett. Ezeknek a körül-ményeknek tudom be, hogy az őrsparancsnokom is té-továzott. Nem szívesen állapítom ezt meg, el is hall-gatnám, ha a továbbiakkal nem tudnám bebizonyítani, hogy a legnagyobb hibát követte el, amit csak csendőr-elkövethet, amikor válságos helyzetben határozatlan volt. Hallgatnék erről, ha nem tartanám ezt is meg-írandónak azért, hogy az erély és erélytelenség közötti különbséget tényekkel tárjam bajtársaim szeme elé.

Az örs tétovázásától ugyanis vérszemet kaptak a fosztogatók. Hangosan daloltak az utcákon egy alkal-
milag rögtönzött dalt, hogy „a csendörök bőrét még
ma kitömjük szalmával”. Én egész délután alig bír-
tam magammal, mindenáron rendet akartam teremteni
a községben, mert lehetetlennek tartottam, hogy né-
hány csendör is elegendő ne lehetne akármekkora tömeg-
gel szemben is, ha a fegyverek bátran megszólalnak
az elszánt csendőrkezekben. Mikor azután még a gúny-
dalt is meghallottam, mégegyszer kifejtettem örs-
parancsnokom előtt azt a nézetemet, hogy ebbe a csü-
nya dologba bele kell avatkoznunk, végül is azonban
különféle meggondolások és indokolások kíséretében
magamra maradtam ezzel a nézetemmel s akkor ki-
jelentettem, hogy ilyen körülmények között kénytelen

vagyok egyedül megpróbálni azt, amire az esküm, a törvények és önérzetem köteleznek.

Fogtam a puskámat, magamhoz vettem egy csomó töltényt, kimentem az utcára és — lőttem. A tömeg ott ordított előttem s körülöttem, egymagamban holmi haditerveket nem csinálhattam, rábízta tehát magamat a nagyszerűen működő Mannlicheremre.

Vad pánik, menekülés, jajveszékelés követte a lövéseimet. Futott, ki merre látott s ezzel Olaszliszkán a forradalom kérdése el volt intézve. Mindössze egy ember és egy puska kellett hozzá s merem állítani, hogy fosztogató tömeggel szemben, amelyiknek a lelkületében, még a legzavarosabb viszonyok között is, csak ott szundít a bűntudat, néhány nyugodt, elszánt csendőr, jól kézben tartott néhány Mannlicher: elég lesz ezután is mindenkor.

Egy súlyos, 10—15 könnyebb sebesülés volt a fegyverhasználatom eredménye s meg kell még említenem, hogy egyetlen elszánt ember azért a tömegben is akadt: Lázár János olaszliszakai lakos, aki rámrontott s akivel kézitusára is került a dolog. Puskatussal védekeztem s karját törtem Lázárnak, én pedig a jobb combomon kaptam késszúrást. Gyorsan kihevertem, anékül, hogy beteget kellett volna jelentenem.

Mint említettem, ezzel Olaszliszkán a forradalom véglegesen elintéződött s ezután már csak a szokásos nyomozás, feljelentés stb. következett.

Amint az olaszliszakai tömeget szétzavartam, jelentés érkezett az örsre, hogy Erdőbényén is rabolnak, fosztogatnak. Az örs Olaszliszkán már ura lett a helyzetnek s így a körlet többi községeire is gondolni lehetett. Én kaptam a parancsot egy népfelkelővel, hogy Erdőbényén rendet teremtsünk. Kocsit kerítettem még az est folyamán. Amikor Erdőbényére érkeztünk, javában dárídózott, fosztogatott és lövöldözött a tömeg.

Dr. Asztalos Kálmán törvényhatósági bizottsági tag lakására siettem, gyorsan és észrevétlenül összeszedtem 8—10 intelligens fiatalembert s felkértem őket, hogy amíg én a járőrtársammal az utcákat tisztogatom, addig ők a kertekben csináljanak lövöldözéssel zavart, ami azt a színezetet kelti, hogy a csendőrök sokan vannak. Azt azonban a lelkükre kötöttem, hogy csak az esthajnalcsillagra célozhatnak, vagy ha azt nem látják, hát akárhova, csak emberekre ne. Maradjon az a csendőrség dolga, ha elkerülhetetlen lesz.

Ezek után kimentem a főtérre, ahol lövöldöző és fosztogató emberek kurjongattak. Azzal tisztában voltam, hogy ez a helyzet már meghaladta azt a fokot, amikor a csendőr arra kötelezhető, hogy a „törvény nevében” szavak előrebocsátásával próbáljon rendet csinálni. Tisztában voltam azzal, hogy ezek a szavak csak azt eredményezhetik, hogy a tömeg figyelmét felhívom magamra, a felhívásomban tétozást láthatnak s egyáltalában: mielőtt a puskámhoz nyúlhatnék, egyszerűen lelőnek. Elvégre sokan voltak, össze-vissza lövöldöztek, nem várhattam az előírt felhívástól semmi jót. Ők engem ekkor még nem láthattak, úgy közeledtem feléjük.

Elismerem, hogy a szabályok pontos betartása szempontjából vita tárgya lehet, hogy szabályszerűen jártam-e el, amikor minden szó nélkül célbavettem a leggarázdább csoportot és belelőttem. Azt hiszem, hogy a forradalom szomorú tanulságai engem igazolnak: ennyire elfajult körülmények között más módon lehetetlen elérni a célt, ami mégis csak mindennél előbbrevaló, azt, hogy a békés emberek élete és vagyona lövöldöző, fosztogató tömeggel szemben biztonságban legyen.

A váratlan fegyverhasználatnak ugyanaz lett az eredménye, mint Olaszliszkán. Körül sem néztek a fosztogatók, hogy honnan jönnek a lövések, futott, ki merre látott. Öt perc alatt egyetlen embert nem láttam az utcákon. Egy halott és néhány sebesült volt ennek az ára. Elismerem: nagy ár, de ki tudhatja, hány ember élete és vagyona menekült meg ezen az áron a pusztulástól.

Ezután előkerítettem a kisbírót, kidoboltattam vele a faluban, hogy aki éjszaka az utcára merészkedik, az ellen fegyvert használok, de megtiltottam a nappali csoportosulást is. Ezzel a hirdetménnyel is túlmentem ugyan a magam hatáskörének keretén, de szükséges volt.

Elfelejtettem az előbb mondani, hogy járőrtársam, a népfelkelő, az első puskaszóra úgy eltűnt mellőlem, mint a kámfor. Nem is kerestem (azóta sem láttam), hanem hozzáfogtam másnap egymagam a fosztogatók vezéreinek az elfogásához. Itt majdnem póruljártam.

Rozgonyi István volt a fővezér. Egyenesen ennek a Fecske-utcai lakásába mentem be. Meghökkenem, amikor a szobába betoppanva, négy fegyveres emberrel találtam magamat szemben. Mind a négy szökött katona volt, Mannlicherrel felfegyverezve. Orvvadásznak is híresek voltak valamennyien. Éreztem, hogy egy pillanaton múlik az életem s valóban: négy puskacső emelkedett rám lövésre készen. Bizony én azt nem tudhattam, hogy ezek így fogadnak itt engem, különben óvatosabb lettem volna. De belátom, hogy óvatosabbnak kellett volna lennem mindenképpen, mert ez már megdöntöttség volt, amit tettem, hogy ebbe a kelepcebe beleszaladtam.

Első gondolataim ezek voltak a négy puskacsővel szemben, de azután átvillant az agyamon, hogy a menekülésnek csak egy útja van: a csel.

A félig nyitvahagyott ajtó felé fordulva, kiadtam a parancsot: „A házat körülfárni! Aki menekül, le kell löni!” Senki sem volt odakint, aki ezt a parancsot végrehajthatta volna, a fosztogatóvezérek azonban beugrottak a cselnak, mert amint rájuk kiáltottam, hogy: „Puskát letenni, aki megmozdul, a halál fia!”, mind a négyen lerakták a puskájukat elém és szó nélkül tartották a kezüket, hogy megbilincseljem őket. Amikor azonban az udvarra vezettem őket s ott a többi csendőrt keresték, megcsikorgatták a fogukat, rántottak egyet a csuklójukon s egyikük megjegyezte, hogy „ha mink ezt tudjuk!” Persze ekkor már nem tehettek semmit.

Bezártam őket a fogdába s gondoskodtam róla, hogy a faluban a négy főcinkos elfogásának gyorsan híre fusson. A többieket már nem volt nehéz összerelgetni. Így összefogdostam és bezártam 120 embert. Egész jóra való századot egymagam, kizárólag csak az erélyes fellépés eredményeképpen.

A rablott holmik összeszedése s általában az egész ügy rendezése, tisztázása 14 napot vett igénybe. Magam csináltam az egészet. A 14. napon aztán megjelent a községben Lebó István tokaji járásparancsnok úr — akinek közben sok másfelé volt tennivalója — és így ketten bekísértük az egész fosztogatósereget a sátorlajújhelyi kir. ügyészséghez.

Nem tartozik szorosán a forradalomhoz, de mégis annak a következménye lett a román megszállás, a magyar történelemnek ez a legszégyenletesebb eseménye. Ezzel kapcsolatban is csak arra akarok rámutatni, hogy az erélyt és önérzetet még az ellenség is mennyire megbecsüli.

A románok a tokaji járás területén összefogdos-

tak vagy 30 csendőrt, köztük engem is. Bevittek bennünket Tokajba. Itt egy őrnagy volt a zászlóaljparancsnokuk, akit én jól ismertem, a volt cs. és kir. 5. gyalogezredből, Boszniából, ahol ő akkor zászlós volt. Amint a fogoly magyar csendőröket mustrálgatta, megismert engem és beszélített az irodájába. Biztatott, hogy lépjek román szolgálatba, hamarosan elő fogok lépni. Természetes, hogy semmiféle rendfokozatban nem vágyakoztam a román hadseregbe. Ezt így meg is mondtam neki őszintén azzal, hogy számomra megszűnt az élet, mihelyt nem lehetnék magyar.

Megtetszett neki a dolog. Annyira megtetszett, hogy kijelentette: szabad vagyok, mehetek arra, ahol újra szabad magyar lehetek. Megköszöntem, de azt feleltem, hogy együttartok a bajtársaimmal. Ha ők fogságban maradnak, velük maradok, ha azonban őket is szabadonbocsátják, akkor én is élek a szabadsággal.

Ez mégjobban megtetszett neki. Azt mondta, hogy ha a fejemmel állok értük jót (így mondta), akkor elengedi a többi is. Persze, hogy vállaltam mindent, de nem elégedtem meg még ezzel sem. Azt mondtam neki, hogy mi csendőrök nem mehetünk neki csak úgy a nagyvilágnak, nekünk közbiztonsági szolgálatot kell teljesítenünk, arra a megszállástól teljesen függetlenül, feltétlenül szükség van. Továbbá, hogy a lakosság nyugodt magatartása nekik is fontos érdekük. Adja hát vissza a fegyvereinket, mert azok nélkül nem kezdhünk semmihez.

Belement ebbe is. Kiosztotta a fegyvereket, az elkobzott egyenruhadarabokat s mi mehettünk vissza az őrszeinkre. Nekem azonban volt még elintéznivalóm. Erről nem szívesen írok, de talán hasznos szolgálókat tehetek a fiatalabb bajtársaim önértékének, ha ezt is elmondom.

Balkáni módjukon engem is megbotoztak a románok, amikor az elfogatásomnál nem akartam nekik átadni a fegyveremet és a ruháimat. A többiek látva az én megszegyenítésemet, aztán nem is vonakodtak. Én voltam a szobaparancsnok különben is, nekem kellett hát kipróbálnom az ellenállási lehetőségek határát. Azért később aztán Tokajban a többieket is mégis nagyon összeverték, elszedték az értéktárgyaikat, a ruhájukat.

Rettenetesen bántott engem a botozás. Elmondtam az őrnagynak az elfogatásunk történetét ezekkel a részletekkel együtt s arra kértem, hogy adjon valamilyen képpen nekem és bajtársaimnak is elégtételt, mert magyar csendőrön ekkora szégyen még szárazon nem maradt. A román őrnagy már egészen beleélte magát a régi idők tiszta, lovagias katonai levegőjébe és telefonon parancsot adott az olaszliszkai román csapatparancsnokának, Breuer hadnagynak, hogy két magyar ember előtt kérjen tőlem bocsánatot. Ez meg is történt. A két magyar Kolozsy Ferenc főjegyző és Kutasek Ferenc törvénybíró volt. A román őrnagyot Vancea Vazulnak hívták.

A forradalmi dolgaimnak különben még folytatása lett. A kommunisták elfogtak és a sátoraljaújhelyi forradalmi törvényszék elé állítottak. Két hétig gyötrelmes testi és lelki szenvedéseken, kínzásokon kellett átesnem. Összetörték a szó teljes értelmében. A menekülésre már csak az a reményem lehetett, hogy valami emberséges érzésű orvos kezébe kerülök s az talán olyan véleményt mond majd rólam, ami egérutat hozhat számomra a meneküléshez. A sátoraljaújhelyi tisztí főorvos vizsgált meg s azt az orvosi véleményt adta rólam, hogy nyugodtan elengedhetnek, úgysem

élek már sokáig. Talán a temetési költségeket akarták a takarékos vörösök megspórolni, annyi tény, hogy erre az orvosi véleményre elengedtek.

Én pedig ma is élek, áldja meg érte az Isten Löcherer tisztí főorvos urat!

CSENDŐR LEKSZIKON.

53. Kérdés. Van-e joga a földtulajdonosnak saját szőlőterületén vadászni, ha a szőlőbirtok mindössze 2—3 hold területű s körülárkolva vagy kerítéssel körülvéve van?

Válasz. Az 1883:XX. t.-c. 2. §-a szerint minden olyan ingatlan, amelyen szőlőt művelnek, önálló vadászterület, bármily kicsiny legyen is. Az ilyen önálló vadászterülethez a törvény körülárkolást, bekerítést nem kíván.

A tulajdonost tehát az ilyen területen a vadászati jog gyakorlása tétlenül megilleti.

Az olyan ingatlan azonban, amelyen a szőlő már kipusztult vagy kipusztulófélben van, a törvény értelmében önálló vadászterületnek már nem tekinthető s joga van a községnek az ilyen ingatlant a községi vadászterülethez csatolni.

A községnek joga van a szőlőterületet is a községi vadászterülethez csatolni, ha a tulajdonos ez ellen megkérdése után nem tiltakozott vagy vadászati jogáról kifejezetten lemondott.

Ha valamely ingatlanon, amely a községi vadászterület része, a tulajdonos szőlőművelést kezd, a tulajdonos erre az ingatlanra vonatkozó vadászati jogát csak akkor gyakorolhatja, mikor az ő szőlőjére is kiterjedő vadászati jog-haszonbérleti szerződés lejár. A vadászati jog-haszonbérleti szerződés lejártá előtt a tulajdonosnak a saját tulajdonában levő szőlőterületen nem szabad vadásznia.

54. Kérdés. A gyanúsított férfi megismerkedik a sértett nővel, annak házasságot ígér. Ezzel kapcsolatban azt kéri a sértettől és szüleitől, hogy addig is, míg megtörténik az esküvő, adjanak neki teljes ellátást, mosatással együtt. A sértett és szülei teljesítik kérését, majd három hó múltán a gyanúsított és a sértett együtt elmentek az anyakönyvvezetőhöz, hogy házasságkötő szándékukat bejelentsék. Ezt követően arról értesült a sértett, hogy a gyanúsított időközben egy másik nőnek is udvarolni kezdett, sőt annak is házasságot ígért. A sértett és szülei erre a gyanúsítottat házukból kiutasították, mire a gyanúsított egy harmadik nővel ágyasságra lépett. A gyanúsított a sértett szüleinek felhívására hajlandónak nyilatkozott a tőlük természetben kapott szolgáltatások megtérítésére s ezek fejében felajánlotta a közeli uradalom érdekében levő levágott fájárandóságát. Mikor azonban a sértett szülei kocsit küldtek ezért a fájárandóságért, a gyanúsított a felvitelét megakadályozta.

Mily büncselekmény gyanuja terheli a gyanúsítottat?

Válasz. A gyanúsítottat nem vezette házasságkötés komoly szándéka, a sértett iránt tehát csak színlelte a komoly vonzalmat. Célja nyilvánvalóan az volt, hogy a szerelem színlelésével és házasság ígéretével magának megélhetést biztosítson, legalább addig, amíg a sértett családja a helyzetet meg nem elégteli s új „menyasszony” befonására alkalom nem kínálkozik. A gyanúsított tehát fondorlatosan, jogtalan vagyoni haszonra irányuló célzattal járt el s másnak anyagi kárt okozott. Cselekménye tehát csalás. Az anyagi kár összege szerint a cselekmény vagy vétség, vagy büntett. Az az

KI TUDJA?

Ki tervezte és ki építette a Lánchidat és a budai alagutat?

erkölcsi kár, amelyet az ilyen köznyelven „házasságszédelgőnek” nevezett egyén okozott a sértettnek, sajnos, legfeljebb csak mint súlyosító körülmény jön számba a bírói ítélet meghozatalánál.

55. Kérdés. A férj több mint 20 év óta távol él törvényes feleségétől s ismeretlen helyen tartózkodik. Szükséges-e ilyenkor házassági bontóper megindítása, hogy a feleség újabb házasságot köthessen vagy nem tekinti-e a törvény így körülmények közt magától megszűntnek a házasságot?

Válasz. A törvényesen létrejött házasság csak két esetben szűnhetik meg: ha meghal az egyik házastárs s ha a házasságot bírói úton felbontják. Tehát sem „elévülés”, sem a különélés hosszadalmassága, vagy bármilyen más ok a házasságot nem szünteti meg.

A kérdésben feltett eset szerint tehát a távollevő házastársat vagy holtta kell nyilvánítani, vagy ellene házassági bontóper kell indítani azon a címen, hogy a házassági életközösséget megbontotta s több mint egy éve ismeretlen helyre költözött el.

Ha az elhagyott házastárs e nélkül újabb házasságot köt, a Btk. 251. §-ába ütköző kettős házasság büntetést követi el.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Egy gyilkosság és 52 rendbeli betöréses lopás tettesének ki-derítése.

Írta: KARDOS JÓZSEF tiszthelyettes
(Búcsúszentlászló).

1918 április 19-én, mint a gelsei őrparancsnok, éppen a nagykanizsai szárnyparancsnoksághoz voltam be-
rendeve, amikor a szárnyparancsnoksághoz távirat érke-
zett, hogy Nagykanizsától nyugatra, hét km távolságra,
az úgynevezett Aligvári-hegyen, Patalics János hegyőrt
ismeretlen tettesek agyonlőtték. A távirati jelentést Bo-
kodi János népfelkelő-őrmester, — volt őrparancsnok —
tette, aki annakidején a nagykanizsai őröt ideiglenesen
vezette.

Kértem a szárnyparancsnok urat, hogy ez ügyben a
nyomozást átvehessem.

A szárnyparancsnok úr az engedélyt meg is adta.
Gelseire utaztam, ott egy csendőrt magam mellé véve,
azonnan a helyszínre siettem.

Amint odaértem, épp akkor indult el egy kocsis az ud-
varról, melyen a nagykanizsai törvényszék vizsgálóbírá-
jából és két törvényszéki orvostól álló bizottság ült.

A vizsgálóbíró úrnak jelentettem, hogy az ügy nyo-
mozására jöttem és kértem a hullaboncolás eredményét.

A vizsgálóbíró a következőket hozta tudomásomra:

A hullát a bizottság már nem találta a helyszínen,
mert a hozzátartozói elhaltat a tett elkövetési helyéről
még élve, de eszméletlen állapotban, a lakására szál-
lították.

A hullán a jobboldali 6—7. oldalborda között, lövés-
től származó behatolási nyílás volt. A löcsatorna a bal-
oldali csípő irányába vezetett és a lövedék a kereszt-

csontba fúródva idomtalan alakúra eltorzult. A lövedék
acélburkolata Mannlicher-fegyverre engedett következ-
tetni.

A hullából kivett, eltorzult lövedéket a vizsgálóbíró
úr átadta azzal a megjegyzéssel, hogy a lövés közvetlen
közről történhetett, mert a hullán lévő ruházat a be-
hatolási nyíláson löportól bekormosodott és meg is pör-
kölődött.

Az elhalt hozzátartozóit kikérdeztem, akik a követ-
kezőket adták elő:

Április 19-én reggel hat óra tájt arról kaptak érte-
sítést, hogy Patalics János hegyőr, a lakásától mintegy
5—600 m távolságra, egy nyitott pince ajtaja előtt, ver-
tocsában, eszméletlen állapotban hever. Mellette van egy-
csövű sörétes szolgálati fegyvere is. Azonnal a helyszínre
futottak, ott találták Patalicsot, ki még élt, de beszélni
már nem tudott. Azon reményben, hogy még megment-
hető, a lakására vitték és bekötözték, de Patalics anélkül,
hogy eszméletre tért volna, még aznap tíz órakor meghalt.

Megvizsgáltam a hegyőr puskáját. Abban egy kilőtt
hüvelyt találtam. A cső kormos volt. Ezután az említett
pincéhez mentem, de ott, az ajtó előtt lévő szétmázolt
vértócsán kívül, a száraz talajon semmi kivehető nyomot
nem tudtam felfedezni. A pince ajtaja fel volt törve. Kö-
zelebről megvizsgálva, azon 6—8 sörétszem becsapódása
volt látható. Az egyik sörét által vágott lyukból valami
ruhafoszlány látszott ki. Ezt zsebkéssel kivéstem és ek-
kor láttam, hogy egy barna nagykendő rojtjából szár-
mazik.

Az ajtóból még néhány sörétet kivettem és össze-
használtam azokat a Patalics zsebében talált töltény
sörétjével. Egyforma nagyságúak voltak. Az eddigi meg-
állapításaim alapján a bűncselekmény lejátszódását a kö-
vetkezőképpen képzeltem el: Ismeretlen személyek betör-
tek a pincébe. A betörőket a hegyőr tettenérhette és
puskáját az ajtóra irányozva, rájuk lövhetett. A kendő-
rojtszálcól arra következtettem, hogy a tettesek között
nő is lehetett. Ez a körülmény megérlelte bennem a
gyanút, hogy a tettesek cigányok lehettek.

Gondolkodtam a vizsgálóbíró úr azon feltevésén is,
hogy a hullából kivett lövedék katonai Mannlicher-fegy-
verből származik. Arra a meggyőződésre jutottam, hogy
ez a feltevés téves, mert a katonafegyver lövedéke nem
akadt volna meg egy emberi csontban, különösen akkor
nem, ha a lövés — mint jelen esetben is — közvetlen
közről történt. De a Mannlicher lövedéke nem is tor-
zulhat annyira el, mint az, amit a hullából kivettek, bár
az a lövedék is acélburkolatú volt.

Ezek után hozzákezdtem a nyomozáshoz. Elsősorban
meg kellett állapítanom, hogy kérdéses időben milyen
idegenek fordultak meg a környéken. Ez irányú puható-
lásaim a közeli Bocska község határában már eredményre
is vezettek. Betértem az útszéli csárdába s ott érdeköl-
tem, hogy nem láttak-e a napokban erre járni idegeneket,
cigányokat vagy csavargókat, akik között nő vagy nők is
voltak. A kocsmában ülő emberek elmondták, hogy a
napokban járt erre két férfi két nővel, akik erdélyi há-
zalóknak látszottak. Hátukon, csomagokban ruhaneműt
vittek.

Erre a kocsmáros is megszólalt és elmondotta, hogy
előző napon voltak nála házalók, kik bort ittak s valami
furcsa nyelven beszéltek egymás között, amit ő nem

KI TUDJA?

Hol fekszik az Aranyszaru?

értett meg. A személyleírásukra úgy a kocsmáros, mint az ott ülők a következőket adták elő:

A két férfi közül az egyik 22—24 év körüli magas, nyúlánk termetű, nyírott, fekete bajuszú, tojásdad arcú, katonai egyenruhát viselő egyén, a másik kisebb, 35—40 éves, erős, szélesvállú, szőke, nagy szőke bajuszú, polgári ruhát viselt. A nők mindketten alacsony termetűek, fekete gyűrűs hajúak, cigányos kinézésűek voltak. A kocsmáros még megjegyezte, hogy az egyik nő jobbkezén, a csuklónál, valami csontkinövés látszik, ezt akkor észlelte, amikor borozás közben a pohárért nyult. Mindketten barna, rojtos nagykendőt viseltek s az egyik nő egyik lábára sántított.

Ezek után a saját és szomszédos örskörletekbeli szokásos büntetésekről összegyűjtött fényképeimet a járőrtáskából elővettem és felkértem az ottlévőket, nézzék át azokat, hogy nincsenek-e köztük azok az egyének, akiket előzőleg leírtak. A szemlélgetés alatt két férfi és egy nő fényképére mutattak és kijelentették, hogy ezek voltak azok, akiket láttak. A kocsmáros is felismerte a fényképen azokat az egyéneket, akik előző nap betértek hozzá borozni.

Ekkor már tisztában voltam vele, kik a tettesek, most már csak az okozott gondot, hogy milyen irányban induljak utánuk, mert a távozás irányát senki sem tudta megjelölni.

Miután az egyik gyanúsított várföldi illetőségű katonaszökevény, kóborcigány volt, Várfölde felé vettem utamat. Bucsuta községben megtudtam, hogy két férfi és két nő nem ment Várfölde felé, hanem Söjtör irányában, a hegyeken keresztül vette útját.

Itt már annyira megközelítettem őket, hogy csak fél nappal jártak előttem.

A söjtöri szőlőhegyen megtudtam, hogy a söjtöri örs egyik csendőre egy cigánytársaságra bukkant, kik közül egyik katonaszökevény volt. Mikor el akarta fogni őket, a két férfi pisztolyt szegezett a csendőrré, de szerencsére az egyik nem sült el, bár elcsettentette, a másik pedig, állítólag, üres volt. A csendőr támadója jobb kezét karddal megvágta úgy, hogy az alsó szárban eltörött. Ekkor a csendőr, hogy támadóját lefegyverezhesse és elfoghassa, még egy vágást mért a fejére s így sikerült a katonaszökevényt harcképtelenné tennie, míg a másik férfi és a két nő elmenekült.

Mindezek hallatára Söjtörre siettem, hogy az örsön bővebbet tudjak meg. Az örsparancsnokkal közöltem jövetelem célját, aki elmondotta, hogy a délelőtti órákban egy Szórádi József nevű katonaszökevény ellen tényleg használtak fegyvert. A megsérült támadót a zalaegerszegi kórházba szállíttatta, de nem hinné, hogy azonos lenne a gyilkossal. Amikor a fényképet felmutattam, az örsparancsnok és a fegyvert használó csendőr is határozottan felismerték az egyént, akit elfogtak. Ekkor közöltem velük, hogy az nem Szórádi József, hanem Horváth János, cigánynéven „Gyorgye”, várföldei illetőségű kóborcigány, katonaszökevény.

Az örsparancsnok átadott egy Steyer-pisztolyt azzal, hogy ez volt a katonaszökevényénél. Zalaegerszegre érve, megtudtam, hogy a zalaegerszegi közkórház a megsérült katonaszökevényt nem vette át, hanem a nagykanizsai katonai kórházba utalta. Nagykanizsára mentem tehát és jelentettem a kórházparancsnok úrnak, hogy a Szórádi József néven átvett katonában Patalics János hegyőrgyilkosát keresem. Az igazgató-főorvos úr a kórház területén a nyomozást megengedte s erre a Szórádi József néven a kórházi kezelésbe felvett beteg szobájába mentem. Azonnal felismertem Horváth János várföldei illetőségű kó-

borcigányt, aki még mindig a Szórádi nevet hangoztatta, azon téves hitben, hogy én őt nem ismertem fel.

Huzamosabb időn keresztül beszélgettem vele a sérüléséről, de a gyilkosságról egy szót sem említettem. Beszélgetésközben hirtelen a cigánynéven szólítottam meg:

— „Hát Gyorgye” — mire a cigány „tessék”-kel felelt. Elárulta magát. Elpirult és habozni kezdett, látta, hogy felismertem.

Ekkor nyomban reátértem a tárgyra és a cigánynéven ismert „Csurina” nevű társa után érdeklődtem. Horváth János látta, hogy nincs mit tagadnia s beismerte, hogy Horváth Jánosnak hívják és ők voltak az Aligvári-hegyen.

Elmondta, hogy egy pincébe betörtek, a hegyőr észrevette őket és a velők volt két nőre, akik őrt állottak, reálott. Az egyik nő felsőlábszárán meg is sebesült. A hegyőr ezek után reájuk akarta zárni az ajtót, de ők dulakodtak vele, a földre teperték és „Csurina” meglötte. Előadta, hogy „Csurina” néven ismert cigány valódi neve Kolompár György, vépi illetőségű, velük voltak még Kolompár Borinka és Kolompár Bábi, szintén vépi illetőségű cigánynők.

Távíratilag kértem ezután a vépi örsöt, hogy a menekülő három cigányt fogja el. Elintéztem, hogy a kórházi kezelés alatt lévő gyanúsítottat kellően őrizték. A legközelebbi vonattal Vépre utaztam. Vépre érve, Dömötör tiszthelyettes közölte velem, hogy a távirat vétele után megtudta, hogy a keresett három cigány az éj folyamán a cigánytanyán tényleg megfordult, de onnan Székesfehérvárra utazott.

Erre gyorsvonattal Székesfehérvárra utaztam, az ottani rendőrség segítségével a székesfehérvári cigánytanyát körülíogtam és átkutattam, de a szökevények nem voltak felfedezhetők, mert a razzia előtt egy órával Budapestre induló vonattal elutaztak.

Miután az éj folyamán Budapestre táviratozni nem lehetett, egy mozdonyra ültem, mely Budapest felé indult. Reggel hét óra volt, amikor Budapestre érkeztem. Azonnal a főkapitányságra mentem, ahol Szmrecsányi főkapitányhelyettes úrnál bemutatkozva, részletesen közöltem vele az egész esetet. Szmrecsányi főkapitányhelyettes úr távbeszélőn az egész város területére razziát rendelt el, melynek egy óra múlva meg is lett az eredménye.

A kispesti rendőrkapitányság telefonon jelentette, hogy egy férfit és két nőt vettek őrizetbe, akik székesfehérváriaknak vallják magukat s ezt keresztlevéllel is igazolni tudják. Mindezek dacára kértem a főkapitányhelyettes urat, hogy felismerés végett mutassák meg őket nekünk. Ez megtörtént, félóra múlva a három cigányt a főkapitányságra szállították, ahol keresztlevéllel igyekeztek magukat igazolni. Csak akkor kezdtek ingadozni, amikor fényképüket a főkapitányhelyettes úr felmutatta és az egyik cigánynő kendőjét a pinceajtón talált kendőrojttal összehasonlította.

Erre a főkapitányhelyettes úr intésére én az ajtó mellől — ahol eddig el voltam rejtőzve — előléptem és a cigányt cigánynéven („Csurina”) szólítottam meg. Beismerte ekkor, hogy a náluk lévő keresztlevelet a székesfehérvári cigánytanyán vették azért, hogy azzal menekülés közben a nyomozókat megtéveszthessék.

Kolompár Borinka cigánynőt a rendőrorvos megvizsgálta és jobb felső lábszárából, mely be volt kötve, két sörétet vett ki. Ezek után beismerték, hogy együtt voltak Horváth János („Gyorgye”) cigánnyal, amikor Patalics János hegyőrt meglőtték, de, persze, Kolompár György a lövést Horváthra hárította.

Ezekután a cigányokat atvéve, Nagykanizsára kísérem, hogy a további részleteket megállapítsam. Horváth János gyanúsítottat, nyomozás végett, a kórházból kikértem. A gyanúsítottak beismerték, hogy a hegyőrré mindketten reálítottak, de csak Horváth János Steyer-pisztolya talált, a Kolompár György forgópisztolya célt tévesztett.

Beismerték, hogy az Imre-hegyen öt pincét, a Berzencei-hegyen nyolc pincét törtek fel élelemért és italért; a berzencei uradalomból Vizlendvai Sándor földbirtokos kárára négy bárányt loptak el, a bucsutai hegyen hat pincét, szentbalázi hegyen tíz pincét, hahóti hegyen kilenc pincét, orosztunyi hegyen öt pincét törtek fel, itt az orosztunyi hegyőrt, aki tettenérte őket, megverték és a pincébe zárták. Három napon át a pincébe volt zárva, míg a pincetulajdonos arra nem jött és ki nem szabadította fogságából.

A feltört pincékből ruhaneműeket, élelmet és bort loptak, a ruhaneműt eladták, az élelmet és a bort elfogyasztották. Az ellopott tárgyak és bárányok értéke meghaladta a 18.000 koronát. A lopásokat folytatólágosan — mintegy három hónapon át — követték el. A lopásokból származó ruhanemű és a bárányok bőre megkerült.

Miután tudvalévő dolog, hogy a cigányok a terhükre rótt bűncselekményeket a főtárgyaláson még akkor is letagadják, ha tárgyi bizonyítékok szólnak ellenük, ezért, hogy beismerésüket hiteltérdemlőleg is bizonyíthassam, a beismerésben lévő cigányokat felszólítottam, hogy vezessenek azokra a helyekre, ahol a betöréseket elkövették és azok elkövetésének módját tanuk előtt mutassák be. Erre tényleg szükség is volt, mert a főtárgyaláson csak azokat a betöréseket ismerték be, amelyeket tárgyi bizonyítékokkal is alátámasztottam.

A többi betörésekre a tettesek által a helyszíneken tanuk előtt bemutatott tények szolgáltak bizonyítékkul.

A bizonyítékok beszerzése és a nyomozás — mivel az elkövetések színhelye úgyszólván Zala vármegye egész területére kiterjedt — 71 napot vett igénybe.

Ezen idő alatt kilenc csendőr működött mellettem, mint járőrtárs. Egyik a másik után dőlt ki. A legtovább — 21 napig — Mikheller Lajos csendőr tartott ki mellettem, de a 22-ik napon ő is kimerült. Azóta már leszerelt s hallomásom szerint Amerikába vándorolt ki. Horváth János és Kolompár György cigányokat életfogytiglani fegyházra, a két cigánynőt hat-hathavi fegyházra ítélte a nagykanizsai kir. törvényszék.

A hegyőr lelövése inkább szándékos emberölésnek tűnik fel, később azonban, a bírói eljárás alatt, bebizonyult, hogy cselekményüket előre megfontolt szándékkal követték el, mert összeesküdtek, hogy a betörések alkalmával mindenkit lelőnek, akitől másként nem szabadulhatnak. Erre a célra vásárolták a pisztolyokat s töltényeket is.

*

A leírt esetről tanulságos a helyszíni szemle megtartása, melynek során a kendőrojt került a nyomozó birtokába. Ez az a bizonyos jelentéktelennek látszó tárgy, melyről a Szut. 418. pontja tesz említést. Példás volt az a buzgóság, tervszerűség, szívósság, melyet a járőrvezető a tettesek üldözésénél kifejtett. Kézrekerítésüket Kardos tiszthelyettes nem bizta az országos körözés esélyeire, hanem fáradságot nem ismerve, a nyomon üldözés eszközéhez folyamodott. Ez az eszköz — ha alkalmazását az eset körülményei lehetővé teszik — mindig biztosabb és főleg gyorsabb siker elérésére nyújt kilátást.

Végül rá kell mutatnunk ezen konkrét eset kapcsán a fénykép jelentőségére és arra a haszonra, mely a fényképet — mint személyazonosító eszközt — a legjobb személyleírással szemben is előnyösebbé teszi.

Belügyminiszteri dicséret. Dr. Cziáky Ferenc és dr. Haraszkievicz Károly őrnagy hadbíró csendőrügyészeket az igazságszolgáltatás terén a csendőrségnél teljesített kiváló szolgálataikért a belügyminiszter okirattal megdicsérte.

Dicséret. A pécsi IV. kerület parancsnoka Nagy Lajos VI. őrmesternek, mert több vármegye közbiztonságát veszélyeztető katonaszökevénynek 281 órán át folytatott fázasztó nyomozás során történt elfogása, 44 különböző bűncselekménynek ráderítése és az igazságszolgáltatás kezébe való juttatása körül, járőrvezetőjét fáradságot nem ismerő buzgalommal és teljes odaadással támogatta, dicsérő okirattal való ellátása mellett elismerését fejezte ki.

A hévízi csendőrotthon megnyitása. A hévízi csendőrotthon folyó évi gyógyidőszakaszai: I. május 15—június 7. II. június 10—július 2. III. július 5—július 28. IV. július 31—augusztus 23. V. augusztus 26—szeptember 20. A kérvény benyújtására, beutalásra, elszállásolásra stb.-re nézve részletes tájékoztatást az 1925. évi 8. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 155.795/VI. b. 1925. B. M. körrendelet nyújt.

Egy csendőr megsérülése. A kunhegyesi őrs állományába tartozó Domokos Pál őrmester, őrsparancsnoka parancsára március hó 28-án 17 órakor, szolgálaton kívül, lőtápvásárlás céljából a László-féle majorban megjelent, mely alkalommal Platni György gazdasági intéző farkaskutyája a jobb combját és csípőjét megharapta. Domokos őrmester sérülése, a községi orvos véleménye szerint könnyű természetű.

Ludovikások bravúrja. Páratlan sikerű mezei futóversenyt rendezett a Ludovika Akadémia háromkilométeres távon. A start a Népligetben volt, a cél a Ludovika Akadémia parkjában. A startnál 111-en jelentek meg és mind a 111 futó beérkezett a célba. A küzdelem rendkívül heves volt, a győzelem sorsa csak az utolsó métereken dőlt el. Egyéni győztes: Gersy Károly IV. évf. 9:54.3 mp, 2. Noszek Károly IV. évf., 3. Knobloch László IV. évf. — Csapatversenyben: 1. az első akadémikus század C) csapata 251 ponttal, 2. a második akadémikus század C) csapata 270 ponttal, 3. az első akadémikus üteg 420 ponttal. A győztes csapat a hadviselt mérnökök, építésszek és műszaki tisztviselők által alapított örökös vándordíjat védi.

A volt 4-es huszárok emlékünnepe. A volt cs. és kir. 4. huszárezred, amely a világháborúban az 1. lovashadosztály keretében sok fényes haditettrel örökítette meg a nevét, március 21-én, az egykori közhuszárból lett hős Simonyi József báró ezredes híres lovasbravúrnak emlékezetes évfordulóján tartotta meg az emléknapiját fényes keretek között. A Ferencrendiek templomában délelőtt megtartott gyászistentiszteleten az ezred volt tisztjei és altisztjei nagy számban jelentek meg. Délben a Posch-féle étteremben bajtársi ebéd volt, amelyen vitéz nagybányai Horthy István lovassági tábornok és vitéz Pálffy István méltatták az emlékünnepe jelentőségét. Vitéz szentkirályi Nagy Aurél tábornok üdvözölte a megjelenteket, további összetartásra és bajtársiasságra buzdítva őket. Ugyanezen a napon Szegeden, ahol emléktábla hirdeti a volt négyes huszárok dicsőségét, Pauer István ny. ezredes azokkal a bajtársakkal, akik ott jelentek meg, koszorút helyezett az ezred hősi halottainak emléktáblájára.

A csendőrség szakkönyvtárának új könyvei. A szombathelyi csendőrségi szakkönyvtár újabban a következő műveket szerezte meg: 1. csoportba: Dr. Angyal Pál: Felségsértés, királysértés, hűtlenség, lazaság, hatóságok büntetőjogi védelme. — Dr. Boér Elek: Magyar közigazgatási jog. — Dr. Malatinszky Jenő: A sajtójog szabályai. — Dr. Schwartz Tibor: Az alkalmazottak szolgálati jogviszonyairól szóló anyagi jogszabályok tana. — Dr. Perjéssy Mihály: Az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló törvényről. — Dr. Kontz Endre: Automobilközlekedési rendszet. — Angyal Pál: Visszalépés a kísérlettől, eredményelhárítás és jóvátétel.

— H. Gross: Encyclopädie der Kriminalistik. — E. Wolf: Verbrechen aus Überzeugung. — E. Wulffen: Das Weib als Sexualverbrecherin. — Der Sexualverbrecher.

Értesítés. Mildschütz Kálmán századosnak f. évi 8. számunkban ismertetett „Elővezetés és elfogás” c. tanulmánya csak április végén, vagy május első hetében jelenhetik meg, mert némi átdolgozásra volt szükség. Előjegyzéseket a szerző április 25-ig fogad el, amelyeket a szerző címére kell beküldeni (Szombathely, csendőrkerületi parancsnokság).

„Mint vendég a magyar csendőrségnél és rendőrségnél”. Ezen a címen a bajor „Polizeibeamtenblatt” folyó évi március 30-i számában, E. Knoll speyeri bajor csendőr, ki a múlt év december 13-án elővezetéssel Sopronba érkezett, szolgálati ténykedésének befejezése után pedig nyolcnapos szabadságát Budapesten töltötte, a látottakról beszámoló cikket közöl. Budapesten tartózkodása alatt megtekintette a főkapitányság büdügyi múzeumát. A rendőrségen felhívták figyelmét a budapesti csendőrlaktanyára. E. Knoll erre felkereste a Böszörményi-úti laktanyát, melyet a kerületi parancsnokság engedélyével megtekinthetett. Dicséri a mindenhol uralkodó mintaszerű rendet, az altiszti és tiszti kaszinó helyiségeinek berendezését. Ismerteti fiatal közlekedési csendőrségünket. Megemlíti, hogy, természetesen, magyar gyártmányú motor-kerékpárokat használunk, melyek a világhírű bajor gyártmányú B. M. W. motor-kerékpárokkal úgy teljesítmény, mint üzembiztonság szempontjából felvehetik a versenyt. Szerinte motor-kerékpárjainkon olyan újítások is vannak, melyek a B. M. W.-gépeken még nincsenek meg. Ezután áttér a nyomozóalakulatok szolgálatára és felszerelésére. Megemlíkezik a gazdag és modern helyszínelő felszerelésről, a laboratóriumról, a háromtengelyes helyszínelő gépkocsiról stb. Rámutat a nyomozó legénység alapos szakképzésére. Nagyon tetszett neki a dr. Poller-féle mintázó eljárás, melyet addig még nem ismert. Cikke befejezésül a következőképpen összegezi a magyarországi tartózkodása alatt nyert benyomásait: „Megismertem az országnak és felejtethetetlen fővárosának szépségeit, bepillantást nyertem a magyar csendőség és rendőség működésébe s ezalatt lépten-nyomon alkalmam volt tapasztalni a magyarok világhírű lovagiasságát és vendégszeretetét. Az idegen számára szembeötlő a magyar nemzet egy igen szép jellemvonása: a haza és a nemzet szeretete. Az erőszakos békék Magyarországot is széjjeldarabolták és gúzsba kötötték. A hazájukkal szemben elkövetett igazságtalanság ellen minden magyar egyesült erővel és törhetetlen bátorsággal küzd. Ezt a harcot nem egyesek, hanem az egységes nemzet vívja. Ebben mi, németek is példát vehetnénk a magyaroktól. Hol van olyan német ima, mint a magyar Hiszekegy, melyet a magyarok minden gyűlésen, minden egyéb nyilvános alkalommal elmondanak? H. Knoll cikkét a magyar Hiszekegy fordításával fejezi be.

Találkozó. Felkérem a volt cs. és kir. 66. (ungvári) gyalogezred tagjait, hogy az ezévi április hó 11-én este nyolc órakor tartandó bajtársi összejövetelen, a Múzeum-körút 5. szám alatt levő Frontharcosok Egyesületének helyiségében megjelenni szíveskedjenek. Buffet kívánatra rendelkezésre áll. Bajtársi üdvözléssel: vitéz Rátvay Imre nyugalmazott tábornok.

A kőbányai Pálffy-laktanyában állomásozott cs. és kir. 12. tábori ágyúezred (később 31. tábori tarackos, majd 131. tábori tüzérezred) összes alakulatainak tisztikara legközelebbi összejövetelét április 12-én, vasárnap este nyolc órakor tartja a Spolarits-vendéglő különtermében.

A honvédség védőszentjének ünnepe. A m. kir. honvédség védőszentjének, Kapisztrán Szent Jánosnak ünnepét március hó 28-án ülték meg nagy pompával a róla elnevezett helyőrségi templomban, ahol délelőtt 9 órakor dr. Hász István tábori püspök ünnepélyes szentmisét pontifikált, amelynek keretében ünnepi beszédet intézett hallgatóságához.

Meghalt az ír hadsereg főparancsnoka. Dublinból jelentik, hogy Timothy Healy, az ír köztársaság hadseregének parancsnoka március 26-án este kétheti betegség után meghalt.

Statisztikai adatok a porosz csendőrségről. A porosz csendőség (Landjägeri) létszáma 1930-ban 9.009 főt tett ki. A lovak létszáma 775, a gépkocsik száma 183. A csendőségnek 1744 kincstári és 3600 kincstár által bérelt lakás áll rendelkezésére.

Felhívás. Kérem azokat a tényleges és nyugállományú csendőrtiszt urakat, akik a világháború alatt a csapatoknál vagy tábori csendőrszolgálatban 3. oszt. katonai érdemkeresztet vagy ennél magasabb kitüntetést szereztek, hogy kitüntetésük alapjául szolgált cselekményüket a hely, idő és beosztásuk megjelölésével alábbi címre megírni szíveskedjenek.

Az adatokra a csendőség háborús történetének megírásához van szükség. Dr. Dobolyi Lajos százados, Budapest IX., Lónyay-utca 24. V. em. 51.

A katonai Mária Terézia-rend és a káptalan előkészítő ülése. A katonai Mária Terézia-rend közli: Március 9-én és 10-én a rendi káptalan előkészítő ülésre ült össze, amely az igen nagyszámmal benyújtott kérvények miatt feltétlen szükségesnek mutatkozott. A káptalan záróülése, amely valamennyi folyamodványt véglegesen el fog intézni, csak ez év őszén lesz. Ennélfogva a beadott kérvények iránti érdeklődés ezidőszereint időelőtti, illetve céltalan. — A rend irodája (Királyi Vár II. emelet) a régebbi, háborúelőtti kiadású „Szolgálati Szabályzat I. Rész a magyar királyi honvédség számára” című, „A—32” jelzésű szolgálati könyvnek a katonai Mária Terézia-rend statutumát tartalmazó d) függelékét kívánná néhány példányban megszerezni, amiért is elsősorban az idősebb és a régi honvédségnél szolgált bajtársakat felkéri, hogy amennyiben ilyen függelék felett rendelkeznek, ezt az irodának átengedni szíveskedjenek.

Új francia torpedóromboló. Február 2-án Dunquerqueben vízrebocsátották a legújabb torpedóromboló hajót. A hajó hossza 130 m, szélessége 6 m. Vízkiszorítása 2610 tonna. Gépei 70.000 lóerőt fejtenek ki és 40 csomó óránkénti sebesség elérését teszik lehetővé. Személyzet: 10 tiszt és 210 legénység. A torpedóromboló fegyverzete: öt darab 13.8 cm ágyú, négy darab 3.7 cm léghárító ágyú és hat darab 50 cm-es torpedóvető cső.

Elkészült a hadirokkantak jelvénye. A Kormányzó Úr öfömlétsége jóváhagyta a régóta készülő „Hadirokkant Jelvényt”. A jelvény aranyozott fémből készült, 22 milliméter átmérőjű, a magyar szent korona képmásával díszített babérokoszorú, benne a H. R. betűk. A sebesültek érdemével rendelkező egyéneknek az érem szalagjára, egyéb hadirokkantaknál pedig a háborús emlékérem szalagjára van felerősítve. A jelvényre igényt tarthatnak azok, akik a világháborúban mint kombattáns katonák megsebesültek, úgyszintén azok, akik az úgynevezett tanácsköztársaságot támadó ellenforradalomban mint valamely fegyveres csoport tagjai vettek részt és sérülésük vagy betegségük következtében keresetképeségüknek legalább 25 százalékat elvesztették. A jelvényt nem kaphatják meg azok, akiknek hadifogságba jutását vagy a fogság ideje alatti, vagy a forradalmak idején tanúsított magatartását az illetékes hatóságok nem igazoltnak minősítették. Nem kaphatják meg azok sem, akik a vöröshadseregben teljesítettek szolgálatot s így lettek rokkanttá, még akkor sem, ha a hadirokkantellátásba őket felvették. Szabadság- vagy hivatalvesztés ideje alatt a jelvényt viselni nem szabad. A miniszter megvonhatja a jelvény viselését, ha a hadirokkantat közbotrány okozásáért vagy engedély nélküli koldulásért az illetékes hatóság jogerősen megbünteti. A jelvényt aktív katonáknak a kormányzó, a nem hivatásos katonáknak pedig a népjóléti miniszter adományozza. A rokkant halála után a jelvény az örökösökre száll.

Hadügyi költségvetésének kétszeresét költi fegyverkezésre Jugoszlávia. Az Ikatimerini című lap, a görög monarchisták szócsöve, arra hívja fel a görög közvélemény figyelmét, hogy Jugoszlávia másfélmillió hadsereget tud bármely órában mozgósítani. A lap szerint a hadseregre fordított kiadások kétszeresét teszik ki annak, amelyet a költségvetés előirányzott. Különösen a jugoszláv légiflotta fejlesztésére fordítottak nagy összegeket. Míg 1924-ben a jugoszláv légiflottának összesen százöt repülőgépe volt, jelenleg már ezer repülőgép fölött rendelkezik. Több repülőgépgyárat állítottak fel, amelyekben francia felügyelet és irányítás mellett állítják elő a repülőgépeket. A közeljövőben megkezdik a nagy harci repülőgépek gyártását is. A légiflottának a szárazföldön hét, a tenger mellett három kiépített bázisa van, amelyek kétezer repülőgép befogadására alkalmasak. Franciaországon kívül Németország is szállít repülőgépalkatrészeket Jugoszláviának.

A képeslevelezőlaptól is félnek a csehek. A cseh külügy-minisztérium és a cseh postaügyi minisztérium megvonta a postai szállítás jogát a csehszlovák köztársaság területén a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetsége által kiadott levelezőlaptól, amely a feldarabolt Magyarország térképét ábrázolja. A megvonás oka, hogy a levelezőlap a békeszerződések ellen izgat.

Most ítélték fizetésre a francia kincstárt egy háborús találmanért. A francia kormányt tizenhárom évvel a háború után kötelezte a francia bíróság arra, hogy egy feltalálónak utólagos tiszteletdíj fejében 800 ezer frankot fizessen. Ez a feltaláló nem kisebb ember volt, mint egy volt hadügyminiszter, André Lefèvre, aki mérnök ember-lévé, a háború alatt

új világító gránátot talált ki, az úgynevezett „Ial”-gránátot, amelyet a francia kormány átengedett, természetesen súlyos fizetések ellenében, a szövetséges államok lőszerpiacának is. Maga a feltaláló a háború izgalmai közepette elfelejtett a francia államtól pénzt kérni a találmányért és szabadalmat sem szerzett rá. Időközben Lefèvre meghalt és így örököseinek jut a bíróság által megítélt összeg.

Tempometer. A „Die Polizeifachkunde” című német közbiztonsági szaklap legfrissebb száma új mérőeszközzel számol be, amelynek a közlekedési csendőrség és rendőrség kitűnő hasznát veheti. A készülék neve „Tempometer”, a „Jenaer Tempometer Fabrik” gyártja és a közutakon mozgó gépjárművek sebességének pontos és megbízható megállapítására szolgál. A lap kimutatja, hogy a Tempometer minden eddig használt mérési eljárásnál egyszerűbb, megbízhatóbb és olcsóbb.

Szakasziparancsnoki teendőkkéll megbízott a székesfehérvári II. kerületben Kövi Pál, Mihálykovics István és Horváth Sándor I. tiszthelyettes.

Őrsparancsnoki kinevezés. A pécsi IV. kerület parancsnoka Csukovics János tiszthelyettes őrsparancsnokká nevezte ki.

Házasságot kötöttek. A budapesti I. kerületben Zobor László tiszthelyettes Szklénár Juliannával Dombóváron, Balogh Sándor I. törzsőrmester Kummert Margittal Pilisszentlászlón. A miskolci VII. kerületben Fajcs János tiszthelyettes Koleszár Irmával Boldogkőváralja községben.

Halálozás. A győri őrs állományába tartozó Vajda Mihály törzsőrmester a győri honvédkórházban március 23-án tüdő- és mellhártyagyulladás következtében meghalt. A minden tekintetben mintaszerű és értékes bajtárs temetése március 25-én volt. Temetésén, bajtársain kívül a Győrben állomásozó csendőr tisztikar is résztvett.

Ki tud róla? Kiss Mária, gyöngyösi lakosnő kéri fivérét, Kiss Gyulát, ki 1926—27. évben a bujádi őrsön mint csendőr teljesített szolgálatot, vagy pedig azt a bajtársát, aki a nevezett tartózkodási helyét ismeri, hogy címét vele közölje.

Kérelem. Nyugállományú csendőrtiszthelyettes bárminő portási, hivatali vagy felügyelő altiszt, kézbesítői stb. állást vállalna. Címe meg tudható a szerkesztőségben.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a beküldő megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel. A közleményeket kérjük a papírnak csak az egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Kéziratok sorsáról is csak szerkesztői üzenetben adunk választ. Levelet nem írunk, bélyegyet tehát felesleges beküldeni. Jelképpel legcélszerűbb egy kisebb helység nevét, vagy többjegyű számot választani. Ha jelige nincs megjelölve, a kérdező nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr leksikon” rovatban adunk választ. Előfizetni csak legalább fél évre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Csak a m. kir. csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el előfizetést, mástól nem. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-Krisztinává.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenféle zenekari fa- és fémfuvós hangszer. Harmonikákat csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. Rakóczi-tárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni álgyárosok által felajánlott külföldön készült utánzatoktól. Hibás hangszereket szakszerűen javítunk. Árjegyzéket ingyen küld az

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán). Az egyedül hangszergyár az országban. Több gyár nincs!

A SZENT IMRE JUBILEUMI ÉVRŐL

visszamaradt lepedőkből **2—2.50 P-ért**, úgyszintén a takarókból **5.20 P-ért** még nagyobb mennyiség kapható a szállítónál

Azonkívül ágynemű creton **1.20 P**

Kanavász **1.— P**

Törülköző **1.— P**

Továbbá a legjobb gyártmányú vásznak, damasztok, zsebkendők, zefírek, paplanok és törölközők részletfizetésre is vásárolhatók!

KISS ENDRE
Gróf Tisza István-u. 16

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati Intézet
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A keleti pályaudvar örökösi
oldalán) TELEFON: J. 321—78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — —	15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	— — — — —	17. —
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju	— — — — —	18.50
Ugyanaz extra finomban	— — — — —	22.50—25. —
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raklaron, tollforgókkal együtt	— — — — —	7.60

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitellel.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

Ha áruja megbízható

Hirdessen a Csendőrségi Lapokban

rosi fiókjának (Budapest, I., Krisztina-körút 141.) 1672. számú csekkszámájára befizetni, a csekkekre pedig feljegyezni, hogy a befizetés a mi javunkra történt. A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Tolakodó. Ha lesz is egy-kettő — amit nem lehet előre látni —, önre még hosszabb ideig nem kerül sor, mert magas a rangszáma.

K. M. örm., Berzence. Nagyon örülünk, hogy szeretik és szívesen olvassák lapunkat.

K. M. Mikor ingóságainak bírói zár alá vételéről értesült, nyomban igénypert kellett volna indítania s ha ebben a perben tulajdonjogát bizonyítani tudta volna, az ingóságokat feloldották volna a zár alól. A végrehajtást szenvedőnek azt az állítását, hogy az összeírt ingóság másé, a végrehajtó nem köteles figyelembe venni. Ön jól érezte, hogy feleségének szóbanforgó adósságaiért nem felelős, mégsem védte meg tulajdonát, hanem árverésre hagyta kerülni bűtorait. Nem tudjuk megítélni, hogy valami szabálytalanság egyébként történt-e a foglalás és árverés körül, de annyit mondhatunk, hogy a végrehajtónak vagy képviselőjének joga van az árverésen vásárolni, különösen megtörténik ez, ha más árverezők nincsenek; a megvett ingóságok nyomban tulajdonai lesznek, tehát el is viheti azokat a helyszínéről. Úgy látjuk, hogy ön a saját nemtörődömségének lett az áldozata s ha bűtorait meg akarja menteni, kísérelje meg a méltányos egyességet az ügyvéddel. Mi az Ön előadásából nem tudtunk megállapítani oly törvényteleniséget az ügyvéd terhére, hogy megtorló lépések megtételére biztathatók.

Egyedüli óhaj. Parancsból értesül róla annakidején, hogy a lovas tanfolyamra mikor lehet jelentkezni, akkor jelentkezék őrskihallgatáson. Az őrsparancsnok tovább terjeszti a kérelmet szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz. A kerületi parancsnokságoknál vezetnek ugyan előjegyzést azokról, akik már az elmúlt években is jelentkeztek, de a kevés hely miatt nem voltak vezényelhetők, a jelentkezést mégis jobb megújítani. Testmagasság és testsúly nincsen előírva, de a gyakorlati szempontoknak megfelelően ezt is figyelembe veszik a minősítés mellett. Mázsás embert nem vezényelnek, sem olyat, aki túlságosan is sovány és gyenge ahhoz, hogy a lovasszolgálat fáradalmaival meg tudjon birkózni. A jelentkezőket a csendőrorvos megvizsgálja úgy az általános egészség, mint a lovas szolgálatra való különleges alkalmasság tekintetében. A kérelemhez indokolásul elég annyi, hogy lovascsendőr szeretne lenni.

Amatőr 2. Nem sikerültek, próbálkozzék meg talán másfelé.

B. S. g. th., Szeged. Az első szöveg nem alkalmas rejtvény céljaira, de ilyen rejtvényeket különben sem szoktunk közölni.

Varsa. Macs-pusztá Debrecen határában van. Valószínű, hogy az Ön neve eredetileg nem úgy hangzott, hanem az idők során valami okból eltért az eredeti alakjától. Lehet, hogy „Mocsár” volt, ez már 1360-ban előfordul „Machar” alakban s ingoványt jelent. A török eredet valószínűtlen, de az lehet, hogy „Magyar” volt a név s ez a török világban változott a mostani nevére, mert a török a „magyar” szót úgy ejtette ki s ma is úgy mondja. Keressen régi keresztleveleket (legalább 1730-ig visszamenőleg), azokból nyomra jut, máskülönben aligha.

D. J., Kétegyháza. Az 1931. évi III. t.-c. 6. §. 1. pontja értelmében az igazolványosok a számukra fenntartott állást vagy ideiglenesen vagy véglegesen nyerhetik el. Az, hogy ön nyugállományú csendőr, nem akadályozza annak, hogy valamely más állami állásba véglegesen ki ne nevezhetné. Ennek azonban csak akkor van értelme, ha az illető állás után nagyobb fizetést kapna, mint amekkora a csendőrségi nyugdíja, mert tényleges fizetést, meg nyugdíjat is az állam egyszerre nem folyósít. A csendőrségi szolgálati ideje a nyugdíjába beszámít akkor is, ha kinevezik valahová tényleges állami alkalmazottnak. Amikor ebből az állásból majd nyugdíjba megy, akkor az összesített szolgálati idő alapján (benne a csendőrségi is) választhat vagy a csendőrségi rendfokozatának, vagy pedig az utóbbi polgári állásának megfelelő nyugdíj között aszerint, hogy melyik nagyobb. Hasznára lesz, ha áttanulmányozza a f. évi 6. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett idevonatkozó törvényt. A 12. §. különösen érdekelheti önt.

1902. B. J. 1. A takarékoságnak mi is hívei vagyunk, túlozni azonban ezen a téren sem szabad. Nem helyes dolog hivatalos csendőrségi postát a postaköltség megtakarítása végett polgári utasokkal, alkalmilag kézbesíttetni, mert ez nemcsak a takarékoság túlzása, hanem a titoktartásba is ütközik, még ha a posta tartalma egészen jelentéktelen is. Ebben igazat adunk önnek, az ezzel kapcsolatos eljárása azonban fegyelmetlen volt s anrit kapott érte, megérdemelte. Az a benyomásunk önről, hogy hajlamos a fegyelmetlenkedő okoskodásra. Saját érdekében teszi, ha leszokik róla. **2. A Szut. 126. pontja** megtiltja, hogy ügynökök laktanyában árusítsanak vagy megrendeléseket gyűjtsenek. Ilyen panasszal sokan fordultak már hozzánk s mi nem tehetünk egyebet, mint, hogy hivatkozunk az utasításra. Az írógép-cég körlevelének utánajárunk.

Szépviz. 1., 2. A nyomozókulcsban csak súlyosabb bűncselekmények miatt elfogandók vannak nyilvántartva. Ha pedig ezek közül elfog valakit a járőr, alig hihető, hogy a legközelebbi pótlék kiadásáig (a következő hónap 1-ig) az elfogott egyén kiszabaduljon s így előfordulhasson, hogy a csendőr őt másodszor is — és most már alap nélkül — elfoghassa. Örüljenek, hogy nincs semmi munkájuk a nyomozókulccsal s ne igyekezzenek azt mesterségesen szerezni. A többi kérdéseire a lekszikon rovatban kap választ.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai 10 havi részletfizetésre!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus-kabátok és trench-coatok
Télikabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhaszövetek nagy választékban
Férfi fehérneműek
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszáma
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhaszövetek
Selymek és műselymek méterszáma
Vászonárak, sifón stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműek
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készítünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895—41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

Tiszavárkony. 1. A vásárláshoz vagy más kisegítő célra vezényelt járőrök idegen örskörletben lehetőleg ne nyomozzanak, hanem adják át a helyi örsnek a tudomásukra jutott nyomozást igénylő ügyeket. Az ilyen vezénylések rendszerint meghatározott tartamra szólnak, kerülni kell tehát, hogy a vezényelt járőrök kényszerítő ok nélkül a bevonulásukat elhalasszák, ami könnyen előfordulhat, ha belefognak egy nyomozásba, aminek nem lehet a végét előre látni. Ha pedig mégsem kerülhető el, hogy a vezényelt járőr nyomozzon, az ügyet azon az örsön kell iktatni, amelyiknek a körletében a büncselekmény történt és a feljelentést is erről az örsről kell felterjeszteni, de a feljelentés fogalmazványát, természetesen, a nyomozó járőr vezetője készíti el. Amikor aztán a fogalmazvány már a származóparancsnokságtól visszaérkezik, az örsparancsnok értesítése alapján a járőr örsparancsnoksága gondoskodik, hogy a nyomozás a tevékenységi naplóba bevezetessék. 2. Helyesen járt el a járőrvezető, mert ahelyett, hogy az utasításhoz formailag mereven ragaszkodott volna, a legpraktikusabb, legegyszerűbb és leggyorsabb utat választotta a nyomozás lefolytatására. Az illetékes örs segítségének igénybevételével sok időt veszített volna és így sem ment volna többre, mert a helyi és személyi viszonyokkal maga is tisztában volt. A Szut. 396. pontjában lefektetett irányelveknek megvan a maguk gyakorlati alapja és értelme, ennek azonban nem szabad olyan merev befogással fokozódnia, mintha a szomszédos örskörlet valami idegen terület volna, ahova csak körülményes formalitások után szabad belépni. Mindenben a lényeget kell keresni, nem a szavakat és formákat.

Tudnivaló. Nyugdíjba beszámítható fizetésének kétféle összegére. A csendőrségi pótdíj is beszámít.

Szabályrendelet. Nem lehet másként értelmezni, mint ahogy a törvény szövege mondja: „6 évi tényleges szolgálati idő eltöltése után“. A régi törvény, amely az igényjogosultsági igazolvány elnyeréséhez 12 évi szolgálatot követelt, érvénytelenné vált. Az a csendőr, aki 6 évig teljesített tényleges szolgálatot, az igényjogosultsági igazolvány elnyerése iránti kérelmét örskihallgatáson adja elő, a kérelem szolgálati úton jut el a belügyminiszter úr (IV. c osztály) elé.

Győr. Büntetendő cselekmény történt, azt a járőr ki is derítette, a tevékenységi naplóba tehát be kell vezetni abban az esetben is, ha az indítványt az arra jogosult visszavonta s így az örs feljelentés helyett csak jelentést tett. A jelentést mindenesetre meg kell tenni, mert a bíróság hivatott elbírálni, hogy tényleg magánindítványra üldözendő büntetendő cselekményről van-e szó, a magánindítványt az arra jogosult írta-e alá, egyáltalában vissza lehetett-e vonni a magánindítványt, s ha igen, arra jogosult és a kellő időben vonta-e vissza. A statisztikában, természetesen, csak az „Előfordult“ és „Kiderült“ rovatokat kell kitölteni, mert feljelentés és elfogás nem történt. Azért, mert a statisztikának 4 rovata van, nem föltétlenül szükséges minden esetben mind a négyet kitölteni, sőt sokszor nem is lehet, mert pl. kiderítetlen eset is van, ahol csak az „Előfordult“ rovat tölthető ki. A levelében írt s hasonló esetekben jelzőszám vagy csillag alatt azt a megjegyzést kell beírni, hogy „a büntetendő cselekmény magánindítványos, a magánindítvány visszavonatot“. 2. Az 1925. évi 156.600—VI. b. 1925. B. M. körrendelet 7. §. 4. pontja értelmében csak az állomáshelytől távol teljesített külszolgálat után lehet vezénylési pótdíjat felszámítani, a helyben végzett nyomozás után tehát nem. A levelében írt különleges körülményeket csak a belügyminiszter úr méltányolhatná esetleg úgy, hogy a szabálytól eltérően mégis felszámíthatnák a nagy kiterjedésű városban teljesített nyomozás idejére is a vezénylési pótdíjat. Szolgálati úton felterjeszhetik a kérelmüket azzal indokolva, hogy a város nagy kiterjedése miatt a helybeli nyomozás befejezése után nem térhetnek be a lakományába anélkül, hogy ezzel a nyomozás rovására sok időt ne veszítenének: a helybeli nyomozást tehát kérik úgy tekinteni, mintha az az örsállomástól távol történt volna. 3. Szolgálati adatok, nem ismerhetjük őket.

Szolgálati lap. A Szut. 264. pont második bekezdése értelmében az örsre érkezés és az elindulás idejét az örsparancsnok vagy helyettese igazolja. Ezt az igazolást a szolgálati lap III. rész második rovatába kell bevezetni, mert a jelentések igazolásának ebben a rovatban van a helye.

Zágon. Levelét annak idején megsemmisítettük, nem emlékszünk rá, hogy miről volt szó. Ismételte meg a kérdését.

Hegedű
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Glmbalom
Harmonika
Clifera

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művésziesen javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedül magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részlettízetés kedvezmény

MEGÉR annyit a vágy és a remény, hogy 3, 6, 12, vagy 24 pengőt befektessen havonta a m. kir. osztálysorsjátékba?

SOKEZER ember: nő, férfi, fiatal, öreg, szegény, gazdag azt állítja, hogy igen és célszerű, mert

HOL NYERHET ma egyszerre oly óriási összeget, mint az osztálysorsjátékon!

Rendeljen vagy vegyen tehát Ön is egy sorsjegyet bármelyik főárusítónál. Mindenkinek és minden egyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye!

Értesítés! Van szerencsénk szíves tudomására adni, hogy 1931. évi tavaszi-nyári árjegyzékeinket szétküldjük. — Amennyiben bármelyik öknél fogva nem kapta volna árjegyzékünket kezhez, kérje egy levelezőlapot, hogy bérmentesen pótlólag megküldjessük. **Tavaszi árucikkeink minősége elsőrangú! Árunk szenzációsan olcsók! Kedvező fizetési feltételek!** Vidéki rendeléseket aznap elintézzük. Árumintákat és egyes rubadarabokat megtekintésre készséggel küldünk.

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

HALÁSZ GYULA úri szabósága és m. kir. egyenruházati és felszerelési intézete
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. FÉLEMBLET.
CSENDŐRSÉGI DOLMANYOK SPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE. — Tel.: Aut. 833-39. Alapítási év: 1915. Ezüstkoszorús mester (Kír. bérpapíra)

A kártyázás vége.

(A Csendőrségi Lapok pályázata)

Az eset Faragó borbélynál kezdődött, ahol nemcsak a szakállától vagy a hajától foszlották meg az embert, hanem a pénzétől is neha. Ugyanis míg az egyik embert nyírták, a várakozók ramslit játszottak, amiben rendszerint az üzlettulajdonos is résztvett. Március hó 13-án a várakozók, tehát a ramslizók között volt Bagó Ádám is, aki utolsó ötpengősét elvesztve, már nem tudott megnyíratkozni, bosszúsan hagyta el az üzlethelyiséget s azon gondolkodott, hogy mivel csikarjon ki megint pénzt a feleségétől.

Ahogy az ajtón kilépett, Buca Mátéval találkozott, aki román megszállott területről jött Szolnokra rokonai látogatására s akinek egy piros-sárga-kékszínű kokárda volt a mellén. Bagó Ádám, aki kártyavesztése miatt is haragos volt s akit fogsága idején a románok Brassóban nagyon megverték s így a román színekhez kellemetlen emlékek fűzik, ráfordult, hogy azonnal vegye le az oláh kokárdát. Buca az oláh szó miatt megharagudva, förtelmes káromkodásba kezdett, kö után nyult s az erre megijedt és szaladó Bagó után több darab kétkilónyi követ dobott, amelyek szerencsére nem találtak.

Bagó egész hazáig szaladt. Otthon felesége éppen mosott. Bagó hosszú köntörfalazás után pénzt kért tőle, de az asszony nem akart adni. Erre Bagó azt mondotta, hogy ha nem ad tíz pengőt, elmegy Rozi Málihoz, régi szeretőjéhez s összeáll vele, mert az mindig ad pénzt, ha szüksége van rá. A felesége, a fenyegetés hatása alatt, átadta a kért tíz pengőt s Bagó a pénzzel újra a borbélyhoz ment. Azonban épp zárás közben érkezett oda s így nem tudott többé játszani.

Faragó mester és a társaságában levő Bárdos József és Fejsze Tamás azonban rávették Bagó Ádámot, hogy tartson velük egy pohár borra a Perkál Marci kocsmájába. Bagó, bár nem igen szerette és bírta az italt, ráállott, mert az a hátsó gondolata támadt, hátha kártyára kerül a sor és visszanyerheti a pénzét. Borozgatás közben Buca Máté is bevetődött a kocsmaiba. Mint a borbélynak régi ismerőse, ő is az asztalhoz ült. Bagó erre távozni akart s el is mesélte, hogy miért, de végül mégis csak ott maradt, mert a bőbeszédű Faragó borbélynak sikerült a kissé italos Bucát rávennie arra, hogy a román nemzetiszínű kokárdát, amely azóta már nem a mellén, hanem a zsebében volt, a tűzbe dobja. Így azután szent volt a béke közöttük.

Ennek ellenére Bagó, aki egyébként alig is szólt, nem tudott felmelegedni, mert a társaságban nem igen mutatkozott hajlandóság a kártyázásra. Bucának is feltűnt Bagó rossz kedve, amire Faragó mester nevetve mesélte, hogy azért lóg az orra Bagónak, mert délután elvesztett öt pengőt s szeretné itt visszanyerni, de ki a csudának van kedve még itt is kártyázni, hisz eleget kártyáznak napközben. Még itt is nem fognak kártyázni, hiszen nemsokára játszik már a cigányzene is.

Buca Máté erre, hogy a kibékülésnek még nagyobb súlyt adjon s egy kis tréfát is csináljon — látva, hogy Bagó nem

igen szereti az italt —, azt mondotta, hogy kétszeresét fizeti a délutáni veszteségnek Bagó kezébe, ha megiszik egyhajtásra egy félliter rumot.

Bagó rövid habozás után elfogadta az ajánlatot. A kocsmáros, aki a beszélgetésnek szem- és fültanuja volt, hozta a rumot. Bagó egyhajtásra kiitta.

Nevetve tette le az üveget s nyújtotta a kezét a pénz után. Buca szónélkül kifizette a 10 pengőt.

Bagó felállt, hogy hazamenjen és feleségének a pénzt visszaadja. Alig tett azonban pár lépést az ajtó felé, összeesett és meghalt. A boncolás eredménye szerint a halált alkohommérgezés következtében beállott szívbénulás okozta.

Kit és milyen büntetendő cselekmény gyanuja terhel a leírt esetben.

A pályázatban nem elég a megfelelő §-ra hivatkozni, hanem minden egyes esetet meg kell indokolni. Indokolás nélkül nem fogadunk el pályázatot.

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő május 1. A legjobb pályamunkát egy szép önbortváló készlettel díjazzuk. Az eredményt a május 10-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 8. számunkban közzétett „Vértanuink” című pályázatunk helyes megfejtése az alábbi:

Bajtársaim, emlékezzünk meg nemes bajtársainkról és tűzzük életünk céljául, hogy eleven másai leszünk vértanuinknak.

Fery Oszkár altábornagy urat, a m. kir. csendőrség volt felügyelőjét, Borhy Sándor és Menkina János csendőrszerekes urakat, mint hazaszerető férfiakat, ellenforradalom gyanuja miatt 1919. évi május hóban Budapesten a Mozdonyutcai tanítóképző pincéjében a kommunisták kötéláltali halálra ítélték és az elítéltet a vörös hordák végre is hajtották.

Pongrácz Aladár százados urat 1919. évi április hó 20-án Püspökladány községben a rögtönzött vésztörvényszék golyóáltali halálra ítélte s aznap a terroristák a temető árkában agyonlőtték.

Trupulai János tiszthelyettest és Domonkos Imre őrmestert 1919. évi május hó 4-én Tápióbicske község bejáratánál a vöröskatonák megtámadták, lövésekkel és szurkálásokkal az út árkában meggyilkolták.

Megyeri Antal tiszthelyettest, mert Tiszavárkony községben az ellenforradalmat megszervezte és a Kiskunfélegyháza felől érkező, vöröskatonákkal telt vonatot megtámadta, 1919. évi május hó 4-én golyóáltali halálra ítélték s az ítéletet a vörös hordák végre is hajtották.

Dékány Benedek tiszthelyettest, mert Ráckeve községben az ellenforradalmárokat megszervezte, 1919. évi június hó 24-én Ráckeve községben kötél hiányában golyóáltali halálra ítélték s az ítéletet a vörös hordák végre is hajtották.

Pintér Pál tiszthelyettest 1919. évi június hó 6-án, mert

BAROMFITENYÉSZTŐK FIGYELEM!

Kisebb tenyésztők részére
200csibés műanyagát konstruáltunk.
Ára kétféleképpen, szagtalan petróleumfűtő berendezéssel, teljes felszereléssel

P 60.-

24 óránkénti egyszeri megtöltéssel kívül semmi dolga nincs vele!

Ardó József Budapest, VI. kerület, Vilmos császár út 43

Fiatalkor és fürge marad,

ha naponta iszik egy csésze valódi babkávét. A babkávé izgatja a gyomoridegeket, emeli a vérkeringést, fokozza a testi és szellemi képességeket anélkül, hogy a legcsekélyebb hátrányos hatást váltaná ki. Hires orvostekintélyek így vélekednek a kávéról.

Kifinomult izlésnek

csak MEINL-kávét!

a vörösrőrséget lefegyverezte, a Győrből érkező vöröskatonák Szamuelyi rendelkezésére a ráckevei templom előtt egy hárs-tára felakasztották.

Vén András tiszthelyettes Erdélyből menekült Kecskemétre. A vöröskatonák el akarták fogni, de mert előlük menekülni akart, azért 1919. évi május hó 5-én Kecskeméten a temető mellett agyonlőtték.

Szabó József tiszthelyettest Kecel községben 1919. évi június hó 15-én egy Borbély nevű terrorista, volt katonaszökevény agyonlőtte.

Bereczky Dávid tiszthelyettest Feldebrő községben 1919. évi augusztus hó 13-án Lukács Imre feldebrői lakos, volt direktórium elnök az elfogatása alkalmával agyonlőtte.

Göllén József őrmestert Miskolcon egy Balog Sándor nevű kommunista bányász 1919. évi május hó 23-án orvul megtámadta és Mannlicher-puskaütésekkel annyira megverte, hogy sérüléseibe belehalt.

Oláh János tiszthelyettest, Gyermán Imre és Szanyi Károly próbacsendőröket 1919. évi június hó 7-én egy oláh huszárszázados agyonlővette. Kivégzésük oka azon alaptalan vádaskodás volt, hogy egy oláh kotani járőrt halálosan megsebesítettek.

Sztankovics Sándor tiszthelyettest, Tarnai Lajos őrmestert és Uzsváth Péter csendőrt 1919. évi május hó 3-án Szolnokon Szamuelyi pribékjei a felismerhetetlenségig összeverve, megcsönkítva meggyilkolták.

Ferenc András, Tóth Ferenc II. és Jakabos Pál tiszthelyetteseket mint ellenforradalmárokat 1919. évi április hóban Püspökladány községben a rögtönzött vésztörvényszék halálra ítélte s az ítéletet a terroristák végre is hajtották.

Meghaltak, de emléküket velük együtt nem szállott a sírba, mert a vértanúk emlékét egy mártírnemzet őrzi szívében.

*

Beérkezett összesen 210 pályázat. A leghelyesebben fejtette meg Kispál János tiszthelyettes (Győr) és övé a zsebkés. A szösz szerint megegyező, tehát egymásról lemásolt pályázatokat nem vettük figyelembe. Jó megfajtéseket küldtek be még a következők: Vusi Ferenc őrm. (Tata), Horváth István III. törm. (Kőszeg), Szerdahelyi Elek őrm. (Szirák), Nyisztor József th. (Budapest), Mecséri Károly th. (Budapest), Birta Miklós őrm. (Nagydobos), Kocsis Géza törm. (Zala-csány), Imrei József őrm. (Baltavár), Gaál Pál őrm. (Nagykanizsa), Hevesi Lajos őrm. (Mocsa), Nagy Lajos őrm. (Lőrinci), Sebestyén László őrm. (Tiszacsege), Hordós Gyula őrm. (Csurgó), Benkő József törm. (Kaposvár), Szegő Ferenc törm. (Nagymányok), Nyilas Imre cs. (Uzód), Deák Kálmán cs. (Veszprém), Szalai Mihály cs. (Bánokszentgyörgy), Pálfi János őrm. (Csepreg), Menyhárt István törm. (Szombathely), Cseh Gábor cs. (Somoskőújfalu), Kerés József törm.

(Szeged), Baráth István cs. (Egervár), Ferenczy István II. őrm. (Veszprém), Nagy Kálmán őrm. (Nagyigmánd), Király Elek törm. (Felsőszőlő), Dani József őrm. (Baglyasalja), Jüdi József th. (Kőszeg), Adám Jenő őrm. (Drégelypalánk), Horváth Gyula I. őrm. (Szalánta), Varga László őrm. (Eger-ág), Tamás András cs. (Solt), Cz. Kiss Mihály törm. (Mezőhegyes), Gál Pál őrm. (Eger-ág), Kéri András törm. (Hajdusámson), Kovács Jenő őrm. (Zomba), Sente Géza cs. (Cered), Nagy Lajos V. őrm. (Szulok), Horváth István th. (Kübekháza), Füleki József alhdgy. (Toponár), Császár Antal őrm. (Veszprém), Ungor István th. (Deszk), Dorka Bertalan (Nagykeréki), Horváth Mihály I. (Vasvár), Kun András őrm. (Hajdusámson), Balogh János I. őrm. (Toponár), Simon József II. őrm. (Kőszeg), Oláh Elek őrm. (Kerepes), Szanyi Béla cs. (Bagamér), Oszlánczi János őrm. és Becsei Sándor cs. (Pásztó), Dzsamba Lukács őrm. (Kiskunfélegyháza), Józsi Sándor őrm. (Báta), Csizmok Imre őrm. (Kaposvár), Varga István II. őrm. (Ostropán), Meiszerics István őrm. (Somogyvár), Szák János th. (Gyula), Csap Mihály őrm. (Szeghalom), Koller Dezső th. (Budapest), Ferenczi Márton th. (Budapest), Gyökér János törm. (Szécsény), Marton Mihály th. (Szombathely), Almási László törm. (Balatonföldvár), Braun József törm. (Bucsatelep), Hevesi Imre őrm. (Bonyhád), Barcsák Pál őrm. (Pincehely), Virág Béla cs. (Tata), Juhász Sándor őrm. (Szakály), Fejes őrm. (Orosztony), Pályi Lajos cs. (Szirák), Szinnyai László cs. (Tisza-kürt), Komló Sándor őrm. (Sárospatak), Kemeter Ferenc cs. (Gönyű), Gurmai Péter őrm. (Debrecen), Kalcsó István cs. (Sükösd), Bárány István őrm. (Debrecen), vitéz Ambrus András th. (Kerkaszentmiklós), Radák János cs. (Kisvejke), Juhász András őrm. (Erdőtelek), Tóth Imre th. (Budapest), Cséke Zsigmond cs. (Kisvárd), Horváth Antal II. őrm. (Murakeresztúr), Kozma Károly őrm. (Bucsatelep), Nagy Lajos őrm. (Balmazújváros), Tolvaj András cs. (Nógrádverőce), Bugyi István cs. (Karancsbeszi), Csordás József őrm. (Rátót), Gáspár Bálint őrm. (Gölle), Garai Zsigmond őrm. (Mernye), Kispál János th. (Győr), Bálint Géza cs. (Köny), Horváth IV. őrm. (Szil), Nyers László törm. (Kaposvár).

A zsebkést Kispál János tiszthelyettes (Győr) címére elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

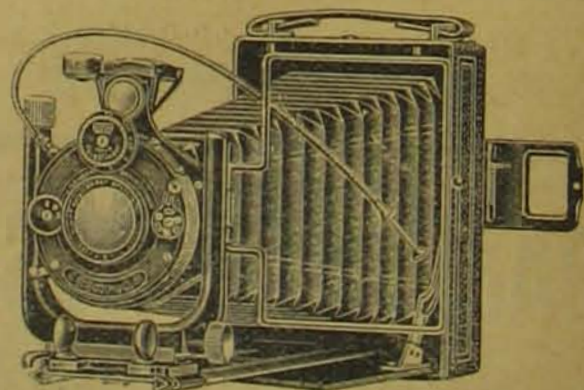
Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

A csendőrség hivatalos szállítója!

A nyomozó alakulatok részére a teljes fényképészeti felszerelést gépekkel és egyéb kellekkel együtt cégünk szállította

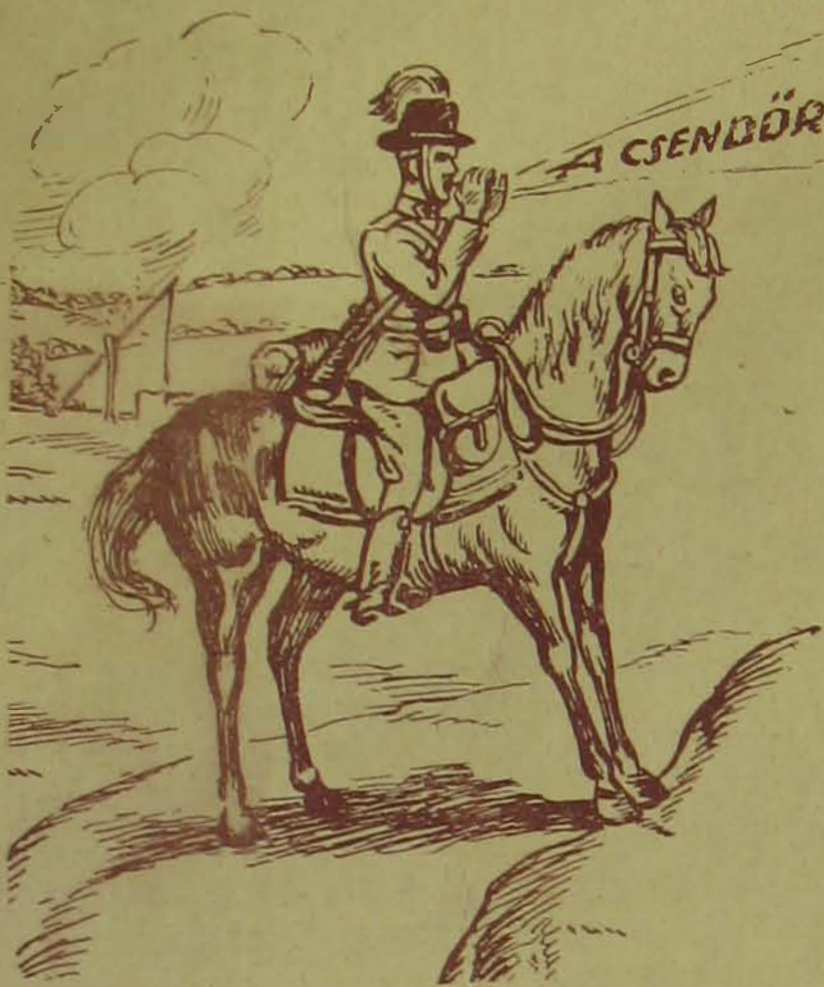
FÉNYKÉPEZŐGÉP PRIZMÁS LÁTCSŐ

nemcsak szórakoztat, hanem fontos eszköz is minden csendőr részére Kérje erre vonatkozó nagy képes árjegyzékünket, megkönnyített fizetési rendszerünkről szóló ismertetőnket

HATSCHEK ÉS FARKAS

optikai és fényképészeti szaküzlet
BUDAPEST, IV., Károly körút 28.
(A Központi városháza épületében).

A CSENDŐR IRÓGÉPE: **REMINGTON**

**18 havi
részletfizetésre
szállítjuk.**

Díjtanul bemutatjuk országszerte vétel-
kötelezettség nélkül.

Minden kérdésre kimerítő felvilágosítást adunk.

REMINGTON Írógép R.-T.

Budapest, VI., Andrássy-út 12

Telefon: 212-84, 212-85 és 218-09

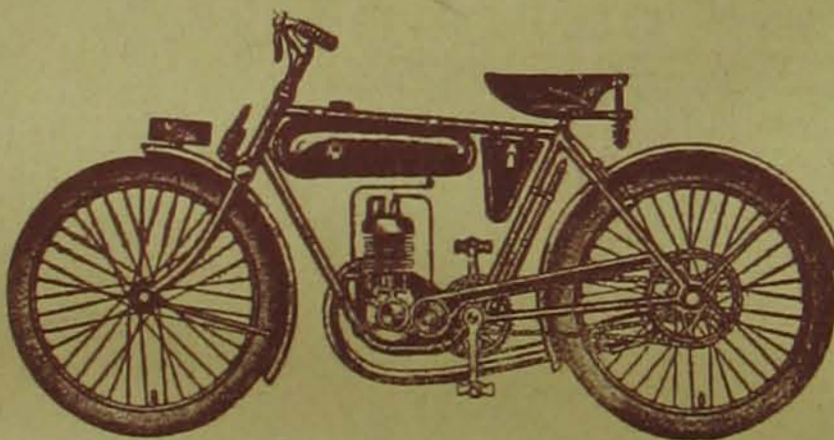
MOTORÉ A JÖVŐ!

AZ 1931. ÉV UJDONSÁGA A

MOTORÉ A JÖVŐ!

„CSEPEL” SEGÉDMOTOROS KERÉKPÁR

A különlegesen rugózott első villa, vázba beépített $1\frac{3}{4}$ lóerős motor, Bosch-gyújtás, különleges és igen bőre méretezettkapcsoló (Kupplung), amely megengedi, hogy a motor a kerékpár állóhelyzetében is tovább működjön, láncajtás, párnázott nyereg,

motorballongumi, mind garancia a nyugodt és üzembiztos motorozásra. Hengerűrtartalom 100 köbcm. Hengerfurat-löket: 50x50. 15%-os emelkedést a motor könnyen bír. Sebessége cca. 50 kilométer. Üzemköltség kilométerenként kb. 1 fillér.

Kapható minden Csepel kerékpár- és varrógéplerakatnál

Weiss Manfréd Acél- és Fémművei Rt.
BUDAPEST—CSEPEL